

1883 351

**ΕΠΙΤΟΜΗ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ**

ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΘΕΙΩΝ ΓΡΑΦΩΝ ΕΡΑΝΙΣΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΣΟΥΜΑ

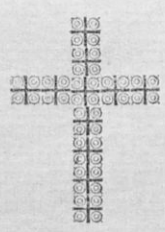
Πρώην Νομαρχιακοῦ Δημοδιδακτάλου.

Πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

Κατ' ἔγκρισιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν
Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΜΗΤΗ

Μετὰ πολλῶν εἰκόνων, προσθηκῶν καὶ βελτιώσεων.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΤ. Χ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

(Πλησίον Ἀγίου Σπυρίδωνος Ὁδοῦ Φίλωνος).

1883

ΠΡΟΤΥΠΟ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙΝΕΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΕΚ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ

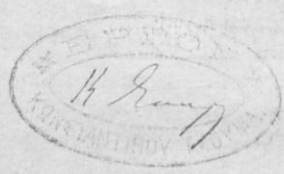
1975

ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΡΙΟΥ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙΝΕΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Πάν αντίτυπον, μὴ φέρον τὴν κάτωθι σφραγίδα καὶ ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως, θεωρεῖται ἐκ τυποκλοπίας προερχόμενον.

Ε Π Ι Τ Ο Μ Η

Τ Η Σ

ΠΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

Δημιουργία τοῦ κόσμου. (Γερ. Κερ. α.)

ΕΡΩΤΗΣΙΣ. Τί ὀνομάζομεν κόσμον ἢ πᾶν ;

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ. Κόσμον ἢ πᾶν ὀνομάζομεν ὅλα ὁμοῦ τὰ κτίσματα, τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα. Καὶ ὀρατὰ μὲν λέγονται ὅσα βλέπομεν, οἶον, ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, τὰ ἄστρα, ἡ γῆ, ὁ ἄνθρωπος κτλ. ἀόρατα δέ, ὅσα καταλαμβάνομεν μὲ μόνον τὸν νοῦν, οἶον, ἡ ψυχὴ τῶν, οἱ ἄγγελοι κτλ.

Ερ. Τίς καὶ πῶς ἔκτισε τὸν κόσμον ;

Ἄπ. Ὁ Θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον, καὶ ὅλα ὅσα εὐρίσκονται εἰς τὸν κόσμον, ἐκ τοῦ μηδενὸς εἰς ἕξ ἡμέρας μὲ μόνον τὸν λόγον αὐτοῦ. Καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἔκτισε τὸ φῶς, διαχωρίσας αὐτὸ ἀπὸ τοῦ σκότους. Τὴν δὲ δευτέραν ἔκτισε τὸ στερέωμα, τὸ ὁποῖον ὠνόμασεν οὐρανόν. Τὴν τρίτην ἐχώρισε τὴν γῆν ἀπὸ τὰ νερά, καὶ οὕτως ἐγένεον αἱ θάλασσαι καὶ ἡ ξηρὰ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐβλάστησαν τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ. Τὴν τετάρτην ἔκτισε τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀπτέρας. Τὴν πέμπτην ἐξήγαγεν ἐκ τῶν ὑδάτων τὰ ὀψάρια τῆς θαλάσσης καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Τὴν ἕκτην ἔκαμε τὰ ἔρπετά καὶ ὅλα τὰ χερσαία ζῶα, καὶ τελευταῖον ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον. Τὴν δὲ ἑβδόμην κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ ἠυλόγησε καὶ ἡγάσασκε τὴν ἡμέραν ταύτην.

Σημ. Ἀπὸ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου μανθάνομεν, παιδία μου, δύο πράγματα· πρῶτον, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος, ἐπεὶ εἰς ἕξ ἡμέρας μὲ μόνον τὸν λόγον αὐτοῦ ἔκαμε τοσαῦτα θαυμαστά καὶ παράδοξα πράγματα· καὶ δεύτερον, ὅτι εἶναι πάνσοφος, ἐπεὶ ὅλα εἶναι λίαν καλὰ καὶ χρήσιμα.

Ἐρ. Διὰ τί καὶ πῶς ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον ;

Ἄπ. Ὁ Θεός, ἰδὼν ὅτι ἐκ τῶν κτισμάτων του ἄλλα μὲν ἦσαν ἄψυχα, καθὼς ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη κτλ. ἄλλα δὲ ἄλογα, καθὼς τὰ ζῶα, εἶπε καθ' ἑαυτόν· « Ἄς κάμωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἡμῶν, διὰ νὰ ἐξουσιάζῃ τὰ ὑψάρια τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ κτήνη τῆς γῆς· καὶ λαβὼν χῶμα ἀπὸ τῆν γῆν, ἔπλασε τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπειτα ἐφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἔδωκε τὴν λογικὴν καὶ ἀθάνατον ψυχὴν. Ὀνόμασε δὲ τὸν πρῶτον ἄνθρωπον Ἀδάμ.

Ἐρ. Τί σημαίνει τὸ κατ' εἰκόνα ;

Ἄπ. Τὸ κατ' εἰκόνα σημαίνει ἐκείνην τὴν ὁμοιότητα, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν Θεόν· δηλαδή, καθὼς ὁ Θεὸς εἶναι λογικός, οὕτως ἐστόλισε καὶ τὸν ἄνθρωπον μὲ λόγον καὶ νοῦν· καθὼς ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸ καλὸν καὶ ἀποστρέφεται τὸ κακόν, οὕτως ἔβαλε καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀγαπᾷ τὸ καλὸν καὶ ἀποστρέφεται τὸ κακόν· καθὼς ὁ Θεὸς εἶναι κύριος καὶ ἐξουσιαστής ὅλων τῶν κτισμάτων, οὕτως ἔκαμε καὶ τὸν ἄνθρωπον κύριον ὅλων τῶν κτισμάτων ὅσα εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς γῆς.

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν, ὅτι ὁ Θεὸς μεταξὺ ὅλων τῶν κτισμάτων του ἠγάπησε περισσότερο τὸν ἄνθρωπον, διότι τὸν ἔπλασε κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ, καὶ τὸν κατέστησε κύριον καὶ ἐξουσιαστὴν ὅλων ὅσα εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ πλάσις τῆς Εὐας. (Γεν. κεφ. 6.)

Ἐρ. Μόνον τὸν Ἀδάμ ἔπλασεν ὁ Θεός ;

Ἄπ. Ὁ Θεὸς ἰδὼν ὅτι δὲν ἦτο καλὸν νὰ μένη μόνος ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς, εἶπεν· « Ἄς κάμωμεν εἰς αὐτὸν ὁμοίον του τινὰ βοηθόν· » καὶ οὕτως ἀποκοιμήσας τὸν Ἀδάμ καὶ λαβὼν μίαν τῶν πλευρῶν του, ἔπλασεν ἐξ αὐτῆς τὴν Εὐαν. Ταύτην ἰδὼν ὁ Ἀδάμ, εἶπε· « Τοῦτο εἶναι ὅστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη εἶναι ὁμοία μὲ ἐμέ, αὕτη θέλει εἶσθαι σύντρο-

φός μου. » Διὰ τῆς πλάσεως τῆς Εὔας ὁ Θεὸς ἐσύστησε τὸν νόμιμον γάμον.

Ὁ Παράδεισος (Γεν. κερ. 6'.)

Ἐρ. Τί ἦτο ὁ Παράδεισος ;

Ἄπ. Ὁ Παράδεισος ἦτο κῆπος ὠραιότατος, τὸν ὅποιον ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς εἰς τόπον καλούμενον Ἐδέμ. Ἐκεῖ κατὰ τὴν θέλησίν του ἐβλάστησε πᾶν δένδρον ὠραῖον, τοῦ ὁποίου ὁ καρπὸς ἦτο καλός. Ἐκεῖ εὐρίσκοντο ὅλα τὰ εἶδη τῶν ζῶων καὶ τῶν πτηνῶν. Ἐποτίζετο δὲ ἀπὸ τέσσαρας

Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα ἐν τῷ Παραδείσῳ.

ποταμούς, οἵτινες ὠνομάζοντο Φεισῶν, Γιών, Τίγρις καὶ Εὐφράτης. Εἰς τοῦτον τὸν κῆπον ἔβαλεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔαν, καὶ τοὺς ἐπρόσταξε νὰ τρώωσιν ἀπὸ τοὺς καρποὺς ὅλων τῶν δένδρων, ὅσα εὐρίσκοντο μέσα εἰς αὐτόν, ἐκτὸς τοῦ καρποῦ ἐνὸς μόνου δένδρου, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο ξύλον τῆς γνώσεως, καὶ εὐρίσκετο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Παραδείσου, εἰπὼν εἰς αὐτούς, ὅτι, ἂν φάγωσιν ἀπὸ τὸν καρπὸν αὐτοῦ, θέλουσιν ἀποθάνει ἀμέσως.

Ἐρ. Ἐμείναν μέχρι τέλους εἰς τὸν Παραδείσῳ ;

Ἀπ. Ὅχι· ἐπειδὴ ὁ διάβολος, φθονήσας τὴν μακαριότητα αὐτῶν, ἔλαβε τὴν μορφήν τοῦ ὄφως, καὶ ἔλθων εἰς τὴν Εὐάν εἶπε· « Διὰ τί δὲν σὰς ἐσυγχώρησεν ὁ Θεὸς νὰ τρώγητε ἀπὸ τοὺς καρποὺς ὄλων τῶν δένδρων τοῦ Παραδείσου ; Ἀπὸ ὅλους μᾶς ἐσυγχώρησε νὰ τρώγωμεν, εἶπεν ἡ γυνή, ἐκτὸς τοῦ καρποῦ τοῦ δένδρου, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ Παραδείσου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μᾶς εἶπε νὰ μὴ φάγωμεν, διότι θέλομεν ἀποθάνει ἀμέσως. Δὲν ἀποθνήσκετε, εἶπεν ὁ διάβολος, ἀλλ' ἤξεύρων ὁ Θεός, ὅτι εὐθύς, ἀφ' οὗ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θέλετε γίνεαι καὶ σεῖς ὅμοιοι μὲ αὐτόν, σὰς ἐμπόδισε τὴν βρωσίαν του. » Τότε ἡ γυνὴ ἀπατηθεῖσα ἀπὸ τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἀπὸ τὴν ὠραιότητα τοῦ δένδρου καὶ τοῦ καρποῦ, ἔλαβε καὶ ἔφαγεν, ἔδωκε δὲ καὶ εἰς τὸν ἄνδρα τῆς, ὅστις ἔφαγε παρομοίως.

Ἐρ. Τί συνέβη ἐκ τούτου ;

Ἀπ. Μόλις ἔφαγον καὶ ἀμέσως ἐγνώρισαν τὸ σφάλμα τῶν ἐγνώρισαν ὅτι ἦσαν γυμνοί, καὶ ἐντρέποντο διὰ τοῦτο. Ὄθεν συρράψαντες φύλλα συκῆς, ἔκαμον εἰς ἑαυτοὺς περιζώματα, καὶ εἴητον νὰ καλύψωσι τὴν γύμνωσίν των. Περὶ δὲ τὸ δειλινόν, ἀκούσαντες τοῦ Θεοῦ περιπατοῦντος ἐκεῖ πλησίον, ἐφοβήθησαν καὶ ἐκρύβησαν. Ἄλλ' ὅτε ὁ Θεὸς ἐκάλεσεν αὐτοὺς, λέγων· « Ἀδάμ, ποῦ εἶσαι ; » Ὁ Ἀδάμ ἀπεκρίθη· Τὴν φωνὴν σου ἤκουσα, Κύριε, καὶ ἐφοβήθη, διότι εἶμαι γυμνός, καὶ ἐκρύβην. Καὶ τίς σοὶ εἶπεν, ὅτι εἶσαι γυμνός, εἶπεν ὁ Θεός, μήπως ἔφαγες ἀπὸ τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν ; Κύριε, εἶπεν ὁ Ἀδάμ, ἡ γυνή, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔδωκας, μὲ ἠπάτησεν. Εὐα, λέγει ὁ Θεός, διὰ τί ἔπραξας τὸ ἀμάρτημα τοῦτο ; Ὁ ὄφης, ἀποκρίνεται αὕτη, μὲ ἠπάτησε. »

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ὁ Θεός τότε ;

Ἀπ. Τότε ὁ Θεός ὀργισθεὶς, εἶπεν εἰς τὸν Ἀδάμ. « Ἐπειδὴ ἤκουσας τῆς γυναικὸς σου, καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ, ἐπικατάρατος νὰ εἶναι ἡ γῆ εἰς τὰ ἔργα σου· μὲ λύπας θέλεις τρώγει τοὺς καρποὺς αὐ-

τῆς ὄλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, ἕως οὗ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπλάσθης.» πρὸς δὲ τὴν Εὐαν εἶπε· «Μὲ λύπας καὶ πόνους θέλεις γεννᾶ τὰ τέκνα σου, καὶ θέλεις εἶσαι ὑποτεταγμένη εἰς τὸν ἄνδρα

Ἐξώσις Ἀδάμ καὶ Εὐας ἐκ τοῦ Παραδείσου.

σου.» Ἐπειτα δὲ στραφεὶς πρὸς τὸν ὄφιν, εἶπε· «Θέλω βάλλει ἔχθραν αἰώνιον μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς γυναικός, μεταξὺ τῶν ἀπογόνων σου καὶ τῶν ἀπογόνων τῆς γυναικός, καὶ ἀπὸ τὴν γυναῖκα θέλει γεννηθῆ ἐκεῖνος, ὅστις μέλλει νὰ σοῦ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν.» Οἱ δὲ λόγοι οὗτοι ἐσήμαινον τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις ἐμέλλε νὰ γεννηθῆ ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας, διὰ νὰ καταστρέψῃ τὸ κράτος τοῦ διαβόλου. Μετὰ ταῦτα ἀπέβαλεν ὁ Θεὸς αὐτούς ἀπὸ τὸν Παράδεισον.

Σημ. α. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν, πρῶτον μὲν τὸ μέγα κακόν, τὸ ὁποῖον ἐπροξένησεν εἰς αὐτούς καὶ εἰς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων· δεῦτερον δὲ τὴν ἄπειρον ἀγαθότητα καὶ εὐσπλαγχίαν τοῦ Θεοῦ, διότι, ἐν ᾧ παιδεύει δικαίως τὴν ἁμαρτιαν, δὲν ἀφίνει πάλιν τὸν ἀνθρώπον ἄνευ παρηγορίας.

Σημ. β'. Διὰ τῆς ἀμαρτίας του ὁ Ἀδὰμ ἀπώλεσεν ὅλα τὰ χαρίσματα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος μὲ τὰ ὅποια ἐπλάσθη· ἔγεινεν αἰχμαλωτός τοῦ διαβόλου ὑπακούσας εἰς αὐτόν. Τὴν προπατορικὴν ταύτην ἀμαρτίαν ἐκληρονόμησε καὶ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ἐρ. Ποῦ εὐρέθη ὁ διάβολος ;

Ἄπ. Ὁ Θεὸς ἐποίησε καὶ ἀγγέλους, δηλαδὴ ὄντα φύσεως ἀνωτέρας τῆς ἐδικῆς μας. Τινὲς δὲ τούτων ἐπανεστησαν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, ὅστις δὲν τοὺς ἐσυγχώρησε διὰ τὴν ὑπερηφάνειάν των, ἀλλὰ τοὺς ἐδίωξεν ἀπὸ τὸν Οὐρανόν, καὶ τοὺς ἔρριψεν εἰς τὴν ἄβυσσον, ὅπου κολάζονται αἰωνίως εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Οὗτοι εἶναι οἱ δαίμονες, τῶν ὁποίων ὁ ἀρχηγὸς ὠνομάσθη Διάβολος καὶ Σατανᾶς.

Θάνατος Ἄβελ. (Γεν. κεφ. δ'.)

Ἐρ. Πόσους υἱοὺς ἐγέννησεν ὁ Ἀδὰμ ;

Ἄπ. Ὁ Ἀδὰμ ἐγέννησε πρῶτον δύο υἱοὺς, τὸν Κάιν καὶ τὸν Ἄβελ· καὶ ὁ μὲν Κάιν ἔγεινε γεωργός, καὶ ἦτο σκληρὸς καὶ φθονερός· ὁ δὲ Ἄβελ ἔγεινε ποιμὴν προβάτων, καὶ ἦτο ἀγαθὸς καὶ θεοσεβής. Οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ ἐπρόσφεραν μίαν ἡμέραν θυσίαν εἰς τὸν Θεόν· ὁ μὲν Κάιν ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς, ὅχι ὅμως ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους· ὁ δὲ Ἄβελ ἐπρόσφερε τὸ καλλίτερον καὶ παχύτερον ἀπὸ τὰ ἀρνία του· διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἠὲχαριστήθη ἀπὸ τὴν θυσίαν τοῦ Ἄβελ, καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἐφέρετο κατ' εὐθείαν εἰς τὸν οὐρανόν. Εἰς δὲ τὴν θυσίαν τοῦ Κάιν δὲν ἔδωκεν ὁ Κύριος καμμίαν προσοχήν, καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς δὲν ἀνῆρχετο πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ἐρ. Τί συνέβη ἐκ τούτου ;

Ἄπ. Ὁ Κάιν ἔκτοτε ἐφθόνησε τὸν ἀδελφόν του, καὶ ἐμελέτα νὰ τὸν θανατώσῃ. Μίαν ἡμέραν λοιπὸν λέγει εἰς αὐτόν· «Ἐλθὲ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν πεδιάδα.» ἐν ᾧ δὲ ἦσαν ἐκεῖ, ὤρμησεν ἐναντίον του καὶ ἐφόνησεν αὐτόν. Μετὰ δὲ τοῦτο εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς αὐτόν· «Καὶν ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός σου ;» Οὗτος ἀπεκρίθη· «Μήπως ἐγὼ εἶμαι

φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου;» Τότε ὁ Θεὸς ὀργισθεὶς κατηράσθη τὸν Κάιν καὶ εἶπε· «Τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου μοὶ φωνάζει ἐναντίον σου ἀπὸ τῆς γῆς, ἣτις κατέπιεν αὐτό·

Ὁ Κάιν φονεύει τὸν Ἄβελ.

νὰ ἦσαι λοιπὸν κατηραμένους, νὰ στεναῶξῃς καὶ τρέμῃς, καὶ νὰ πλανᾷσαι μακρὰν ἀπὸ τοὺς γονεῖς σου.» Λυπηθεὶς δὲ τὸν Ἄδὰμ καὶ τὴν Εὐάν, οἵτινες ἦσαν ἀπαρηγόρητοι διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἄβελ, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ἄλλον υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν Σὴθ.

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μαθηζόμεν ὅτι ὁ φθόνος εἶναι κάκιστον πρᾶγμα, σύρων τὸν ἄνθρωπον εἰς μεγάλα ἁμαρτήματα. Ἐνεκ τῶ φθόνου ὁ Κάιν ἐφόνευσεν τὸν ἀδελφόν του, τὸν ὁποῖον ὤφειλε νὰ ἀγαπᾷ ὡς ἑαυτόν· διὰ τοῦτο, παιδίᾳ μου, πρέπει νὰ ἀποφεύγητε τὸν φθόνον.

Ὁ Κατακλισμός. (Γεν. κεφ. ζ'.)

Ἐρ. Διὰ τί ὁ Θεὸς ἔκκε τὸν Κατακλισμόν;

Ἄπ. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Κάιν ἐκληρονόμησαν τὰς κακίας καὶ ἀδικίας αὐτοῦ· οἱ δὲ ἀπόγονοι τοῦ Σὴθ διατήρησαν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν γνῶσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ὑστερον δὲ ἐνωθέντες καὶ αὐτοὶ μετὰ

τοὺς ἀσεβεῖς ἀπογόνους τοῦ Κάιν διεφθάρησαν, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι, καὶ ὅλοι ἐπραττον πᾶσαν κακίαν καὶ πᾶσαν ἀδικίαν. Τὴν ἐσχάτην ταύτην διαφθορὰν ἰδὼν ὁ Θεός, ἀπεφάσισε νὰ ἐξαλείψῃ ὅλα τὰ ζῶα καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς μὲ κατακλυσμὸν. Ἐπειδὴ ὅμως μόνος ὁ Νῶε, υἱὸς τοῦ Λάμεχ, ἦτο δίκαιος καὶ θεοσεβής, ἐπρόσταξεν αὐτὸν ὁ Θεὸς νὰ κατασκευάσῃ μίαν κιβωτὸν, νὰ ἀλείψῃ αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν μὲ πίσσαν, καὶ νὰ ἐμβάσῃ εἰς αὐτὴν ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδη τῶν ζώων καὶ τῶν πτηνῶν, ἀπὸ μὲν τὰ καθαρὰ ἀνὰ ἑπτὰ ζεύγη, ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, ἀπὸ δὲ τὰ μὴ καθαρὰ ἀνὰ ἓν, καὶ τὴν ἀναγκαίαν αὐτῶν τροφήν δι' ἓν ἔτος.

Ἐρ. Τί ἐγένεε μετὰ τοῦτο ;

Ἄπ. Ἄφ' οὗ ὁ Νῶε ἐτελείωσε πάντα, ὅσα τὸν ἐπρόσταξεν ὁ Κύριος, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν κιβωτὸν μὲ τὴν

Ὁ Κατακλυσμὸς. (Γεν. κεφ. ζ').

γυναῖκά του, τοὺς τρεῖς υἱοὺς καὶ τὰς γυναῖκας τῶν υἱῶν του, ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τοὺς καταρράκτας τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ ἐπιπτε βροχὴ ῥαγδαία τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσα-

ράκοντα νύκτας. Ἦνοιξε δὲ καὶ ἡ γῆ τὰς ἀβύσσους τῆς, καὶ τὰ ὕδατα ἐσκέπασαν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, ὑψωθέντα 15 πῆχεις ὑπεράνω τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψηλοτέρου ὄρους. Οὕτως ἐπνίγησαν εἰς τὰ ὕδατα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ ὅλα τὰ ζῶα, ἐκτὸς τῶν εὕρισκομένων ἐν τῇ κιβωτῷ· ἐπειδὴ αὕτη πλέουσα ἐπάνω εἰς τὰ ὕδατα δὲν κατεποντίσθη, ἀλλ' ἀφ' οὗ ταῦτα ἀπесύρθησαν, ἐκάθησεν εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἀρμενίας, Ἀραράτ. Ὁ κατακλυσμὸς συνέβη 2262 ἔτη, ἀφ' οὗ ἐκτίσθη ὁ κόσμος, καὶ 3246 πρὸ Χριστοῦ.

Ὁ Νῶε ἐξέρχεται τῆς κιβωτοῦ (Γεν. κεφ. ἡ-)

Ἐρ. Πότε ἐξῆλθεν ὁ Νῶε ἀπὸ τὴν κιβωτόν ;

Ἄπ. Ἐπὶ ἑκατὸν πενήτηκοντα ἡμέρας ἐσκέπαζον τὴν γῆν τὰ νερά τοῦ κατακλυσμοῦ. Μετὰ ταῦτα ἔστειλεν ὁ Θεὸς ἄνεμον σφοδρὸν ἐπὶ τῆς γῆς, ὥστε ἤρχισαν τὰ νερά νὰ ὀλιγοστεύωσι, καὶ ἐφάνη πάλιν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Ἀφ' οὗ δὲ παρήλθον ἀκόμη τεσσαράκοντα ἡμέραι, ἦνοιξεν ὁ Νῶε τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ, καὶ ἀπέστειλε τὸν κόρακα, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἐξηράνθη τὸ νερόν. Ἀλλ' οὗτος δὲν ὑπέστρεψε πλεόν. Μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἔστειλε μίαν περιστερὰν, ἥτις, μὴ εὐροῦσα τόπον διὰ νὰ σταθῇ, ὑπέστρεψεν εὐθὺς εἰς τὴν κιβωτόν. Ἀφ' οὗ δὲ παρήλθον ἕκτε ἑπτὰ ἡμέραι, ἔστειλε πάλιν τὴν περιστερὰν, ἥτις, ἐπιστρέψασα τὸ ἑσπέρας, ἔφερε κλάδον ἐλαίας μὲ φύλλα εἰς τὸ στόμα τῆς. Μετὰ ἑπτὰ ἔτι ἡμέρας ἀπέστειλε πάλιν αὐτὴν ὁ Νῶε, ἀλλὰ δὲν ὑπέστρεψε πλεόν.

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν ὅτι ὁ Θεὸς ἐπνίξεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰ ὕδατα τοῦ κατακλυσμοῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας των· ἔσωσε δὲ μόνον τὸν Νῶε μὲ τὴν οἰκογένειάν του, διότι οὗτοι μόνοι ἦσαν δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς.

Ἐρ. Τί ἔκαμε τότε ὁ Νῶε ;

Ἄπ. Ὁ Νῶε κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν κιβωτόν, καὶ ἐξῆγαγεν ἀπὸ αὐτὴν καὶ ὅλα τὰ ζῶα· καὶ διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν ἀνήγειρε θυσιαστήριον, καὶ ἐπέσφερεν εἰς αὐτὸν θυσίαν, διότι τὸν διέσωσεν ἀπὸ

τὸν κατακλυσμὸν. Ὁ δὲ Θεὸς εὐχαριστηθεὶς, ἔκαμε διαθήκην μὲ τὸν Νῶε, καὶ ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν ὅτι δὲν θέλει στείλει πλέον κατακλυσμὸν διὰ νὰ ἀφανίσῃ τοὺς ἀνθρώπους. « Ἴδου, λέγει, βάλλω τὸ τόξον μου (α) εἰς τὴν νε-

Ἡ θυσία τοῦ Νῶε καὶ τὸ οὐράνιον τόξον.

φέλην, τὸ ὁποῖον θέλει εἶσθαι εἰς σημεῖον διαθήκης, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλω κάμει πλέον κατακλυσμὸν διὰ νὰ ἐξαλείψω πᾶσαν σάρκα. » Ὁ Νῶε ἐχρειάσθη ἑκατὸν περίπου ἔτη εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς κιβωτοῦ, ἣτις εἶχε τριακοσίων πήχεων μῆκος, πεντήκοντα πλάτος καὶ τριάκοντα ὕψος.

Σημ. Βλέπετε, παιδιά μου, πόσον εἶναι μεγάλη ἡ δύναμις τῆς εὐσεβείας ; Ὅστις ἐλπίζει εἰς τὸν Θεόν, δὲν φοβεῖται καὶ ἂν ὁ κόσμος ὅλος καταποντίζηται.

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ἀκολούθως ὁ Νῶε ;

Ἀπ. Ὁ Νῶε ἤρχισε νὰ γεωργῇ τὴν γῆν, καὶ ἐφύτευ-
σεν ἄμπελον, ἐκ τῆς ὁποίας ἔκαμεν οἶνον· πιών δὲ ἐξ αὐ-

(α) Τὸ οὐράνιον τόξον (ἴρι;) εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον φαίνεται ἐνίοτε, ὅταν βρέχῃ μὲ διάφορα χρώματα.

τοῦ καὶ μεθύσας, ἐξηπλώθη εἰς τὴν σκηνὴν οὐχὶ εὐπρεπῶς. Χάμ δὲ ὁ δεύτερος τῶν υἱῶν του, ἀφοῦ εἶδε τὴν ἀσχημοσύνην τοῦ πατρὸς του, ἀνήγγειλεν αὐτὴν γελῶν εἰς τοὺς ἀδελφούς του, οἵτινες ἦσαν ἔξω τῆς σκηνῆς. Ὁ δὲ Σῆμ καὶ Ἰάφεθ μαθόντες τοῦτο, ἔλαβον ἱμάτιον, καὶ ἐλθόντες μὲ τὰ νῶτα πρὸς τὸν πατέρα των, ἐσκέπασαν τὴν γύμνωσιν αὐτοῦ. Συνελθὼν δὲ ὁ Νῶε ἀπὸ τῆς μέθης, καὶ μαθὼν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔκαμεν εἰς αὐτὸν ὁ Χάμ, αὐτὸν μὲν κατηράσθη, τοὺς δὲ ἄλλους δύο ἠλόγησε. Κατώκησαν δὲ ὁ μὲν Σῆμ εἰς τὴν Ἀσίαν, ὁ δὲ Χάμ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ ὁ Ἰάφεθ εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἀπὸ τὴν γενεάν λοιπὸν τοῦ Ἰάφεθ κατὰγονται ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι. Ὁ Νῶε ἔζησεν 950 ἔτη.

Σημ. Ἄς ἀποφεύγωμεν, παιδία μου, τὴν οἰνοποσίαν· διότι πολλοὶ ἄνθρωποι ἕνεκα τῆς μέθης περιέπεσον εἰς πολλὰς ἀσχημίας, κατέστρεψαν μεγάλας περιουσίας, καὶ τελευταῖον κατεστάθησαν ἐλεεινοὶ καὶ δυστυχεῖς· ἄλλοι δὲ πάλιν περιέπεσον εἰς διάφορα ἐγκλήματα, ἕνεκα τῶν ὁποίων κατεστράφησαν ὀλοτελῶς, ἀποθανόντες εἰς τὰς φυλακάς, ἢ εἰς τὴν λαιμητόμον.

Τὰ τέκνα δὲν πρέπει νὰ περιγελῶσι τοὺς γονεῖς των εἰς οἰανδήποτε καὶ ἂν εὐρίσκωνται κατάστασιν· ἐξ ἐναντίας μάλιστα χρεωστοῦν νὰ τοὺς περιποιῶνται ἐν καιρῷ ἀνάγκης, διὰ νὰ ἀγαπῶνται ἀπ' αὐτοὺς καὶ λαμβάνωσι τὴν εὐλογίαν των· ἐπειδὴ εὐχαὶ γονέων στηρίζουσι τέκνα.

Ὁ πύργος τῆς Βαβυλώρος (Γερ. κεφ. ια.)

Ἐρ. Τί ἐπεχείρησαν οἱ ἄνθρωποι νὰ κάμωσι μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ;

Ἄπ. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε, ἀφ' οὗ ἐπληθύνθησαν, ἀπεφάσισαν νὰ χτίσωσι μίαν πόλιν καὶ ἓνα πύργον, τοῦ ὁποίου ἡ κορυφή νὰ φθάσῃ εἰς τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ ἀποκτήσωσιν ὄνομα μέγα. Ὁ Θεὸς ὅμως ἐσύγχυσε τὰς γλώσσας αὐτῶν, ὥστε δὲν ἐκαταλάμβανεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον, καὶ τοῦτο τοὺς ἠνάγκασε ν' ἀφήσωσιν ἀτελὲς τὸ ἔργον των, καὶ νὰ διασπαρῶσιν εἰς ὅλην τὴν γῆν· ἡ δὲ πόλις ἐκεῖνη ὠνομάσθη Βαβέλ, ἧγουν σύγχυσις.

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν, παιδία μου, ὅτι κα-

νέν ἔργον ἡμῶν δὲν δύνανται νὰ λάβῃ καλὸν τέλος, ἐὰν δὲν εἶναι μὲ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Δαβὶδ λέγει·
 « Ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες. »

Κλήσις τοῦ Ἀβραάμ. Γεν. κεφ. ιβ'.)

Ἐρ. Τίς ἦτο ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ ;

Ἄπ. Ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ ἦτο υἱὸς τοῦ Θάρα καὶ ἔκγονος τοῦ Ἑβερ. Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι ἐλησμόνησαν ταχέως τὸν κατακλυσμὸν καὶ διεφθάρησαν πάλιν, ὡς πρότερον, προσκυνοῦντες ἀντὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ τὰ κτίσματα, ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀβραάμ, ὅστις ἐφοβεῖτο καὶ ἐλάτρευεν αὐτόν, καὶ τὸν ἐπρόσταξε ν' ἀφήσῃ τὴν πατρίδα του, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὑποσχεθεὶς ὅτι θέλει πληθύνει τοὺς ἀπογόνους του εἰς ἔθνος μέγα, καὶ δι' αὐτοῦ θέλουσιν εὐλογηθῆ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς· ὁ Ἀβραάμ ὑπακούσας εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ λαβὼν τὴν γυναῖκά του Σάρραν καὶ τὸν ἀνεψιὸν του Λῶτ, ὑπῆγεν ὅπου τὸν ἐπρόσταξεν ὁ Κύριος. Ὁ δὲ Λῶτ, ἵνα μὴ οἱ ποιμένες αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀβραάμ ἔρχωνται εἰς ἔριδας περὶ τῆς βοσκῆς, ἀποχωρισθεὶς κατώκησεν εἰς τὰ Σόδομα.

Σοδόμων καὶ Γομόρρων καταστροφὴ. (Γεν. κεφ. κβ'.)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τὸν Λῶτ μετὰ καιρὸν ;

Ἄπ. Ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων καὶ δύο ἄλλων πόλεων διεφθάρησαν, πράττοντες πᾶν εἶδος κακίας καὶ ἀμαρτίας, ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ τοὺς ἀφανίσῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ μεταξύ αὐτῶν κατῴκει καὶ ὁ Λῶτ, ὅστις ἦτο δίκαιος ἄνθρωπος, ἔστειλεν ὁ Κύριος δύο ἀγγέλους εἰς σχῆμα ἀνθρώπων διὰ νὰ ἐκβάλωσιν αὐτόν μὲ τὴν οἰκογένειάν του ἀπὸ τὰ Σόδομα. Ἀφ' οὗ δὲ οὗτοι ἐξῆλθον ἐκεῖθεν, ὁ Θεὸς ἔριψε πῦρ καὶ θειάφιον ἀπὸ τὸν οὐρανόν, καὶ κατέκαυσεν αὐτάς καὶ ὅλην τὴν περίχωρον αὐτῶν μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα. Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Λῶτ, ἐπειδὴ ἐστράφη νὰ ἴδῃ τὰ Σόδομα καὶ Γόμορρα

Ἡ καταστροφή τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων.

καίόμενα, ἔγεινε στήλη ἄλατος, τιμωρηθεῖσα οὕτω διὰ τὴν παρακοὴν τῆς, ἐπειδὴ οἱ ἄγγελοι εἶπον εἰς αὐτούς, ἐν ᾧ ἔφευγον, νὰ μὴ στρέψωσι καὶ ἴδωσιν ὀπίσω των.

Σημ. Πάντοτε, παιδιά μου, χρεωστοῦμεν νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὰς καλὰς συμβουλὰς τῶν ἀνωτέρων μας· πολὺ δὲ περισσότερον ὀφείλομεν νὰ φυλάττωμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Βλέπετε πῶς ἡ γυνὴ τοῦ Λώτ ἐτιμωρήθη διὰ τὴν παρακοὴν τῆς ;

Θυσία τοῦ Ἰσαάκ. (Γεν. κεφ. κβ'.)

Ἐρ. Τίς ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ Ἀβραάμ ;

Ἄπ. Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀβραάμ ἦτο ὁ Ἰσαάκ, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἐξ ἐπαγγελίας. Ὁ Ἀβραάμ ἦτο ἑκατοντούτης, ἡ δὲ γυνὴ του Σάρρα ὡσαύτως πολὺ ἡλικιωμένη καὶ ἐκ φύσεως στείρα. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠλπίζον πλέον ὅτι θέλουσι κάμει τέκνα, ἀνέτρεφον ὡς υἱόν των τὸν Ἰσμαήλ, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀβραάμ ἐγέννησεν ἐκ τῆς Ἀγαρ τῆς παιδίσκης του. Ὁ δὲ Θεὸς θέλων νὰ πληρώσῃ τὴν πρὸς τὸν Ἀβραάμ ὑπόσχασίν του, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμα-

σεν Ἰσαάκ. Τοῦτον τὸν μονογενῆ υἱὸν ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀβραάμ νὰ λάβῃ, καὶ προσφέρῃ θυσίαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Μοριά. Ὁ Ἀβραάμ ὑπακούσας εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἔλαβε τὸν υἱὸν του, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἦλθεν εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ὁ Κύριος. Ἐν ᾧ δὲ ἐπορεύοντο ὁμοῦ, ὁ Ἰσαάκ ἐρωτᾷ τὸν πατέρα του, λέγων· « Πάτερ· ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα· τὸ δὲ πρόβατον τὸ ὁποῖον θέλομεν θυσιάσει, ποῦ εἶναι; ὁ Θεὸς τέκνον μου, θέλει φροντίσει περὶ αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Ἀβραάμ. »

Ερ. Τί συνέβη εἰς τὸν Ἰσαάκ;

Ἄπ. Ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τὸν διωρισμένον τόπον καὶ ἀνήγειραν θυσιαστήριον, ὃ Ἀβραάμ δέσας τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τοῦ υἱοῦ του· « Σὺ τέκνον μου, εἶπεν, εἶσαι τὸ πρόβατον, τὸ ὁποῖον θέλω προσφέρει θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. » καὶ λαβὼν τὴν μάχαιραν ἔφερεν αὐτὴν ἐναν-

Ἡ θυσία τοῦ Ἰσαάκ.

τίον τοῦ παιδός. Τότε ἄγγελος Κυρίου εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἀβραάμ, Ἀβραάμ! μὴ ἐπιβάλης τὴν χειρά σου ἐναν-

τίον τοῦ παιδίου· μή κάμῃς κακὸν εἰς αὐτό· ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἐγνώρισεν ὅτι σὺ φοβεῖσαι αὐτόν, καὶ δὲν ἐφείσθῃς οὐδὲ τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' αὐτόν. » Τότε ὁ Ἄβραάμ, ἔλυσε τὸν Ἰσαάκ, καὶ στραφεὶς εἶδεν ἐκεῖ πλησίον κριὸν τοῦ ὁποίου τὰ κέρατα ἦσαν περιπεπλεγμένα εἰς τοὺς κλάδους θάμνου τινός καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ φύγῃ. Τοῦτον λαβὼν ἐθυσίασεν εἰς τὸν Θεὸν ἀντὶ τοῦ Ἰσαάκ.

Σημ. Ὁ Θεός, παιδία μου, ἐπρόσταξε τὸν Ἄβραάμ νὰ θυσιάσῃ τὸν μονογενῆ υἱὸν του, ἀφ' ἑνός μὲν ἵνα δοκιμάσῃ τὴν πίστιν του, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα ἀρήσῃ καὶ εἰς ἡμᾶς μέγα παρδείγμα τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπακοῆς του.

Ἡ Ῥεβέκκα εἶδει ὕδωρ τῷ Ἐλιέζερ.

Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ. (Γεν. κεφ. κδ'.)

Ἐρ. Ποίαν ἔλαβε γυναῖκα ὁ Ἰσαάκ ;

Ἄπ. Ἀφ' οὗ ἐγγήρασεν ὁ Ἄβραάμ, ἠθέλησε νὰ δώσῃ γυναῖκα εἰς τὸν υἱὸν του Ἰσαάκ ἐκ τῆς συγγενείας του, ἐπειδὴ αἱ θυγατέρες τῶν Χαναναίων δὲν ἤρεσκον εἰς αὐτόν. Ἐκάλεσε λοιπὸν τὸν πρεσβύτερον ὑπηρέτην του, ὀνομαζόμενον Ἐλιέζερ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν μετὰ δέκα κα-

μήλους και δώρα πολλά εις τὴν πόλιν Χαρράν, ὅπου κατῴκει ὁ ἀδελφός του Ναχώρ, ἵνα λάβῃ γυναῖκα ἀπὸ τὴν φυλὴν του. Ὁ Ἐλιέξερ ὑπακούσας εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ κυρίου του ὑπῆγεν εἰς Χαρράν και λαβὼν τὴν ὠραίαν Ῥεβέκκαν, θυγατέρα τοῦ Βαθουήλ και ἐκγονὴν τοῦ Ναχώρ, ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὸν Ἰσαάκ, ὅστις τὴν ἔλαβεν εἰς γυναῖκα και παρηγορήθη διὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός του Σάρρας. Ὁ Ἀβραάμ ἔζησεν 175 ἔτη.

Ἡσαῦ και Ἰακώβ. (Γεν. κεφ. κζ'.)

Ἐρ. Πόσους υἱοὺς ἐγέννησεν ὁ Ἰσαάκ ;

Ἄπ. Ὁ Ἰσαάκ ἐγέννησε δύο διδύμους υἱούς, τὸν Ἡσαῦ και τὸν Ἰακώβ· και ὁ μὲν Ἡσαῦ ἔγεινε κυνηγός, ὁ δὲ Ἰακώβ ἔγεινε ποιμὴν προβάτων. Ἐλθὼν δὲ ποτε ἀπὸ τὸν ἀγρὸν ὁ Ἡσαῦ κεκοπιακῶς και πεινασμένος, και εὐρῶν τὸν Ἰακώβ μαγειρεύοντα φακᾶς, λέγει πρὸς αὐτόν· « Δός μοι, ἀδελφέ, τὸ μαγεῖρευμα τοῦτο, διότι μοι ἔρχεται λειποθυμία. » Ὁ δὲ Ἰακώβ λέγει πρὸς αὐτόν· « πώλησόν μοι τὰ πρωτοτόκιά σου, και τότε σοὶ τὸ δίδω. Και τί θέλουσι μὲ ὠφελῆσει τὰ πρωτοτόκια, ἐν ᾧ ἐγὼ ἀποθνήσκω τῆς πείνης ; Ὁμοσον λοιπόν, ἐπανελάβεν ὁ Ἰακώβ· » και ὁ Ἡσαῦ ὤμοσε και ἐπώλησεν εἰς αὐτόν τὰ πρωτοτόκιά του, και οὕτως ἔλαβε τὰς φακᾶς και ἔφαγε.

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς αὐτοὺς μετὰ ταῦτα ;

Ἄπ. Ἀφ' οὗ ἐγήρασεν ὁ Ἰσαάκ, και σχεδὸν δὲν ἐβλεπε πλέον, εἶπε μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Ἡσαῦ· « Ὑπαγε, τέκνον μου, εἰς τὸ κυνήγιον, και ἐτοίμασόν μοι φαγητόν ἐξ αὐτοῦ, διὰ νὰ φάγω και σὲ εὐλογήσω πρὶν ἀποθάνω. » Και ὁ Ἡσαῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸ κυνήγιον. Ἡ δὲ Ῥεβέκκα ἀκούσασα ταῦτα, λέγει πρὸς τὸν Ἰακώβ· « Ὑπαγε, τέκνον μου, και φέρε μοι ἐκ τοῦ ποιμνίου δύο μικρὰ και καλά ἐρίφια, διὰ νὰ τὰ μαγειρεύσω κατὰ τὴν ὄρεξιν τοῦ πατρός σου, ἵνα φάγῃ και σὲ εὐλογήσῃ πρὶν ἀποθάνῃ. » Ὁ Ἰακώβ καταπεισθεὶς ὑπὸ τῆς μητρός του, ἔφερε τὰ ἐρίφια· ἡ δὲ μήτηρ του, ἀφοῦ ἠτοίμασε τὸ φαγητόν, ἐνέδυσσε τὸν Ἰακώβ τὴν ὠραίαν στολὴν τοῦ Ἡσαῦ, και ἐ-

σκέπασε μὲ τὰ δέρματα τῶν ἐριφίων τοὺς βραχίονας καὶ τὸ στήθος του, διὰ νὰ μὴ τὸν γνωρίσῃ ὁ πατήρ του, ἐπειδὴ ὁ μὲν Ἡσαῦ εἶχε τρίχας πολλὰς, ὁ δὲ Ἰακώβ δὲν εἶχεν. Ἐπειτα ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ φαγητὸν καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὸν πατέρα του.

Ἐρ. Τί εἶπε πρὸς τὸν πατέρα του ὁ Ἰακώβ, φέρων τὸ φαγητὸν ;

Ἄπ. Ὁ Ἰακώβ ἐλθὼν πρὸς τὸν πατέρα του, λέγει εἰς αὐτόν· « Πάτερ, σῆκω φάγε καὶ πίε, διὰ νὰ μὲ εὐλογήσῃς. Καὶ τίς εἶσαι τέκνον μου; » ἠρώτησεν ὁ Ἰσαὰκ. « Ἐγὼ εἶμαι ὁ πρωτότοκος σου Ἡσαῦ, εἶπεν ὁ Ἰακώβ. Πλησίασον, τέκνον, νὰ σὲ ψηλαφήσω, » εἶπεν ὁ πατήρ, καὶ ὁ Ἰακώβ ἐπλησίασε. Ψηλαφήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἰσαὰκ εἶπεν· « Ἡ μὲν φωνὴ εἶναι φωνὴ τοῦ Ἰακώβ· αἱ δὲ χεῖρες εἶναι τοῦ Ἡσαῦ· σὺ εἶσαι ὁ υἱός μου Ἡσαῦ ; Ἐγὼ εἶμαι, πάτερ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰακώβ. » Καὶ οὕτως ἔλαβεν ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἔφαγε τὸ φαγητὸν, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν εὐλογίαν. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐπιστρέψας ὁ Ἡσαῦ ἀπὸ τὸ κυνήγιον, καὶ μαθὼν ὅτι ὁ ἀδελφός του ἔλαβε μὲ ἀπάτην τὴν πατρικὴν εὐλογίαν, ὠργισθὴ κατ' αὐτοῦ καὶ ἐφοβήριζε νὰ τὸν θανατώσῃ.

Σημ. Ὁ πρωτότοκος υἱὸς τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐλάμβανε τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του. Ὁ Ἰακώβ καίτοι νεώτερος ἔλαβε τὴν εὐλογίαν, διότι ἦτο θέλησις τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐφάνερωσεν εἰς τὴν Ῥεβέκκαν, ἐν ᾗ ἦτο ἔγκυος, ὅτι ὁ πρωτότοκος υἱὸς τῆς θέλει δουλεύσει εἰς τὸν νεώτερον.

Βλέπετε λοιπὸν, παιδιά μου, ὅποιον μέγα κακὸν ἔπαθεν ὁ Ἡσαῦ διὰ τὴν λαιμαργίαν του· προσέχετε ἵνα μὴ ὑποπέσητε εἰς τὸ τοιοῦτον πάθος καὶ ὑμεῖς.

Ἐρ. Τί ἔγεινεν ὁ Ἰακώβ ;

Ἄπ. Ἐπειδὴ ὁ Ἰακώβ ἐφοβήθη τὴν ὀργὴν τοῦ Ἡσαῦ, ἀνεχώρησε κατὰ συμβουλήν τῶν γονέων του κρυφίως πρὸς Λάβαν τὸν θεῖόν του εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Νυκτωθεὶς δὲ καθ' ὁδὸν ἐκοιμήθη, καὶ εἶδε τὸ ἕξῃς ὄνειρον. Ἀπὸ μιᾶς κλίμακος, τῆς ὁποίας ἡ βᾶσις ἐστηρίζετο εἰς τὴν γῆν, καὶ ἡ κορυφὴ ἔφθανεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπὶ τῆς

ὁποίας ἐκάθητο ὁ Κύριος, ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτόν· «Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἶμαι Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσαάκ· ἐγὼ θέλω σὲ διαφυλάττειν· τὴν δὲ γῆν ἐπὶ τῆς ὁποίας κοιμᾶσαι, θέλω δώσειν εἰς σὲ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους σου. »

Ὅραμα τοῦ Ἰακώβ.

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ἀφοῦ ἐσηκώθη ἀπὸ τὸν ὕπνον ὁ Ἰακώβ;

Ἀπ. Ἀφοῦ ἐσηκώθη ὁ Ἰακώβ, ἔβαλε σημεῖον ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅπου εἶδε τὸ ὄραμα, λέγων. «Ὁ τόπος οὗτος εἶναι ἅγιος· αὐτὸς εἶναι οἶκος Κυρίου, καὶ αὕτη εἶναι ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ.» Λαβὼν δὲ τὸν λίθον, τὸν ὅποιον εἶχε προσκεφάλαιον, ἔστησεν αὐτὸν εἰς στήλην, καὶ ἠυχθήτη, λέγων· «Ἐὰν ὁ Κύριος εἶναι μὲ ἐμέ, καὶ μὲ διαφυλάξῃ εἰς τὸν δρόμον μου, καὶ μὲ βοηθήσῃ νὰ ἐπιστρέψω καλῶς εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, θέλω καταστήσει τὸν λίθον τοῦτον οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ δώσειν εἰς αὐτὸν τὸ δέ-

κατον, ὅσων ἤθελον ἀποκτήσει. » Μετὰ τοῦτο ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν Χαρράν, πρὸς Λάβαν τὸν θεῖόν του. Ἐμεινε δὲ πλησίον αὐτοῦ ἕτη εἴκοσι καὶ ἔλαβεν εἰς γυναῖκας τὰς δύο θυγατέρας αὐτοῦ· πρῶτον τὴν Λείαν, καὶ δεύτερον τὴν ὠραίαν Ῥαχὴλ.

Ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰακώβ. (Γεν. κεφ. λλ.)

Ἐρ. Ἐμεινε μέχρι τέλους ὁ Ἰακώβ πλησίον τοῦ Λάβαν ;

Ἀπ. Ὁ Ἰακώβ κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του μετὰ ὅλην τὴν οἰκογένειαν, τὰ κτήνη καὶ τὰ ποιμνία του. Ἐν ᾧ δὲ ἐπορεύετο καθ' ὁδόν, ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐν σχήματι ἀνθρώπου καὶ εὐλογήσας αὐτὸν τὸν ὠνόμασεν Ἰσραήλ· ἔκτοτε δὲ οἱ ἀπόγονοί του ὠνομάζοντο Ἰσραηλίται. Ὁ δὲ Ἡσαῦ ἀκούσας ὅτι ἔρχεται ὁ ἀδελφός του, ἔλαβε τετρακοσίους ἀνδρας καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰακώβ, ἐπροσκύνησεν ἑπτάκις μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων του. Ὁ δὲ Ἡσαῦ ἐναγκαλισθεὶς κατεφίλησεν αὐτὸν καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι.

Σημ. Ἡ πράξις αὕτη τοῦ Ἡσαῦ εἶναι ἀξιομίμητος, διότι δὲν ἐμνησιμάκησε κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅστις ἔλαβε μετὰ ἀπάτην τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του, ἀλλὰ τρέξας ἐνηγκαλίσθη καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

Ῥιοὶ τοῦ Ἰακώβ. (Γεν. κεφ. κθ'.)

Ἐρ. Πόσους υἱοὺς ἐγέννησεν ὁ Ἰακώβ ;

Ἀπ. Ὁ Ἰακώβ ἐγέννησεν υἱοὺς δώδεκα, οἵτινες ἐχρημάτισαν πατριάρχαι τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. ὠνομάζοντο δὲ Ῥουβήμ, Σημεών, Λευί, Ἰούδας, Ἰσάχαρ, Ζαβουλών, Δάν, Νεφθαλήμ, Γάδ, Ἀσήρ, Ἰωσήφ καὶ Βενιαμίν. Ἡγάπα δὲ περισσότερον τὸν Ἰωσήφ, εἰς τὸν ὁποῖον ἔκαμε χιτῶνα ποικίλον καὶ τὸν ἐνέδυσσε διὰ τοῦτο οἱ ἀδελφοί του τὸν ἐμίσουν. Ἡὔξησε δὲ τὸ μῖσός των, ὅτε διηγήθη εἰς αὐτοὺς τὰ ἐξῆς δύο ὄνειρα. « Εἶδον εἰς τὸν ὕπνον μου, εἶπεν εἰς αὐτοὺς μίαν ἡμέραν, ὅτι ἐδέναμεν ὁμοῦ χειρόβολα ἀσταχύων εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ τὸ

ιδιόν μου χειρόβολον ἐστάθη ὄρθιον, τὰ δὲ ἰδικά σας περιστραφέντα ἐπροσκύνησαν αὐτό.» Ἄλλοτε πάλιν εἶπεν· « Εἶδον ὅτι ὁ Ἥλιος, ἡ Σελήνη, καὶ ἑνδεκα ἀστέρες με ἐπροσκύνησαν.» Τότε ὁ πατήρ του ἐπιπλήξας αὐτὸν εἶπε· « Τί σημαίνουν τὰ ὄνειρα ταῦτα ; μήπως φαντάζεσαι, ὅτι ἡ μήτηρ σου, οἱ ἀδελφοί σου καὶ ἐγὼ θέλομεν σὲ προσκυνήσει; » Ἄλλ' ὅμως ὁ Ἰακώβ παρετήρει πάντα ταῦτα με πολλήν περιέργειαν καὶ προσοχήν.

Σημ. Ὁ Θεὸς διὰ τῶν ἐνυπνίων τοῦ Ἰωσήφ προανήγγειλεν ὅσα ἐμελλον νὰ συμβῶσιν εἰς αὐτόν.

Πώλησις Ἰωσήφ. (Γεν. κεφ. λζ'.)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τὸν Ἰωσήφ ;

Ἄπ. Ἐν ᾧ οἱ ἀδελφοί τοῦ Ἰωσήφ ἔβρισκον τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς των εἰς τὴν Συχέμ, ὁ Ἰακώβ εἶπεν εἰς αὐτόν· « Ὑπάγε, τέκνον μου, νὰ ἴδῃς ἂν ὑγιαίνωσιν οἱ ἀδελφοί σου. » Ὁ δὲ Ἰωσήφ ὑπακούσας ἀνεχώρησεν ἀμέσως. Εὐθὺς δὲ ἀφ' οὗ εἶδον αὐτὸν μακρόθεν οἱ ἀδελφοί του, εἶπον πρὸς ἀλλήλους· « Ἴδου ἔρχεται ὁ ἐνυπνιαστής· ἔλθετε νὰ τον φονεύσωμεν, ἵνα ἴδωμεν εἰς τί θὰ τῷ χρησιμεύσωσι τὰ ὄνειρά του. » Ῥουβὴμ δὲ ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς εἶπεν εἰς αὐτούς· « Δὲν εἶναι καλὸν νὰ χύσωμεν τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ μας· ἄς ρίψωμεν αὐτὸν εἰς ἓνα λάκκον, καὶ ἐκεῖ θέλει ἀποθάνει τῆς πείνης. » Ἔλεγε δὲ τοῦτο, διότι εἶχε σκοπὸν νὰ τὸν ἐκβάλῃ ἐκεῖθεν κρυφίως, καὶ τὸν ἀποστείλῃ εἰς τὸν πατέρα του.

Ἐρ. Τί ἔκαμον τότε οἱ ἀδελφοί τοῦ Ἰωσήφ ,

Ἄπ. Οὗτοι ἀκούσαντες τὴν γνώμην τοῦ Ῥουβὴμ, ἐγύμνωσαν τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς ἓνα λάκκον, ὅστις δὲν εἶχε νερόν. Ἐν ᾧ δὲ ἔτρωγον, διέβαινον κατὰ τύχην ἐκεῖθεν ἔμποροί τινες Ἰσμαηλίται. Τότε ὁ Γιούδας παρεκίνησε τοὺς ἀδελφούς του καὶ ἐπώλησαν τὸν Ἰωσήφ εἰς αὐτούς· Σφάζαντες δὲ ἐρίφιον ἔβαψαν εἰς τὸ αἷμά του τὸ φόρεμά του, καὶ ἔστειλαν αὐτὸ εἰς τὸν πατέρα των, λέγοντες· « Ἴδὲ μήπως τὸ φόρεμα τοῦτο εἶναι

τοῦ υἱοῦ σου.» Ὁ δὲ Ἰακώβ γνωρίζας αὐτό, εἶπεν· «Αὐ-
τὸ εἶναι τοῦ υἱοῦ μου· θηρίον ἄγριον τὸν κατέφαγεν.» Ἐ-
κλαυσε δὲ πικρῶς, καὶ πολὺν χρόνον ἐθρήνηει τὸν ἀγαπη-
τόν του υἱόν.

Σημ. Δευτέραν φορὰν βλέπομεν, παιδία μου, εἰς ποῖον μέ-
γα κακὸν ὤθει τὸν ἀνθρώπου ὁ φθόνος.

Πώλησις τοῦ Ἰωσήφ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του.

Ἐρ. Τί ἐγένεεν ὁ Ἰωσήφ ;

Ἄπ. Οἱ Ἰσμαηλῖται ἔφερον αὐτὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ
τὸν ἐπώλησαν εἰς τὸν Πετεφρῆν, ἀρχιμάγειρον τοῦ Φα-
ραῶ. Καὶ ἐπειδὴ ἐφέρετο καλῶς καὶ εὐηρέστησεν εἰς αὐ-
τόν, διωρίσθη οἰκονόμος τοῦ οἴκου του. Ἄλλ' ἡ γυνὴ τοῦ
Πετεφρῆ, οὔσα διεφθαρμένη, ἐσυκοφάντησε τὸν δίκαιον
Ἰωσήφ εἰς τὸν ἄνδρα της. Οὗτος δὲ πιστεύσας εἰς αὐτὴν
καὶ ὀργισθεὶς, ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἀλλὰ καὶ
ἐκεῖ ὁ Θεὸς τὸν ἐπροστάτευσε, διότι ἐγένωσκε τὴν ἀθωό-
τητά του. Εἰς τὴν φυλακὴν μεταξύ ἄλλων ἦσαν καὶ δύο
ἄνθρωποι τοῦ Φαραῶ· ὁ ἀρχιαινοχόος καὶ ὁ ἀρχισιτο-

ποιός. Καὶ οἱ δύο οὗτοι τὴν αὐτὴν νύκτα εἶδον ὄνειρα, τὰ ὁποῖα ἐξήγησεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰωσήφ.

Ἐρ. Τί εἶπεν ὁ ἀρχιοινοχός ;

Ἄπ. Ὁ μὲν ἀρχιοινοχός εἶπεν· «Εἶδον εἰς τὸν ὕπνον μου ἄμπελον, ἔχουσαν τρία κλήματα, τὰ ὁποῖα ἐβλάστησαν, ἔπειτα ἔκαμον ἄνθη, καὶ τελευταῖον σταφυλάς, τὰς ὁποίας ἐθλίψα εἰς τὸ ποτήριον τοῦ Φαραώ, καὶ τὸ ἔδωκα εἰς αὐτὸν καὶ ἔπιε.» Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, «ὁ Φαραώ θέλει σὲ ἐπαναφέρει εἰς τὴν προτέραν σου θέσιν, καὶ θέλεις δώσει πάλιν τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρά του, ὡς πρότερον· ἀλλὰ τότε σὲ παρακαλῶ νὰ ἐνθυμηθῆς καὶ ἐμὲ διότι ἀδίκως εἶμαι εἰς τὴν φυλακὴν.»

Ἐρ. Τί εἶπεν ὁ ἀρχισιτοποιός ;

Ἄπ. Ὁ ἀρχισιτοποιός εἶπεν· «Ἐγὼ εἶδον ὅτι ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου τρία κάνιστρα γεμάτα ἀπὸ ὅλα τὰ ζυμαρικά, ὅσα γίνονται ἀπὸ ἄλευρον, καὶ τὰ πτηνὰ ἤρχοντο καὶ ἔτρωγον αὐτὰ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μου. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, ὁ Φαραώ θέλει κόψει τὴν κεφαλὴν σου, ἔπειτα θέλει σὲ κρεμάσει ἐπὶ ξύλου, καὶ τὰ ὄρνεα θέλουσι καταφάγει τὰς σάρκας σου.» Πάντα ταῦτα συνέβησαν, ὡς προεῖπεν ὁ Ἰωσήφ, ἀλλ' ὁ ἀρχιοινοχός λαβὼν τὸ πρῶτον ἀξίωμα του, δὲν ἐνθυμήθη αὐτόν.

Σημ. Ἐκαστος βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ὠνομαζέτο τότε Φαραώ, καθὼς καὶ σήμερον ἕκαστος βασιλεὺς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ὠνομαζέται Σουλτάνος.

ἌΟνειρα Φαραώ. (Γεν. κεφ. μ.)

Ἐρ. Τίνα ὄνειρα εἶδεν ὁ Φαραώ ;

Ἄπ. Δύο ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ ὁ Φαραώ εἶδε δύο ὄνειρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐταράχθη πολύ. Πρῶτον μὲν εἶδεν ὅτι ἐκ τοῦ ποταμοῦ Νείλου ἀνέβησαν ἑπτὰ ἀγελάδες καλαὶ καὶ παχείαι, καὶ ἔβοσκον εἰς τὰς ὄχθας. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀνέβησαν ἄλλαι ἑπτὰ ἰσχναί, καὶ κατέφαγον τὰς πρώτας, καὶ πάλιν ἔμειναν ἰσχναί. Ἐπειτα δὲ εἶδεν ὅτι ἀπὸ μίαν ρίζαν σίτου ἐφύτρωσαν ἑπτὰ

στάχυες καλοί και ἐκλεκτοί, και μετὰ τούτους ἀπὸ τὴν αὐτὴν ῥίζαν ἄλλοι ἑπτὰ, λεπτοὶ και ἀνεμόφθοροι, οἵτινες κατέπιον τοὺς ἐκλεκτοὺς και μεστοὺς. Ὁ Φαραὼ ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς σοφοὺς τῆς Αἰγύπτου, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ αὐτά. Τότε ὁ ἀρχιερατοὺς ἐνθυμηθεὶς τὸν Ἰωσήφ, ἀνέφερε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν Φαραὼ, ὅστις, καλέσας ἀμέσως αὐτὸν ἀπὸ τῆς φυλακῆς, διηγήθη τὰ ὄνειρά του.

Ἐρ. Ποίαν ἐξηγήσιν ἔκαμεν ὁ Ἰωσήφ ;

Ἄπ. Ὁ Ἰωσήφ ἀκούσας ταῦτα εἶπεν εἰς τὸν Φαραὼ· « Αἱ ἑπτὰ ἀγελάδες αἱ παχεῖαι και οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ μεστοὶ σημαίνουσι ἑπτὰ ἔτη μεγίστης εὐφορίας εἰς τὴν Αἰγυπτὸν· αἱ δὲ ἑπτὰ ἀγελάδες αἱ ἰσχναὶ και οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ και ἀνεμόφθοροι σημαίνουσι ἑπτὰ ἔτη πείνης, ἣ ὁποία θέλει εἶσθαι τόσοσ μεγάλη εἰς ὅλην τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου, ὥστε θέλει λησμονηθῆ ἡ πλησμονὴ τῶν ἑπτὰ πρώτων ἐτῶν. » Μετὰ τούτο ἐσυμβούλευσεν αὐτὸν νὰ ἐκλέξῃ ἄνδρα φρόνιμον και ἰκανόν, και καταστήσῃ αὐτὸν ἐπιστάτην εἰς ὅλην τὴν Αἰγυπτὸν, διὰ νὰ συνάξῃ εἰς δημοσίας ἀποθήκας τὸν περισσεύοντα σῖτον κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας, ὅπως ἐξ αὐτοῦ διατραφῆ ὁ λαὸς κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἀφορίας. Ὁ Φαραὼ εὐχαριστηθεὶς ἀπὸ τὴν ἐξηγήσιν και τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἰωσήφ, ἔβγαλε τὸ δακτυλίδιον του και τὸ ἐφόρεσεν εἰς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ, και ἐνδύσας αὐτὸν λαμπρὰν στολὴν τὸν ἀνέδειξε μετ' αὐτὸν κύριον πάσης γῆς Αἰγύπτου.

Σημ. Εἰς τὸν Ἰωσήφ και εἰς πάντα εὐσεβῆ ἄνθρωπον ἐφαρμόζεται τὸ ἐξῆς ῥητόν. « Φυλάσσει Κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, και πάντας τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἐξολοθρεύσει. »

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ. (Γεν. κεφ. μβ'.)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Ἰωσήφ μετὰ καιρὸν;

Ἄπ. Καθὼς προεῖπεν ὁ Ἰωσήφ, ἤλθον τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας, και αὐτὸς συνήθροισεν εἰς δημοσίας ἀποθήκας τὸν περισσεύοντα σῖτον. Μετὰ ταῦτα ἐπῆλθον και τὰ

ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ. Τότε ὁ Ἰωσήφ ἤνοιξε τὰς ἀποθήκας, καὶ ἐπώλει τὸν σίτον εἰς τοὺς Αἴγυπτιοὺς. Ἡ πείνα αὐτῆ κατεμάστιζεν ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ δὲ Ἰακώβ, ἀλούσας ὅτι εἰς τὴν Αἴγυπτον πωλεῖται σίτος, εἶπεν εἰς τοὺς υἱοὺς του· «Ἐπάγετε εἰς τὴν Αἴγυπτον νὰ ἀγοράσητε τὸν ἀναγκαῖον σίτον, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν τῆς πείνης.» Ἐπῆγον λοιπὸν οἱ δέκα ἀδελφοί· τὸν δὲ Βενιαμίν, ὅστις ἦτο ὁμομήτριος ἀδελφὸς τοῦ Ἰωσήφ, ἐκράτησεν ὁ Ἰακώβ πλησίον του. Φθάσαντες δὲ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐπροσκύνησαν τὸν Ἰωσήφ κατὰ πρόσωπον ἕως εἰς τὴν γῆν. Οὗτος δὲ ἐγνώρισεν αὐτούς, ἀλλὰ, προσποιούμενος ἄγνωιον τῆς γλώσσης των, ἐλάλει πρὸς αὐτοὺς διὰ διερμηνέως, καὶ τοὺς ὠνόμαζε κατασκόπους.

Ἐρ. Τί ἀπεκρίθησαν τότε οὗτοι εἰς τὸν Ἰωσήφ ;

Ἄπ. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἀπεκρίθησαν εἰς αὐτὸν μὲ πολλὴν ταπείνωσιν· « Ἡμεῖς, κύριε, εἴμεθα πάντες υἱοὶ ἐνὸς πατρός, κατοικοῦ τῆς γῆς Χαναάν· εἴμεθα δώδεκα ἀδελφοί· ὁ νεώτερος ἡμῶν ἔμεινε πλησίον τοῦ πατρός μας, καὶ ὁ ἄλλος δὲν ὑπάρχει πλέον. Κατάσκοποι εἴσθε, ἐπανέλαβεν ὁ Ἰωσήφ, καὶ ἤλθετε νὰ παρατηρήσητε τὰ ἀσθενῆ μέρη τῆς πόλεως· θέλω σὰς βάλει εἰς τὴν φυλακὴν, ἕως οὗ στείλητε ἓνα ἀπὸ σὰς διὰ νὰ φέρῃ τὸν νεώτερον ἀδελφόν σας·» καὶ οὕτω τοὺς ἔβαλεν εἰς τὴν φυλακὴν, ὅπου τοὺς ἀφῆκεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέλυσεν αὐτοὺς κρατήσας μόνον τὸν Συμεών, καὶ τοὺς ἀπέστειλεν εἰς τὸν πατέρα των, ἀφ' οὗ ἐπρόσταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ γεμίσωσι τοὺς σάκκους αὐτῶν σίτον, καὶ βάλωσιν εἰς τὸν σάκκον ἐκάστου καὶ τὸ ἀργύριόν του. Οὗτοι δὲ εὐρόντες τὸ ἀργύριον εἰς τοὺς σάκκους των, ἠπόρουν πῶς συνέβη τοῦτο· φθάσαντες δὲ εἰς τὴν γῆν Χαναάν, διηγήθησαν εἰς τὸν πατέρα των ὅσα συνέβησαν εἰς αὐτούς. Ὁ δὲ Ἰακώβ μὴ ἰδὼν τὸν Συμεών, καὶ ἀκούσας ὅτι ὁ ἄρχων τῆς Αἴγυπτου ἐζήτηε καὶ τὸν Βενιαμίν, εἶπεν εἰς αὐτούς· «Μὲ ἀφήσατε χωρὶς τέχνα· ὁ Ἰωσήφ ἀπέθανεν, ὁ Συμεών ἐκρατήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον, τώρα δὲ ζητεῖτε καὶ τὸν Βενιαμίν.

Ἐρ. Τί εἶπεν εἰς τοὺς υἱοὺς του ὁ Ἰακώβ, ἀφ' οὗ ἔφαγον τὸν ἐξ Αἰγύπτου σῖτον ;

Ἄπ. Ἀφ' οὗ ἔφαγον τὸν ἐξ Αἰγύπτου σῖτον, εἶπεν ὁ Ἰακώβ εἰς τοὺς υἱοὺς του· « Ὑπάγετε πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον νὰ ἀγοράσητε σῖτον. » Ὁ δὲ Ἰούδας ἀπεκριθὴ εἰς αὐτόν· « Ὁ ἄρχων τῆς Αἰγύπτου μᾶς ἐπρόσταξε νὰ μὴ παρουσιασθῶμεν εἰς αὐτόν, ἐὰν δὲν φέρωμεν μαζί μας καὶ τὸν νεώτερον ἡμῶν ἀδελφόν· ἐὰν λοιπὸν ἀποστείλῃς αὐτὸν ὁμοῦ μὲ ἡμᾶς, θέλομεν καταβῆ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἀγοράσει τροφάς, ἄλλως δὲν θέλομεν καταβῆ. » Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἰούδας ὑπεσχέθη ὅτι θέλει ἐπαναφέρει ἀβλαβῆ τὸν Βενιαμίν, ὁ Ἰακώβ εἶπεν εἰς αὐτούς· « Λάβετε τὸν Βενιαμίν καὶ τὸ πρῶτον ἀργύριον ὀπίσω· λάβετε δὲ καὶ ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους καρποὺς τοῦ τόπου μας, καὶ προσφέρετε αὐτὰ δῶρον εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου. »

Ἐρ. Τί ἔκαμον τότε οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ;

Ἄπ. Οὗτοι κατέβησαν πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ παρουσιασθέντες εἰς τὸν Ἰωσήφ ἐπροσκύνησαν αὐτὸν ἕως τῆς γῆς, καὶ προσήνεγκον τὰ δῶρα. Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἰδὼν αὐτούς, ἠρώτησεν ἐὰν ζῆ ἀκόμη ὁ πατήρ των, καὶ ἐπρόσταξε τὸν ἐπιστάτην τῆς οἰκίας νὰ ἐτοιμάσῃ φαγητὰ δι' αὐτούς. Ἰδὼν δὲ τὸν Βενιαμίν, ἠρώτησεν· « Οὗτος εἶναι ὁ νεώτερος ἀδελφός σας ; Εἰπόντων δὲ αὐτῶν οὗτος εἶνε ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἐλεήσῃ τέκνον. » εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, καὶ ἀμέσως συνεκινήθη πολὺ, καὶ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ταμεῖόν του ἔκλαυσε. Μετὰ τοῦτο νιφθεις ἐπανῆλθε, καὶ ἐπρόσταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ ἐτοιμάσωσι τράπεζαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκάθησαν πάντες οἱ ἀδελφοὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἡλικίας των.

Ὁ Ἰωσήφ ἀγαγνῶρίζεται εἰς τοὺς ἀδελφούς του (Γεν. κεφ. μδ'. μέ.)

Ἐρ. Πῶς ἀνεγνωρίσθη ὁ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του ;

Ἄπ. Ὁ Ἰωσήφ, θέλων νὰ ἰδῆ ἂν οἱ ἀδελφοὶ του διωρθώθησαν, καὶ δὲν ἐφθόνουν καὶ τὸν Βενιαμίν. ὅπως ἐφθόνου ἄλλατε αὐτόν, παρήγγειλεν εἰς τὸν ἐπιστάτην τῆς

οικίας του να γεμίση σίτον τούς σάκκους αὐτῶν· εἰς δὲ τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὶν νὰ βάλῃ καὶ τὸ ἀργυροῦν ποτήριόν του. Μόλις δὲ ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν, καὶ ἀμέσως ἔστειλε κατόπιν αὐτῶν τὸν ἐπιστάτην του, ὅστις φθάσας αὐτούς, εἶπε· «Διατί ἀνταπεδώκατε κακὸν ἀντὶ καλοῦ; διατί ἐκλέψατε τὸ ἀργυροῦν ποτήριον, μὲ τὸ ὅποιον πίνει ὁ κύριός μου; Μὴ γένοιτο, ἀπεκρίθησαν οὗτοι, νὰ πράξωμεν ἡμεῖς τοιαύτην πράξιν· εἰς οὗτινος τὸν σάκκον εὗρεθῆ τὸ ποτήριον, αὐτὸς μὲν ἄς θανατωθῆ, ἡμεῖς δὲ οἱ λοιποὶ ἄς γένωμεν δοῦλοι τοῦ κυρίου σου.» καὶ ἀμέσως κατεβίβασαν τοὺς σάκκους ἀπὸ τὰ ζῶα. Ὁ δὲ ἐπιστάτης ἐρευνῶν ἑνὸς ἐκάστου τὸν σάκκον, ἀρχίσας ἀπὸ τοῦ πρεσβυτέρου κατὰ τάξιν, εὔρεν αὐτὸ εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν.

Ἐρ. Τί ἔκαμον τότε;

Ἄπ. Ἦναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ παρουσιασθέντες εἰς τὸν Ἰωσήφ, ἔπεσον πάντες ἔμπροσθέν του κατὰ γῆς. Τότε ὁ Ἰωσήφ εἶπεν εἰς αὐτούς· «Διὰ τί ἐκλέψατε τὸ ποτήριον;» Ὁ δὲ Ἰούδας ἀπεκρίθη· «Κύριε, δὲν δυνάμεθα νὰ δικαιολογηθῶμεν· ὁ Θεὸς εὔρε τὴν ἀδικίαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν δούλων σου· πάντες εἴμεθα δοῦλοι τοῦ κυρίου ἡμῶν. Μὴ γένοιτο νὰ πράξω οὕτως, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ· ἐκείνον μόνον θέλω κρατήσῃ δοῦλον, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν σάκκον εὗρεθῆ τὸ ποτήριον.» Τότε ὁ Ἰούδας πλησιάσας, εἶπε· «Σὲ παρακαλῶ, κύριε, μὴ θυμωθῆς ἐναντίον μου, ἀλλὰ συγχώρησόν μοι νὰ σοὶ ὀμιλήσω. Ἐὰν ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν πατέρα ἡμῶν ἄνευ τοῦ παιδιοῦ, ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἐπειδὴ πολὺ ἀγαπᾷ αὐτό, θέλει ἀποθάνει ἀμέσως ἀπὸ τὴν λύπην του. Σὲ παρακαλῶ λοιπόν, ἄφες αὐτὸ νὰ ἐπανέλθῃ μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς μου εἰς τὸν πατέρα του, καὶ κράτησον ἐμὲ ἀντ' αὐτοῦ δοῦλόν σας.

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ὁ Ἰωσήφ τότε;

Ἄπ. Ὁ Ἰωσήφ ἀκούσας τοὺς λόγους τοῦ Ἰούδα, συνεκινήθη πολὺ, καὶ δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ κρατηθῆ· ἀλλ' εἶπε μετὰ κλαυθμοῦ εἰς τοὺς ἀδελφούς του· «Ἐγὼ εἶμαι

Ἰωσήφ, ὁ ἀδελφός σας· ὁ πατήρ μου ζῆ ἀκόμη; » Οἱ δὲ ἀδελφοί του ἐξεπλάγησαν, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποκριθῶσιν. « Ἐγὼ εἶμαι τοῖς λέγει, Ἰωσήφ, ὁ ἀδελφός σας, τὸν ὁποῖον σεῖς ἐπωλήσατε· μὴ φοβεῖσθε· ὁ Θεὸς μὲ ἔστειλεν εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ τὴν σωτηρίαν σας.» Μετὰ

Ὁ Ἰωσήφ ἀναγνωρίζεται εἰς τοῦ ἀδελφοῦ του

παῦτα ἐνηγκαλίσθη καὶ κατεφίλησε πάντας, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ Βενιαμίν. Ἐπειτα τοὺς ἀπέστειλε μὲ δῶρα καὶ βασιλικὰς ἀμάξας, διὰ νὰ φέρωσι τὸν πατέρα των μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του.

Ἐποδημία Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον. (Γεν. κεφ. με.—ν'.)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τὸν Ἰακώβ μετὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἐπάνοδον τῶν υἱῶν του;

Ἄπ. Ὁ Ἰακώβ μαθὼν ὅτι ὁ Ἰωσήφ ζῆ καὶ εἶναι ἀρχὸν ὅλης τῆς Αἰγύπτου, ἀνεχώρησε μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του, συνισταμένης ἐξ ἑβδομήκοντα καὶ πέντε ψυχῶν. Ἐν ᾧ δὲ ἐπλησίαζον εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐξῆλθεν ὁ Ἰωσήφ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον ἄμα ἰδὼν κατεφίλησε, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὸν τράχηλόν του ἔκλαυσεν. Ὁ δὲ

Ἰακώβ συγκινηθεὶς εἶπε· «Τώρα ἀποθνήσκω εὐχαρίστως διότι σὲ εἶδον πάλιν.» Ὁ Ἰωσήφ παρέστησε τὸν πατέρα του εἰς τὸν Φαραῶ, ὅστις ὑπεδέχθη αὐτὸν εὐμενῶς, καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν τὸ καλλίτερον μέρος τῆς Αἰγύπτου, τὴν Ῥαμεσσῆ, διὰ νὰ κατοικήσῃ μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Ὁ Ἰακώβ ἦτο τότε ἑτῶν ἑκατὸν τριάκοντα, ἔζησε δὲ ἀκόμη εἰς τὴν Αἴγυπτον δεκαεπτὰ ἔτη. Μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του ἔφερον ὁ Ἰωσήφ τὸ σῶμά του καὶ τὰ ἔθαψε μὲ μεγάλην παράταξιν εἰς τὴν γῆν Χαναάν, πλησίον τῶν πατέρων του. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰακώβ ὁ Ἰωσήφ κατώκησεν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἀδελφούς του μέχρις οὗ ἀπέθανεν. Οἱ δὲ Ἰσραηλῖται ἔφεραν μετὰ ταῦτα τὰ ὀστά αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν Χαναάν, καὶ τὰ ἔθαψαν πλησίον τοῦ πατρὸς του. Ἐζήσε δὲ ὁ Ἰωσήφ 110 ἔτη.

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μακθάνομεν, ὅτι τὰ ὄνειρα τοῦ Ἰωσήφ ἐπραγματοποιήθησαν· διότι ὄχι μόνον οἱ ἀδελφοὶ του, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ γονεῖς του τὸν ἐπροσάκύνθησαν.

Ὁ Μωϋσῆς. (Ἐξοδ. κεφ. α. β'.)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἐν Αἰγύπτῳ ;

Ἄπ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ Φαραῶ, ὅστις κατέστησεν αὐτὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ἄλλος Βασιλεύς, μετὰ τοῦτον ἄλλος καὶ τέλος ἄλλος, ὅστις δὲν ἐγίνωσκε τὸν Ἰωσήφ. Οὗτος, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν αὐξήσιν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Ἰσραηλιτῶν, ἐπρόσταξε τὰς μαίας τῶν Ἑβραίων νὰ θανατώνωσι πάντα τὰ ἄρρενα κατὰ τὴν γέννησίν των. Ἐπειδὴ δὲ αὐταὶ, φοβηθεῖσαι τὸν Θεόν, δὲν ὑπήκουσαν εἰς τὸ πρόσταγμά του, διέταξε νὰ ρίπτωσιν εἰς τὸν ποταμὸν Νείλον πᾶν ἄρσενικὸν παιδίον μετὰ τὴν γέννησίν του. Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν γυνὴ τις ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευί, ἐγέννησε παιδίον ἄρσενικόν, τὸ ὅποιον, ἐπειδὴ ἦτο πολὺ ὠραῖον, ἔκρυπτεν ἐπὶ τρεῖς μῆνας. Φοβηθεῖσα δὲ μὴ ἀνακαλυφθῆ, ἔβαλεν αὐτὸ εἰς κοφίνιον, καὶ χρίσασα αὐτὸ μὲ ἀσφάλτον καὶ πίσσαν, ἔθηκεν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ παταμοῦ,

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τὸ παιδίον ;

Ἄπ. Κατὰ τύχην κατέβη τότε ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ μετὰ τῶν θαλαμηπόλων της διὰ νὰ λουσθῇ εἰς τὸν ποταμόν, καὶ εὐρούσα τὸ κοφίνιον ἤνοιξεν αὐτό, καὶ εὔρε τὸ παιδίον κλαῖον. Τότε ἡ ἀδελφὴ τοῦ παιδίου, ἣτις παρέμε-

Ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ σώζει τὸν Μωϋσῆν.

γεν ἐκεῖ πλησίον, ἵνα ἴδῃ τὴν τύχην αὐτοῦ, προσελθοῦσα εἶπεν εἰς αὐτήν· «Θέλεις νὰ σοὶ φέρω τροφὸν τινα ἀπὸ τὰς Ἑβραίας διὰ νὰ θηλάξῃ τὸ παιδίον ; » ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ, εἶπεν εἰς αὐτήν· «Ὑπαγε.» Τότε ἔτρεξε τὸ κοράσιον καὶ ἔφερε τὴν μητέρα του, ἣτις ἔλαβε καὶ ἐβύζαινε αὐτὸ ἐπὶ μισθῷ. Ἀφοῦ δὲ τὸ παιδίον ἠῤῥησεν, ἀπέδωκεν αὐτὸ εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Φαραῶ, ἣτις τὸ υἱοθέτησε, καὶ τὸ ὠνόμασε Μωϋσῆν. Οὗτος δὲ φθάσας εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν, καὶ μαθὼν ὅτι κατήγετο ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους, ἐλυπεῖτο διὰ τὰ κακά, τὰ ὅποια ἐπασχον οἱ ὁμογενεῖς του, καὶ ἐβοήθει αὐτούς. Ἰδὼν δὲ ποτε Αἰγύπτιον τινα, ὅτι ἔδερεν ἓνα Ἑβραῖον, ἐφόνησεν αὐτόν· καὶ ἐπειδὴ ὁ Φαραῶ μαθὼν τοῦτο, ἐζήτηε νὰ τὸν θανατώσῃ, φο-

θηθεις ἀνεχώρησε κρυφίως, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ ἱερέως Ἰοθώρ, Σεφώραν, καὶ ἐποίμαινε τὰ πρόβατα αὐτοῦ.

Ὅραμα Μωϋσέως. (Ἐξόδ. κεφ. γ΄.)

Ἐρ. Τί ὄραμα εἶδεν ὁ Μωϋσῆς ;

Ἄπ. Ἐν ᾧ ἔβσκε τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ του εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ, εἶδεν ἀντικρυ αὐτοῦ βᾶτον, ἥτις ἐκαίετο, ἀλλὰ δὲν κατεφλέγετο. Πλησιάσας δὲ εἰς αὐτὴν ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν· « Μωϋσῆ, Μωϋσῆ· Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός σου, ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ καὶ τοῦ Ἰακώβ· εἶδον τὰ δεινά, ὅσα πάσχει ὁ λαός μου ἐν Αἴγυπτῳ, καὶ κατέβην νὰ τὸν λυτρώσω ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Αἰγυπτίων. Ἴδου σὲ στέλλω εἰς τὸν Φαραῶ νὰ λαλήσῃς πρὸς αὐτόν, νὰ ἀφήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. » Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μωϋσῆς ἐδίσταζεν εἰς τοῦτο, ὁ Θεὸς ἔκαμε πολλὰ θαύματα ἐνώπιόν του. Πρῶτον μετέβαλε τὴν ράβδον αὐτοῦ εἰς ὄφιν, καὶ πάλιν μετεποίησεν αὐτὴν εἰς ράβδον. Δεύτερον ἔκαμε τὴν χεῖρα αὐτοῦ λεπράν, καὶ πάλιν τὴν ἐθεράπευσεν. « Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα θαύματα θέλεις κάμει, εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν, διὰ νὰ πιστεύσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ἐστάλης ἀπὸ ἐμέ. » Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἦτο βραδύγλωστος, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς βοηθὸν τὸν ἀδελφόν του Ἀαρών.

Σημ. Ἡ βᾶτος προεικόνιζε τὴν Παρθένον Μαρίαν, ἥτις ἔμελλε νὰ γεννήσῃ τὸν Σωτῆρα καὶ πάλιν νὰ μείνῃ Παρθένος.

Μωϋσῆς καὶ Ἀαρών ἐνώπιον τοῦ Φαραῶ. (Ἐξόδ. κεφ. δ΄.)

Ἐρ. Τί εἶπον ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρών εἰς τὸν Φαραῶ ;

Ἄπ. Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρών παρουσιασθέντες εἰς τὸν Φαραῶ, εἶπον εἰς αὐτόν· « Ἰάδε λέγει Κύριος· ἄφες τὸν λαόν μου νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἔρημον διὰ νὰ με λατρεύσῃ. » Καὶ ὁ Φαραῶ εἶπε· « Τίς εἶναι ὁ Θεός, εἰς τὸν ὁποῖον ἐγὼ θέλω ὑπακούσει ; δὲν γνωρίζω αὐτόν, καὶ δὲν ἀποστέλλω τὸν Ἰσραήλ. » Τότε ὁ Θεὸς διὰ νὰ τιμωρήσῃ τὸν Φαραῶ διὰ τὴν παρακοὴν του, ἀπέστειλεν εἰς τὴν

Αἴγυπτον δέκα μεγάλας πληγὰς. Πρῶτον μετέβαλε τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ εἰς αἷμα. Δεύτερον ἐξήγαγε πλῆθος βατράχων καθ' ὅλην τὴν χώραν. Τρίτον ἐπέφερε σκνίπας. Τέταρτον κυνόμυιας. Πέμπτον θάνατον εἰς τὰ κτήνη τῶν Αἰγυπτίων. Ἑκτον ἔλκη εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα. Ἑβδομον χάλαζαν μὲ πῦρ. Ὀγδοον ἀκρίδας. Ἐννατον σκότος πικρότατον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· καὶ δέκατον ἔστειλεν ἄγγελον, ὅστις ἐν μιᾷ νυκτὶ ἐθανάτωσε πάντα τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ Φαραὼ εἰς πᾶσαν πληγὴν ὑπέσχετο νὰ ἀφήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας ν' ἀναχωρήσωσιν, ἀλλ' ἀφ' οὗ διὰ προσευχῆς τοῦ Μωϋσέως ἀπῆλάσσετο ἀπ' αὐτῆς, δὲν ἐφύλαττε τὴν ὑπόσχεσίν του.

Ἐρ. Τί ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς τοῦς Ἰσραηλίτας νὰ κάμωσι πρὶν ἐπιφέρει κατὰ τῶν Αἰγυπτίων τὴν τελευταίαν πληγὴν ;

Ἄπ. Ὁ Θεὸς ἐπρόσταξεν εἰς ἐκάστην οἰκογένειαν τῶν Ἰσραηλιτῶν νὰ σφάξωσιν ἀρνίον ἐνιαύσιον, νὰ τὸ ψήσωσι καὶ τὸ φάγωσι μὲ ἄζυμα· νὰ εἶναι δὲ πάντες ἐξωσμένοι καὶ ἔτοιμοι δι' ὁδοιπορίαν, καὶ μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου νὰ ἀλείψωσι τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν των, διὰ νὰ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὰς ὁ ἐξολοθρευτὴς ἄγγελος. Τὴν ἐσχάτην ταύτην πληγὴν ἰδὼν ὁ Φαραὼ ἐφοβήθη σφόδρα, καὶ ἐπρόσταξε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν ἔρημον μεθ' ὅλων τῶν ποιμνίων καὶ ἀγελῶν αὐτῶν, καὶ πάντων τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν σκευῶν καὶ ἐνδυμάτων, τὰ ὅποια ἐδανείσθησαν ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ λατρεύσωσι τὸν Θεόν των. Ὅθεν ἐξῆλθον πάντες ἕως 600,000 χωρὶς νὰ ἀριθμῶσιν αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία.

Διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. (Ἐξόδ. κεφ. ιδ')

Ἐρ. Τίνα ἐθαδίζον ὁδὸν οἱ Ἰσραηλίται ἐξεληθόντες ἐκ τῆς Αἰγύπτου ;

Ἄπ. Ὁ Μωϋσῆς ᾠδήγησεν αὐτοὺς κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Ὁ δὲ Φαραὼ μεταμεληθεὶς, διότι ἀφῆσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἀναχωρήσωσι, κατεδίωξεν αὐτοὺς μὲ ὄλον του τὸ στράτευμα, καὶ τοὺς ἔφθασε πλησίον τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. Τότε ὁ

Μωϋσῆς κατὰ προσταγήν τοῦ Θεοῦ ἐκτύπησε μέ τὴν ῥάβδον του τὴν θάλασσαν καὶ ἀμέσως διηρέθη αὐτὴ εἰς δύο μέρη, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ὁδός, διὰ τῆς ὁποίας οἱ Ἰσραηλῖται ἐπέρασαν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι καταδιώκοντες ἠκολούθουν αὐτούς. Ἄλλ' ἐν ᾧ οἱ μὲν Ἰσραηλῖται ἐξῆλθον τῆς θαλάσσης, οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἦσαν ἐντὸς αὐτῆς, ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπησε πάλιν τὰ ὕδατα, καὶ ἀμέσως ταῦτα ἐνωθέντα ἐπνίξαν τὸν Φαραῶ μετ' ὅλον αὐτοῦ τὸ στράτευμα. Οἱ Ἰσραηλῖται εἰς ἐνθύμησιν τῆς ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἀπελευθερώσεώς των, ἔτρωγον κατ' ἔτος εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἀρνίον ἐψημένον ἐνιαύσιον με ἄζυμα, καὶ ἐσύστησαν ἑορτήν, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζον Πάσχα, τὸ ὁποῖον σημαίνει ἐξοδός, καὶ τὴν ἐώρταζον κατ' ἔτος.

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μαθηθάνομεν, παιδιὰ μου, ὅτι ὁ Θεὸς τοὺς μὲν εὐσεβεῖς καὶ πιστοὺς εἰς αὐτὸν προστατεύει καὶ διαφυλάσσει πάντοτε, τοὺς δὲ ἀσεβεῖς καὶ ἐναντιουμένους εἰς τὸ θέλημά του τιμωρεῖ.

Τὸ Μάννα. (Ἐξόδ. κεφ. ις'.)

Ἐρ. Πῶς ἐτρέφοντο οἱ Ἰσραηλῖται ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ὑπὸ τίνος ὠδηγοῦντο ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ των ;

Ἄπ. Οἱ Ἰσραηλῖται, ἀφοῦ ἐτελείωσαν τὰς τροφάς, τὰς ὁποίας ἔλαβον ἐξ Αἰγύπτου, ἐτρέφοντο μετ' ὁ Μάννα, τὸ ὁποῖον ἐπιπτε καθ' ἡμέραν πλὴν τοῦ Σαββάτου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς εἶδος δρόσου. Ὁδηγοῦντο δὲ τὴν μὲν ἡμέραν ἀπὸ μίαν νεφέλην, ἣτις ἐφύλαττεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆν καυσίν τοῦ ἡλίου· τὴν δὲ νύκτα ἀπὸ στήλην πυρός. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας πορευόμενοι εἰς τὴν ἔρημον Σούρ, δὲν εὕρισκον ὕδωρ νὰ πῖωσιν. Ἐλθόντες δὲ εἰς Μεββάν εὕρον, ἀλλὰ τοῦτο ἦτο πικρὸν, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ πῖωσιν ἐξ αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο μεγάλως ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως, λέγοντες· « Τί θὰ πῖωμεν ; » Ὁ Μωϋσῆς προσηυχῆθη εἰς τὸν Θεόν, ὁ δὲ Κύριος ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ξύλον, τὸ ὁποῖον ἔβαλεν εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἀμέσως ἐγλυκάνθη.

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ὁ Θεός, ἐπειδὴ οἱ Ἰσραηλῖται ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἀαρών, διότι δὲν εἶχον κρέατα;

Ἀπ. Ὁ Θεός ἔστειλεν εἰς αὐτοὺς πλῆθος ὀρνυκίων, ἐν ᾧ ἦσαν εἰς τὴν ἔρημον Σίν. Οἱ Ἰσραηλῖται ὁμῶς καὶ τοὶ βλέποντες ὅλα ταῦτα τὰ θαύματα καὶ τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ, δὲν ἦσαν εὐχαριστημένοι, ἀλλ' ἐνθυμῶντο τὰ παχυλά κρέατα τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐζήτησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς αὐτήν. Ὁ δὲ Θεός, ἀφοῦ εἶδε τὴν ἀχαριστίαν αὐτῶν, ὠργίσθη ἐναντίον των, καὶ δὲν ἐσυγχώρησεν εἰς αὐτοὺς νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, πλὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ Χάλεβ, οἵτινες ἔμειναν πιστοὶ εἰς αὐτόν. Ἔμειναν δὲ εἰς τὴν ἔρημον οἱ Ἰσραηλῖται τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ ἀφοῦ ἀπέθανον ὅλοι, εἰσῆλθον τὰ τέκνα των εἰς τὴν γῆν Χαναάν.

Σημ. Ἐν τοῖς ἀνωτέρω βλέπομεν τὴν μεγάλην τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητα καὶ δικαιοσύνην. α.) ἔσωσε τοὺς Ἰσραηλῖτας ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Φαραώ β.) ἔθρεψεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη μετὰ τὸ Μάννα, καὶ γ.) ἐτιμώρησεν αὐτοὺς διὰ τὴν ἀπειθειάν των κλπ.

Αἱ δέκα ἐντολαί. (Ἐξόδ. κεφ. δ' κ')

Ἐρ. Πότε ἔδωκεν ὁ Θεός εἰς τοὺς Ἰσραηλῖτας τὰς δέκα ἐντολάς;

Ἀπ. Τὸν τρίτον μῆνα τῆς ἐξόδου αὐτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἔφθασαν εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ. Τότε ὁ Θεός εἶπεν εἰς τὸν Μωϋσῆν· «Διάταξον τὸν λαὸν νὰ καθαρισθῇ σήμερον καὶ αὔριον τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν νὰ εἶναι πάντες ἑτοιμοί, καὶ νὰ σταθῶσι κύκλῳ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους, χωρὶς κανεὶς νὰ ὑπερβῆ τὰ ὄρια, καὶ ἐγγίσῃ εἰς αὐτό, διότι ἀμέσως θέλει θανατωθῆ. » Περὶ δὲ τὸν ὄρθρον τῆς τρίτης ἡμέρας ἠκούσθησαν βρονταὶ συναφδευμέναι μετὰ ἀστράπας, καὶ τὸ ὄρος ἐκαλύφθη ὑπὸ νεφέλης πυκνοτάτης, καὶ πανταχόθεν ἠκούετο ἦχος σαλπείγων, ὅστις ἐτρόμαξεν ὅλον τὸν λαόν. Τότε φωνὴ τρομερὰ, ἐξερχομένη τῆς νεφέλης, ἐπρόφερε τὰς ἀκολούθους δέκα ἐντολάς, αἵτινες καὶ δεκάλογος ὀνομάζονται.

Ἐρ. Εἰπέ τὰς δέκα ἐντολάς κατὰ τάξιν.

Ἄπ. « Ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, ὅστις σέ ἐξήγαγον ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας· δὲν θέλεις ἔχει ἄλλους θεοὺς πλὴν ἐμοῦ. 2) Δὲν θέλεις κάμει κἀνὲν εἰδῶλον εἰς τὸν ἑαυτὸν σου διὰ νὰ προσκυνήσης καὶ λατρεύσης αὐτό. 3) Δὲν θέλεις λάβει τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου εἰς μάτην. 4) Ἐνθυμοῦ νὰ ἀγιάξης τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου. 5) Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, διὰ νὰ εὐτυχήσης καὶ ζήσης πολλὰ ἔτη. 6) Μὴ φονεύσης. 7) Μὴ μοιχεύσης. 8) Μὴ κλέψης. 9) Μὴ ψευδομαρτυρήσης κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ. 10) Μὴ ἐπιθυμήσης κἀνὲν πρᾶγμα ξένον. » Ταύτας τὰς ἐντολάς ἐπέσπερεν ὁ Θεὸς ἐνώπιον ὄλου τοῦ λαοῦ, καὶ πρὸς τούτους τὰς ἔγραψεν εἰς δύο λιθίνας πλάκας, καὶ τὰς ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν, ὅστις ἦτο ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος, μέσα εἰς τὴν νεφέλην.

Σημ. Αἱ δέκα ἐντολαί, παιδία μου, παραγγέλλουσιν εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον, ὅποια ἔργα ὀφείλει νὰ πράττη, καὶ ἀπὸ τίνων ν' ἀπέχη. Ἐκ τῶν δέκα τούτων ἐντολῶν αἱ μὲν πρῶται τέσσαρες περιλαμβάνουσι τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην, αἱ δὲ λοιπαὶ ἕξ τὴν πρὸς τὸν πλησίον.

Ὁ χρυσοῦς μὸσχος. (Ἐξόδ. κεφ. κδ'.—16'.)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἐν τῇ ἐρήμῳ;

Ἄπ. Οἱ Ἰσραηλίται βλέποντες ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἐβράδυνεν εἰς τὸ ὄρος, ὅπου εἶχεν ἀναβῆ, καὶ νομίσαντες ὅτι ἐχάθη, ἤλθον εἰς τὸν Ἀαρὼν καὶ εἶχον νὰ κατασκευάσῃ εἰς αὐτοὺς θεόν, διὰ νὰ προσκυνῶσιν. Ὁ δὲ Ἀαρὼν, μὴ δυνάμενος ν' ἀνισταθῆ εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ λαοῦ, εἶπεν εἰς αὐτούς· « Φέρετε εἰς ἐμὲ τὰ χρυσὰ ἐνώτια τῶν γυναικῶν καὶ θυγατέρων σας. » Καὶ ταχέως πάντες λαβόντες ταῦτα, τὰ ἔφερον εἰς αὐτόν. Οὗτος δὲ λαβὼν ταῦτα, κατεσκευάσεν ἐξ αὐτῶν μὸσχον χρυσοῦν, ἀνήγειρε θυσιαστήριον ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπέσπερε θυσίαν. Ὅτε δὲ ὁ Μωϋσῆς κατέβη ἀπὸ τοῦ ὄρους, καὶ εἶδε τὴν ἀσέβειαν, ὀργισθεὶς ἔρριψεν ἀπὸ τῶν χειρῶν του τὰς δύο πλάκας,

εἰς τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἔγραψε τὰς δέκα ἐντολὰς καὶ συνέτριψεν αὐτάς· λαβὼν δὲ καὶ τὸ εἶδωλον συνέτριψεν αὐ-

Ὁ Μωϋσῆς συντρίβει τὰς πλάκας τῆς Διαθήκης.

τό, καὶ τὸ ἔκαμε σκόνην, καὶ ρίψας αὐτὴν εἰς τὸ ὕδωρ τοὺς ἠνάγκασε νὰ πῶσιν ἐξ αὐτοῦ. Ἐθανάτωσε δὲ διὰ τῶν Λευϊτῶν πάντας τοὺς πρωταιτίους, ἕως τρεῖς χιλιάδας τὸν ἀριθμόν.

Ἐρ. Μετὰ τοῦτο ποῦ ὑπῆγεν ὁ Μωϋσῆς ;

Ἄπ. Ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη πάλιν εἰς τὸ ὄρος, ὅπου μείνας ἡμέρας τεσσαράκοντα, ἔλαβε πάλιν γεγραμμένας παρὰ τοῦ Θεοῦ τὰς δέκα ἐντολὰς εἰς δύο ἄλλας πλάκας, καὶ τὰς ἔφερεν εἰς τὸν λαόν. Ὁ Θεὸς ἐπρόσταξε προσέτι τὸν Μωϋσῆν νὰ κατασκευάσῃ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. Ἦτο δὲ ἡ μὲν κιβωτὸς ἀπὸ ξύλου πολύτιμον, κεχρυσωμένη ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, καὶ

σκεπασμένη ἀπὸ δύο Χερουβίμ, καὶ εἰς αὐτὴν ἐφυλάσσοντο αἱ πλάκες τοῦ Θεοῦ Νομου. Ἡ δὲ σκηνὴ ἦτο μεγαλοπρεπής, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἐτίθετο ἡ κιβωτός, καὶ μία λυχνία χρυσῆ ἐπτάφωτος, μία τράπεζα διὰ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, καὶ ἓν μικρὸν θυμιατήριον, κεχρυσωμένα καὶ τὰ δύο. Ἐμπροσθεν δὲ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς ἐτέθη τὸ θυσιαστήριον, ὅπου ἔπρεπε νὰ προσφέρωσι τὰς θυσίας ὁ Ἄαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ του.

Ὁ χαλκοῦς ὄφιν. (Ἀριθ. κερ. ις'.—καί.)

Ἐρ. Πῶς ἐφέρθησαν εἰς τὴν ἔρημον οἱ Ἰσραηλῖται ;

Ἄπ. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐνθυμούμενοι τὰ παχυλὰ κρέατα τῆς Αἰγύπτου, ἐστασίαζον συχνὰ κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωϋσέως. Ἐν ᾧ δὲ ἐπλησίαζον εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, ἐτρόμαξαν ἀπὸ τὰς ψευδεῖς διηγῆσεις τῶν σταλόντων ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως, διὰ νὰ κατασκοπεύσωσι τὸν τόπον, καὶ ἠθέλησαν νὰ λιθοβολήσωσι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν Χάλεβ, οἵτινες ἔλεγον εἰς αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ ἐκλέξωσιν ἄλλον ἀντὶ τοῦ Μωϋσέως ἀρχηγόν, διὰ νὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Τότε ὁ Θεὸς ἠθέλησε πάλιν νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ, ἀλλὰ διὰ παρακλήσεως τοῦ Μωϋσέως τοὺς ἐσυγχώρησεν. Ἄλλοτε πάλιν διὰ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ διὰ τοὺς γογγυσμούς των, ἀπέστειλεν ἐναντίον αὐτῶν ὄφεις θανατηφόρους, καὶ ὁ Μωϋσῆς πάλιν παρεκάλεσε τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Τότε ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτόν, νὰ κατασκευάσῃ χαλκοῦν ὄφιν, καὶ ἀναστύλωσιν αὐτὸν εἰς ὑψηλὸν μέρος, διὰ νὰ βλέπη πρὸς αὐτὸν πᾶς ὀκνηνόμενος καὶ θεραπεύηται.

Σημ. Ὁ Χαλκοῦς ὄφιν, παιδία μου, προεικόνιζε τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Διαβόλου.

Θάνατος Μωϋσέως. (Δευτερ. κερ. λδ'.)

Ἐρ. Ποῦ ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς ;

Ἄπ. Ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε τὸν λαὸν μέχρι τῆς γῆς

τῆς Ἐπαγγελίας· δὲν ἐμβῆκεν ὁμως εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 120 εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Ναβαῦ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ὁ Θεὸς εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Ὁ δὲ ἀδελφὸς τοῦ Ἀαρῶν ἀπέθανε πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὄρ. Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρῶν δὲν εἰσῆλθον εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, ἀλλ' ἀπέθανον εἰς τὴν ἔρημον, διότι ἔδειξάν ποτε δισταγμὸν εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Μωϋσέως οἱ Ἰσραηλίται ἐπένησαν ἡμέρας τριάκοντα.

Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. (κεφ. α. — κδ'.)

Ἐρ. Ποῖος ἦτο ὁ διάδοχος τοῦ Μωϋσέως ;

Ἄπ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωϋσέως, ὁ Θεὸς ἐκλεξε διάδοχον αὐτοῦ Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ναυῆ, διὰ νὰ ὀδηγήσῃ τὸν λαὸν εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐνῶ δὲ ἐμελλόν νὰ διαβῶσι τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, κατὰ προσηγορίαν αὐτοῦ ἐμβῆκαν εἰς αὐτὸν πρῶτον οἱ ἱερεῖς μετὰ τὴν κιβωτόν, καὶ παρευθὺς τὰ νερά, τὰ μὲν ἄνωθεν τοῦ ποταμοῦ ἐστάθησαν, τὰ δὲ κάτωθεν ἔρρευσαν, καὶ ὁ λαὸς ἐπέρασε χωρὶς νὰ βραχῶσιν οἱ πόδες του. Ἄλλοτε πάλιν, ἐνῶ ἐπολέμει πέντε Βασιλεῖς τῆς γῆς Χαναάν, οἵτινες εἶχον ἠνωμένα τὰ στρατεύματά των κατ' αὐτοῦ, ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη ἐσταμάτησαν διὰ παρακλήσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν καιρὸν νὰ καταστρέψῃ ὁλοτελῶς τοὺς ἐχθρούς του. Τὰ τεῖχη τῆς Ἰεριχώ ἔπεσον ἀπὸ τὸν ἦχον τῶν σαλπύγγων τῶν ἱερέων. Ὁ Θεὸς ἔρριψε κατὰ τῶν ἐναντίων γάλαζαν μὲ πῦρ καὶ λίθους, καὶ παρέδωκεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ὅλην τὴν γῆν Χαναάν.

Ἐρ. Τί ἔκαμον οἱ Ἰσραηλίται ἀφοῦ ἀποκατεστάθησαν εἰς τὴν γῆν Χαναάν ;

Ἄπ. Οἱ Ἰσραηλίται ἐμοίρασαν τὴν γῆν Χαναάν εἰς δώδεκα μερίδια, κατὰ τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ, αἵτινες κατήγοντο ἀπὸ τοὺς δώδεκα πατριάρχας, υἱοὺς τοῦ Ἰακώβ, ὅστις ἀποθνήσκων διέταξε νὰ ἀριθμῶσιν ἀντὶ τοῦ Ἰωσήφ τοὺς δύο υἱοὺς του, Ἐφραεὶμ καὶ Μανασσῆ. Οὕτως ἦσαν αἱ φυλαὶ δεκατρεῖς· ἀλλ' ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ δὲν

ἔλαβε μερίδα γῆς, ἐπειδὴ ἀπὸ αὐτῆν ἐγίνοντο οἱ ἱερεῖς, καὶ διὰ τοῦτο ἐτρέφετο αὐτὴ ἀπὸ τὰ δέκατα τῶν ἄλλων φυλῶν. Ἡ δὲ φυλὴ τοῦ Ἰούδα ἔλαβε τὴν πρώτην καὶ μεγαλύτεραν μερίδα, καὶ ἐθεωρεῖτο πάντοτε ὡς ἔχουσα τὸ δικαίωμα νὰ ἀρχῆ τῶν ἄλλων. Ἀποθνήσκων δὲ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ἐκάλεσεν εἰς Σιλῶ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ Ἰσραήλ, καὶ τοὺς ἀρχοντας καὶ δικαστάς, καὶ ἐσυμβούλευσεν αὐτούς, νὰ μείνωσι πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν, ὅστις τοὺς ἔσωσεν ἀπὸ πολλοὺς καὶ μεγάλους κινδύνους, καὶ τοὺς ἀποκατέστησεν εἰς τὴν γῆν Χαναάν. Ἀπέθανε δὲ εἰς ἡλικίαν 110 ἐτῶν.

Ὁ Γεδεών. (Κριτ. κεφ. 5'.)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας μετὰ τὸν θάνατον Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ;

Ἄπ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, οἱ Ἰσραηλίται λησμονήσαντες τὰς εὐεργετίας τοῦ Θεοῦ, ἐπραττον διάφορους ἀμαρτίας. Ὁ δὲ Θεὸς διὰ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ, τοὺς παρέδωκεν εἰς τοὺς ἀλλοφύλους, οἵτινες ἔκαμνον εἰς αὐτοὺς μεγάλα κακά. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀφοῦ εἶδε τὴν μετάνοιαν αὐτῶν, ἔστειλεν ἄγγελον πρὸς τὸν Γεδεών, καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν, νὰ συνάξῃ στρατὸν διὰ νὰ πολεμήσῃ τοὺς Μαδιανίτας, ὑποσχεθεὶς ὅτι θέλει εἶσθαι βοηθός του. Ὁ Γεδεών ἀποβλέπων εἰς τὴν σμικρότητα τοῦ οἴκου του, ἐδίσταζε νὰ κηρυχθῆ ἀρχηγός. Τότε ὁ Θεὸς ἔκαμε διάφορα θαύματα ἐνώπιόν του, καὶ ἔπεισεν αὐτόν νὰ λάβῃ τὴν ἀρχηγίαν. Οὗτος λοιπὸν ἐκλέξας κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ τριακοσίους μόνον ἄνδρας, ἐνίκησε κατὰ κράτος τοὺς Μαδιανίτας.

Ἰεφθάε.

Ἐρ. Τί ἠξούρεις περὶ τοῦ Ἰεφθάε;

Ἄπ. Οἱ Ἰσραηλίται ἔχοντές ποτε πόλεμον πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, δὲν εἶχον ἀρχηγόν. Ἐλθόντες δὲ πρὸς τὸν Ἰεφθάε, ἄνδρα ἀνδρείον καὶ θεοσεβῆ παρεκάλεσαν αὐτόν νὰ δεχθῆ καὶ γείνη ἀρχηγός καὶ κριτὴς αὐτῶν. Δεχθεὶς

τὴν παράκλησιν αὐτῶν καὶ γενόμενος ἀρχηγός, ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν ἐχθρῶν, προσευχθεὶς τῷ Θεῷ ὅτι, ἐὰν νικήσῃ, θέλει θυσιάσει εἰς αὐτὸν ἐπανερχόμενος ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας ὅ,τι πρῶτον ἴδῃ ἐξερχόμενον τῆς οἰκίας του. Νικήσας δὲ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ κατατροπώσας τοὺς ἐχθρούς, ἐπανήρχετο φαιδρός καὶ ἀγαλλόμενος εἰς τὴν πόλιν. Ἡ δὲ μονογενὴς θυγάτηρ του ἀκούσασα ὅτι ὁ πατήρ της ἐπανέρχεται νικητής, παραλαβοῦσα τὰς φίλας της ἐξῆλθεν εἰς προὔπαντήσιν αὐτοῦ. Ταύτην ἰδὼν ὁ πατήρ της ἐταράχθη σφόδρα καὶ ἐγένετο κάτωχρος. Τοῦτο ἰδοῦσα ἡ θυγάτηρ του, ἐκτείνασα τὴν χεῖρά της πρὸς τὸν

Ὁ Ἰεζάε θυσιάζει τὴν θυγατέρα του.

πατέρα της· «Ἀγαπητέ μοι πάτερ τῷ λέγει, διὰ τί ἐταράχθης τόσον πολὺ, ὅταν μὲ εἶδες, καὶ ἐγένεσο κάτωχρος; Ἔκνον μου, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ, μὲ κατέστησας δυστυχῆ ὑποσχεθεὶς τῷ Θεῷ νὰ τῷ προσφέρω θυσίαν ὅ,τι πρῶτον συναντήσω ἐξερχόμενον τῆς οἰκίας μου, ἐὰν ἐπανέλθω νικητής, ἰδοὺ κατὰ ἐτυτυγίαν μου ἀπῆντησα πρὸς τὴν ἀγαπητὴν μου θυγατέρα, τὴν ὁποίαν ὀφείλω νὰ θυσιάσω.

Ἐρ. Τί ἀπεκρίθη πρὸς ταῦτα ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰεφθάε ;

Ἄπ. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰεφθάε ἀκούσασα ταῦτα λέγει εἰς τὸν πατέρα της· « Πάτερ μου, ἀφ' οὗ ὑπεσχέθης τῷ Θεῷ νὰ θυσιάσῃς αὐτῷ ὅ,τι τὸ πρῶτον ἴδῃς ἐὰν ἐπανεέλθῃς νικητής, τήρησον τὴν ὑπόσχεσίν σου καὶ θυσιάσόν με· ἀλλὰ σὲ παρακαλῶ νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃς ἐπὶ δύο μῆνας ἵνα ἀπέλθω εἰς τὰ ὄρη καὶ κλαύσω ἐμαυτὴν με τὰς φίλας μου. » Ὁ πατήρ της τῇ ἐπέτρεψε τοῦτο, καὶ μετὰ δύο μῆνας ἐπανελθούσαν τὴν ἐθυσίασε κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του εἰς τὸν Θεόν.

Σαμφών. (Κριτ. κεφ. ιγ'. — ις'.)

Ἐρ. Τί ἠξεύρεις περὶ τοῦ Σαμφών ;

Ἄπ. Ἐνῷ οἱ Ἰσραηλῖται διὰ τὰς ἀμαρτίας των ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Φιλισταίων καὶ κατεθλίβοντο ἀπὸ αὐτούς, ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῶν ἄνθρωπός τις Μανωὲ ὀνομαζόμενος ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Δάν, ἔχων γυναῖκα στείραν. Εἰς τούτους ἐστάλη ἄγγελος Κυρίου καὶ ἐφανέρωσεν, ὅτι θέλουσι γεννήσει υἱόν, ὅστις διὰ τῆς βοήθειας τοῦ Ὑψίστου ἐμελλε νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐχθροὺς τῶν ὀμογενῶν των· εἰς δὲ τὴν γυναῖκα εἶπε προσέτι νὰ μὴ πίνη οἶνον ἢ σίκερα, οὐδὲ νὰ τρώγῃ κρέας ἀκάθαρτον. Ἀφοῦ δὲ ἐγεννήθη τὸ παιδίον, ὠνομάσθη Σαμφών, καὶ εἶχε μεγίστην σωματικὴν δύναμιν, συνισταμένην εἰς τὰς τριῶνας τῆς κεφαλῆς του.

Ἐρ. Ποῖα κακὰ ἐπροξένησε πρὸς τοὺς Φιλισταίους ὁ Σαμφών ;

Ἄπ. Ὁ Σαμφών ἀνδρωθεὶς ἐπροξένησε πολλὰ κακὰ εἰς αὐτούς. Μίαν ἡμέραν ἐφόνευσεν ἐξ αὐτῶν τριάκοντα. Ἄλλοτε συλλαβῶν τριακοσίας ἀλώπεκας, ἔδεσεν αὐτὰς ἀνά δύο ἀπὸ τὰς οὐράς, καὶ θέσας ἐν τῷ μέσῳ τῶν οὐρῶν λαμπάδας ἀναμμένας, τὰς ἀφῆκεν εἰς τοὺς ἀγροὺς τῶν ἐχθρῶν· αὗται δὲ διασπαρεῖσαι εἰς διάφορα μέρη, κατέκαυσαν τὰ σπαρτά, τοὺς ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας αὐτῶν. Ἄλλοτε πάλιν παραδοθεὶς ἀπὸ τοὺς ὀμογενεῖς του δεδε-

μένος εἰς τοὺς Φιλισταίους, διέρριξε τὰ δεσμά του, καὶ λαβῶν σιαγόνα ὄνου, τὴν ὁποίαν εὔρε κατά τύχην, ἐφό-
νευσε μὲ αὐτὴν χιλίους ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς του. Ἄλλοτε
ἐφόνευσεν ἓνα λέοντα ὀρμήσαντα ἐναντίον του.

Ἐρ. Τί συνέβη ἀκολούθως εἰς αὐτόν ;

Ἄπ. Οἱ Φιλισταῖοι διέφθειραν διὰ πολλῶν χρημάτων
κακὴν τινα γυναῖκα, φίλην τοῦ Σαμφών, Δαληδὰν ὀνο-
μαζομένην, διὰ νὰ μάθη καὶ φανερώσῃ εἰς αὐτοὺς ποῦ
συνίσταται ἡ δύναμις του· αὕτη δὲ μαθοῦσα παρὰ τοῦ ἰ-
δίου, ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς
του, ἐκάλεσε κρυφίως κουρέα τινά, ἐνῶ ὁ Σαμφών ἐκοι-
μᾶτο ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς, καὶ ἐξύρισε τοὺς ἑπτὰ πλο-
κάμους τῆς κεφαλῆς του, καὶ οὕτως, ἀφοῦ ἔχασε τὴν
δύναμιν του, τὸν παρέδωκεν εἰς τοὺς Φιλισταίους, οἵτι-
νες τὸν ἐτύφλωσαν καὶ τὸν ἔρριψαν σιδηροδέσμιοι εἰς τὴν
φυλακὴν, ὅπου τὸν ἠνάγκασαν νὰ γυρίζῃ μύλον, καὶ ἐπὶ
πολὺν καιρὸν τὸν εἶχον παίγιον.

Ἐρ. Πῶς ἀπέθανεν ὁ Σαμφών ;

Ἄπ. Οἱ Φιλισταῖοι πανηγυρίζοντες ἡμέραν τινα τὴν
ἑορτὴν τοῦ Θεοῦ των Δαγών, ἔφερον εἰς τὸ μέρος τῆς πα-
νηγύρεως καὶ τὸν Σαμφών, διὰ νὰ ἐμπαίξωσιν αὐτόν, καὶ
τὸν ἀφῆκαν πλησίον δύο στύλων, οἵτινες ἐστήριζον ὄλον
τὸ οἰκοδόμημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν οὗτοι συνηγμένοι· ἦ-
σαν δὲ ἐκεῖ ὅλοι οἱ ἄρχοντες τῶν Φιλισταίων, καὶ ὁμοῦ
μὲ αὐτοὺς τρεῖς χιλιάδες περίπου ἄνδρες καὶ γυναῖκες,
οἵτινες ἐθεώρουν αὐτὸν παίζοντα. Τότε ὁ Σαμφών, ὅστις
ὁμοῦ μὲ τὴν αὔξησιν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς του ἀνέ-
κτησε καὶ τὴν προτέραν του δύναμιν, ἐπικαλεσθεὶς τὴν
βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰπὼν· « Ἄς ἀποθάνῃ καὶ ἡ ψυχὴ
μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, » ἔσειτε διὰ τῶν χειρῶν του
δυνατὰ τοὺς δύο στύλους, καὶ ἔρριψεν ὄλον τὸ οἰκοδόμη-
μα, τὸ ὁποῖον ἐφόνευσε πάντας τοὺς ἐν αὐτῷ καὶ αὐ-
τὸν ὁμοῦ. Ὁ Σαμφών ἐγένετο κριτὴς τοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ
20 ἔτη.

Ὁ μέγας ἱερεὺς Ἡλὶ καὶ οἱ υἱοὶ του.
(Βασ. Α. κεφ. α.—δ'.)

Ἐρ. Τί ἤξεύρεις περὶ τοῦ μεγάλου ἱερέως Ἡλὶ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ;

Ἄπ. Ὁ Ἡλὶ κατώκει εἰς τὴν πόλιν Σηλῶμ, ὅπου ἦτο ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου. Εἶχε δὲ δύο υἱούς, τὸν Ὀφνει καὶ Φινεές, ἀσεβεῖς καὶ πολὺ διεφθαρμένους, οἵτινες ἤρπαζον ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον τὰ κρέατα τῶν θυμάτων. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ὀργισθεὶς, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν τὸν Σαμουήλ, ὅστις τῷ εἶπε· «Τάδε λέγει Κύριος· Διὰ τί κατεπάτησας τὰς θυσίας καὶ τὰ δῶρα, τὰ ὅποια διέταξα νὰ μοὶ προσφέρωσι ; διὰ τί ἐδόξασας τοὺς υἱούς σου ὑπὲρ ἐμέ ; οἱ δύο σου υἱοὶ θέλουσιν ἀποθάνει εἰς μίαν ἡμέραν, καὶ ἐγὼ θέλω ἐκλέξει ἀντὶ σοῦ ἱερέα πιστόν.» Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον καὶ οἱ δύο υἱοὶ του ἐφονεύθησαν εἰς τινα κατὰ τῶν Φιλισταίων μάχην· ὁ δὲ Ἡλὶ ἀκούσας ὅτι ἡ κιβωτὸς ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ οἱ υἱοὶ του ἐφονεύθησαν, ἔπεσεν ἐκ τῆς καθέδρας του, καὶ συντρίψας τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἀπέθανεν.

Σημ. Οἱ γονεῖς πρέπει νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων των· ἐπίσης πρέπει νὰ διορθώσωσιν αὐτὰ διὰ παραινήσεων καὶ ἀπειλῶν, ὡσάκις πράττουσι τὸ κακόν· ἐπειδὴ ὁ Θεὸς τιμωρεῖ οὐχὶ μόνον τὰ κακὰ παιδία, ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς, οἵτινες δὲν δίδουσι καλὴν ἀνατροφὴν εἰς αὐτὰ.

Ὁ προφῆτης Σαμουήλ. (Βασιλ. Α. κεφ. α.—ις'.)

Ἐρ. Τίς ἦτο ὁ Σαμουήλ ;

Ἄπ. Ὁ Σαμουήλ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἐλκανᾶ. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ Ἄννα ἦτο στείρα, καὶ ἐλυπεῖτο πολὺ διὰ τοῦτο. Ἐλθοῦσα δὲ ποτε εἰς Σηλῶμ, ὅπου ἦτο ἡ κιβωτὸς, παρεκάλεσε θερμῶς καὶ μετὰ δακρῶν τὸν Θεόν, λέγουσα· «Θεέ μου, ἐάν μοι δώσης τέκνον, θέλω ἀφιερῶσαι αὐτὸ διὰ παντός εἰς σέ.» Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν παράκλησίν της καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν υἱόν, τὸν ὅποτον ὠνόμασε Σαμουήλ. Ἄφου δὲ οὗτος ἐγένετο τριῶν ἐτῶν, τὸν ἔφερον ἡ μήτηρ

του εἰς Σηλώμ, καὶ τὸν ἀφιέρωσεν, ὡς ὑπεσχέθη, εἰς τὸν Κύριον, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν μέγαν ἱερέα. Ἀφοῦ

Ἀφιέρωσις Σαμουήλ ἐν τῷ ναῷ

δὲ ἀπέθανεν ὁ μέγας ἱερεὺς Ἡλὶ, διεδέχθη αὐτὸν ὁ Σαμουήλ, ὅστις ἐγένετο καὶ κριτὴς τοῦ Ἰσραὴλ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του. Οὗτος ἦτο ὁ τελευταῖος κριτὴς τοῦ Ἰσραὴλ.

Ὁ Σαούλ. (Βασ. Α. κεφ. θ'.—κά.)

Ἐρ. Τίς ἦτο ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἑβραίων ;

Ἄπ. Ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἑβραίων, τὸν ὁποῖον ἐκλεξεν ὁ Θεός, ἦτο ὁ Σαούλ, ὅστις εἰς μὲν τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας του ἦτο δίκαιος καὶ θεοσεβής· ὕστερον δὲ ἐγένετο ὑπερήφανος καὶ ἀπειθὴς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος ἐστειλε τὸν Σαμουήλ νὰ εἶπῃ εἰς αὐτὸν τὰδε· «Ἐπειδὴ δὲν ἐφύλαξας τὸν λόγον μου, ἀλλ' ἠμάρτησας ἐνώπιόν μου, ἀφαιρῶ ἀπὸ σοῦ τὴν βασιλείαν, καὶ δὲν θέλω πλέον σὺ νὰ βασιλεύῃς.» Ὁ Σαμουήλ ἐξετέλεσε μὲν τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἐλυπήθη ὁμῶς πολὺ, ἐπειδὴ ἠγάπα τὸν Σαούλ. Διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ Θεός εἰς αὐτόν. «Ἔως πότε πενθεῖς τὸν Σαούλ; ὕπαγε εἰς τὴν Βη-

θλεέμ πρὸς τὸν Ἰεσσαί, ἐπειδὴ ἀπὸ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἔκλεξα ἓνα, διὰ νὰ ἀναβῆ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Σαοῦλ. Ὁ Σαμουὴλ ὑπακούσας ὑπήγγεν εἰς Βηθλεέμ, καὶ ἔχρισε τὸν Δαβίδ, μικρότερον υἱὸν τοῦ Ἰεσσαί, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Σημ. Ὁ Θεός, παιδία μου, ἔδωκεν εἰς τὸν Σαοῦλ τὸ ἀξίωμα τῆς βασιλείας, καὶ ὁ Θεὸς ἀφῆρεσεν αὐτό, διότι ἡμάρτησεν ἐνώπιόν του τὰ ἀξιώματα δὲν πρέπει νὰ κάμνωσιν ὑπερηφάνους τοῦ ἀνθρώπου· τοῦναντίον δέ, ὅταν λαμβάνη τις ἀξίωμα, χρεωστὲι νὰ γίνεταί ταπεινότερος καὶ προθυμότερος εἰς τὸ νὰ πράττῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Γολιάθ καὶ Δαβίδ. (Βασ. Α. κεφ. ιζ'.)

Ἐρ. Τίς ἦτο ὁ Γολιάθ ;

Ὁ Γολιάθ ἦτο ἀνὴρ Φιλισταῖος, ἔχων ἀνάσταμα μέγα. Ἐν ᾧ δὲ οἱ Φιλισταῖοι ἐπολέμουν τοὺς Ἰσραηλίτας, καὶ τὰ δύο στρατεύματα ἦσαν παρατεταγμένα εἰς μάχην, ὁ Γολιάθ ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸ στρατόπεδόν του, ἤρχετο πολλάκις πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς ἀπειλητικῶς· « Ἐκλέξατε ἐξ ὑμῶν ἀνδρα, καὶ ἄς ἔλθῃ νὰ πολεμήσωμεν· καὶ ἂν μὲν αὐτὸς μὲ φονεύσῃ, πάντες ἡμεῖς θέλομεν εἶσθαι δοῦλοί σας· ἂν δὲ ἐγὼ φονεύσω αὐτόν, ὑμεῖς θέλετε γίνεαι δοῦλοι ἡμῶν. » Ταῦτα ἀκούσας ὁ Σαοῦλ καὶ πάντες οἱ Ἰσραηλίται, ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐτόλμα νὰ ἐξέλθῃ ἐναντίον τοῦ Γολιάθ. Ὁ δὲ Δαβίδ ὅστις κατὰ τύχην εὑρέθη τότε εἰς τὸ στρατόπεδον, ἀφοῦ ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ Γολιάθ, παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· « Μὴ φοβοῦ, βασιλεῦ ! ἐγὼ θέλω πολεμήσει τοῦτον τὸν γίγαντα· ὁ δε Κύριος, ὅστις μὲ ἐφύλαξεν ἀπὸ τὸ στόμα ἑνὸς λέοντος καὶ μιᾶς ἄρκτου, θέλει μὲ φυλάξει καὶ τώρα ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀπίστου τούτου. »

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ὁ Σαοῦλ τότε ;

Ἄπ. Ὁ Σαοῦλ εὐχαριστηθεὶς μεγάλως, ἔδωκεν εἰς τὸν Δαβίδ τὴν πανοπλίαν του. Ἄλλ' ἐπειδὴ αὕτη ἐφάνη βα-

ρεῖα εἰς αὐτόν, τὴν παρήτησε, καὶ λαβὼν τὴν ποιμαντικήν του βάρδον καὶ μίαν σφενδόνην, ἔκλεξε πέντε λίθους ἀπὸ τὸν χεῖμαρρον, τοὺς ἔβαλεν εἰς τὸ σακκούλιόν του, καὶ ἐκίνησεν ἐναντίον τοῦ Γολιάθ. Οὗτος δὲ ἰδὼν τὸν Δαβὶδ ἐρχόμενον ἐναντίον του μὲ βάρδον καὶ σφενδόνην, ὤρμησε κατ' αὐτοῦ· ὁ δὲ Δαβὶδ βαλὼν λίθον εἰς τὴν σφενδόνην του, ἔρριψεν αὐτὸν κατὰ τοῦ μετώπου τοῦ Γολιάθ μὲ τόσῃν δυνάμειν, ὥστε διεπέρασε τὴν περικεφαλαίαν αὐτοῦ, ἐτρύπησε τὸ μέτωπόν του, καὶ τὸν ἔρριψεν εὐθὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ δραμῶν ἔλαβε τὴν ρομφαίαν αὐτοῦ καὶ τὸν ἐθανάτωσε. Τοῦτο ἰδόντες οἱ Φιλιισταῖοι ἔφυγον, οἱ δὲ Ἰσραηλῖται κατεδίωξαν αὐτούς.

Σημ. Οὐδέποτε, παιδία μου, πρέπει νὰ καυχᾶται ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν δυνάμειν του· ὁ Γολιάθ ἦτο τρώντι ἰσχυρός· ἀλλ' ὁ Δαβὶδ ἔχων τὸν Θεὸν βοηθόν, κατέσφαξεν αὐτόν. (Ἐὰν ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν, οὐδεὶς καθ' ἡμῶν).

Βασιλεία Δαβὶδ. (Βασιλ. Β'. ὁ.—ιέ.)

Ἐρ. Τί συνέβη μετὰ ταῦτα εἰς τὸν Δαβὶδ ;

Ἄπ. Ὁ Δαβὶδ ἔλαβε γυναῖκα τὴν δευτερότοκον θυγατέρα τοῦ Σαοῦλ, Μελχὼλ ὀνομαζομένην. Ὁ δὲ πενθερός του φθονήσας αὐτὸν διὰ τὴν μεγάλην ὑπόληψιν, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε παρὰ τῷ λαῷ, ἐζήτηί νὰ τὸν θανατώσῃ, καὶ κατεδίωκεν αὐτόν. Ἄλλ' ὁ Δαβὶδ ὑπέφερε γενναίως τὸν καταδιωγμόν, χωρὶς ποτε νὰ βλάβῃ τὸν Σαοῦλ, τὸν ὅποσον ἠδύνατο νὰ φονεύσῃ, εὐρών αὐτὸν ἀπροφύλακτον μίαν φορὰν εἰς ἓν σπήλαιον, καὶ ἄλλοτε κοιμώμενον. Ὁ Σαοῦλ πληγῶθεις εἰς τινὰ κατὰ τῶν Φιλιισταίων μάχην, ἀπέθανε πεσὼν ἐπὶ τοῦ ξίφους του, διὰ νὰ μὴ πέσῃ ζωντανὸς εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἔλαβε τὴν βασιλείαν ὁ Δαβὶδ, ὅστις ἔστησε τὸν θρόνον του εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τὴν ὁποίαν ἐκυρίευσεν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς του.

Ἐρ. Ἐκαμε πολλοὺς πολέμους ὁ Δαβὶδ ;

Ἄπ. Ὁ Δαβὶδ ἔκαμε πολλοὺς πολέμους, καὶ πάντοτε ἐξήρχετο νικητής, διότι ὁ Θεὸς ἦτο μετ' αὐτοῦ. Ἡθέλησε

δὲ νὰ οἰκοδομήσῃ καὶ ναὸν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐμπόδισεν αὐτὸν διὰ τοῦ προφήτου Νάθαν, ὅστις εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ὁ Κύριος θέλει ἀνυψῶσαι εἰς τὸν θρόνον ἓνα ἀπὸ τοὺς υἱούς σου, καὶ αὐτὸς θέλει οἰκοδομήσει ναὸν εἰς δόξαν τοῦ ὀνόματός του, καὶ οὐχὶ σύ, ἐπειδὴ ἔκαμες πολλὰς μάχας καὶ ἔχυσες πολὺ αἷμα. » Ὁ Δαβὶδ ἔφερε μὲ μεγάλην πομπὴν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ αὐτὸς συνέταξε τοὺς περισσοτέρους ψαλμοὺς τοῦ ψαλτηρίου.

Ερ. Ποίαν ἁμαρτίαν ἐκαμειν ὁ Δαβὶδ ἐπὶ τῆς βασιλείαςτου;

Ἄπ. Ὁ Δαβὶδ ἐμόλυνε τὴν βασιλείαν του μὲ ἓν μέγα ἁμάρτημα. Θέλων νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκα τὴν Βηρσαβέε, γυναῖκα τοῦ στρατηγοῦ του Οὐρία, ἣτις ἦτο ὠραιότατη, ἐπρόσταξε τὸν ἀρχιστράτηγον αὐτοῦ Ἰωάβ, πολιορχοῦντα τὴν πόλιν Ῥαββάθ, νὰ βάλῃ τὸν Οὐριαν εἰς ἐπικίνδυνόν τινα θέσιν, καὶ ὅταν οἱ ἐχθροὶ ἐξέλθωσι κατ' αὐτοῦ, νὰ ἀφήσωσιν οἱ στρατιῶται νὰ θανατωθῇ, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Τότε ὁ Θεὸς ἔστειλε τὸν προφήτην Νάθαν, ἵνα ἐπιπλήξῃ τὸν Δαβὶδ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Οὐρίου. Οὗτος δὲ ἐλθὼν πρὸς αὐτόν, εἶπεν· « Ὑπῆρχον εἰς μίαν πόλιν τοῦ βασιλείου σου δύο ἄνθρωποι, ὁ εἰς πλοῦσιος, καὶ ὁ ἕτερος πένης· καὶ ὁ μὲν πλοῦσιος εἶχε ποίμνια πολλὰ, ὁ δὲ πένης μίαν μόνην ἀρνάδα, τὴν ὁποίαν ἐπεριποιεῖτο πολὺ. Ξένος δὲ τις ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πλουσίου, καὶ αὐτὸς ἀντὶ νὰ λάβῃ ἐκ τῶν ποιμνίων του, ἐπῆρε τὴν ἀμνάδα τοῦ πτωχοῦ, καὶ ἐφίλευσε τὸν ξένον. »

Ερ. Τί ἀπεκρίθη πρὸς ταῦτα ὁ Δαβὶδ;

Ἄπ. Ὁ Δαβὶδ, ἀφοῦ ἤκουσε, ταῦτα ὠργίσθη ἐναντίον τοῦ πλουσίου, καὶ εἶπεν εἰς τὸν Νάθαν· « Ζῆ Κύριος· ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἔπραξε τὸ ἐγκλημα τοῦτο, εἶναι ἄξιος θανάτου, καὶ θέλει ἀποδώσει τὴν ἀμνάδα ἐπταπλάσιον, ἐπειδὴ δὲν ἐλυπήθη τὸν πτωχόν. » Τότε ὁ Νάθαν εἶπεν εἰς αὐτόν· « Σὺ εἶσαι ἐκεῖνος, ὅστις ἔπραξας τοῦτο· τὸν Οὐριαν ἐθανάτωσας καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐπῆρες· διὰ τοῦτο ἡ ῥομφαία τοῦ Κυρίου δὲν θέλει ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ

τὴν οἰκίαν σου. Ὁ Δαβὶδ λυπηθεὶς διὰ τὸ ἀμάρτημά του, μετενόησεν εὐλκρινῶς καὶ εἶπεν εἰς τὸν Νάθαν· «Ἦμαρ-
τον εἰς τὸν Θεόν.» Τότε ὁ Νάθαν εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ὁ
Θεὸς ἰδὼν τὴν μετάνοιάν σου, ἀφῆκε τὴν ἀμαρτίαν σου,
ἀλλὰ τὸ παιδίον, τὸ ὅποιον ἔχεις ἐκ τῆς Βηρσαβαιέ, θέλει
ἀποθάνει.» Οὕτω τὸ μὲν παιδίον ἀπέθανε τὴν ἐβδόμην
ἡμέραν, ὁ δὲ πρεσβύτερος υἱὸς του Ἀβεσσαλώμ ἐπανα-
στατήσας κατ' αὐτοῦ, ἐζήτηε νὰ τὸν ἐκθρονήσῃ, διὰ νὰ
λάβῃ αὐτὸς τὴν βασιλείαν· νικηθεὶς ὅμως ἐφονεύθη ὑπὸ
τοῦ Ἰωάβ. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν Δαβὶδ υἱὸν τὸν Σο-
λομῶντα ἐκ τῆς Βηρσαβαιέ, τὸν ὅποιον ἀνηγόρευσε βα-
σιλέα εἰς τὸ γῆράς του, καὶ τὸν διεδέχθη ζῶντα.

Σημ. Ὁ Θεὸς ἐσυγχώρησε, παιδίά μου, τὸν Δαβὶδ, διότι
εἶδε τὴν εὐλκρινῆ του μετάνοιαν. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅσκις
συνεργεῖα τοῦ Δικβόλου πράττομεν τὸ κακόν, ὀφείλομεν νὰ
μετανοῶμεν, ὡς ὁ Δαβὶδ, διὰ νὰ λαμβάνωμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν
τὴν συγχώρησιν.

Ὁ Σολομῶν. (Γ. Βασιλ. κεφ. α.—ιά.)

Ἐρ. Τίς ἐβασίλευσε μετὰ τὸν Δαβὶδ ;

Ἄπ. Μετὰ τὸν Δαβὶδ ἐβασίλευσε Σολομῶν ὁ υἱὸς του.
Εἰς τοῦτον ἐφανισθεὶς κατ' ὄναρ ὁ Κύριος, εἶπε· «Ζήτη-
σον ὅ,τι θέλεις νὰ σοὶ δώσω.» Ὁ δὲ Σολομῶν ἐζήτησε
σοφίαν διὰ νὰ κρίνῃ τὸν λαὸν δικαίως. Ὁ Θεὸς ὅμως ἔ-
δωκεν εἰς αὐτὸν σοφίαν, καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν. Ἡ σο-
φία του ἐφάνη εἰς τὴν ἀρχὴν ἀκόμη τῆς βασιλείας του.
Δύο γυναῖκες εἶχον ἀπὸ ἓν παιδίον ἀρσενικόν τῆς αὐτῆς
ἡλικίας, καὶ ἐκοιμῶντο εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. Εἰς μίαν γύ-
νκα ἡ μία ἐπλάκωσε τὸ παιδίον τῆς καὶ τὸ ἐθανάτωσε·
σηκωθείσα δὲ κρυφίως ἔβαλεν αὐτὸ πλησίον τῆς ἄλλης,
καὶ ἐπῆρε τὸ ἰδικόν τῆς· τὸ πρῶν ἐφιλονεῖκουν καὶ αἱ δύο
περὶ τοῦ ζῶντος παιδίου, καὶ κάθε μία ἐζήτηε αὐτὸ ὡς
ἰδικόν τῆς· ἡ δὲ ὑπόθεσις των ἐφθασε μέχρι τοῦ Σολο-
μῶντος.

Ἐρ. Εἰς τίνα ἔδωκε τὸ παιδίον ὁ Σολομῶν ;

Ἄπ. Ὁ Σολομῶν θέλω νὰ γνωρίσῃ τίς ἦτον ἡ ἀλη-

θῆς τοῦ παιδίου μήτηρ, ἐπρόσταξε νὰ σχίσωσιν αὐτὸ εἰς δύο, καὶ δώσωσι τὸ ἥμισυ εἰς τὴν μίαν, καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ εἰς τὴν ἄλλην. Ἡ ἀληθὴς ὅμως μήτηρ τοῦ παιδίου, φοβηθεῖσα τὸν θάνατον, παρεκάλεσε τὸν βασιλέα νὰ δώσῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἄλλην, χωρὶς νὰ τὸ φονεύσῃ. Τότε ὁ Σολομῶν γνωρίσας τίς ἦτο ἡ ἀληθὴς μήτηρ, ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὸ παιδίον. Οὗτος ἔκτισε τὸν μεγαλοπρεπέστατον ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅστις ἐθεωρεῖτο ἐν ἀπὸ τὰ ἑπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου, καὶ τὸν ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Θεόν. Εἰς τοῦτον τὸν ναὸν ἔβαλε καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, περιέχουσαν τὰς δύο πλάκας τοῦ νόμου, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ. Ὁ Σολομῶν πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐξέκλινεν ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ ἐλάτρευσε τὰ εἰδῶλα. Ἀπέθανε δὲ ἐξηκοντούτης πλήρης εὐτυχίας καὶ δόξης, βασιλεύσας τεσσαράκοντα ἔτη. Ἐνῶ δὲ ἐπλησίαζε νὰ ἀποθάνῃ, ἐξεφώνησε τὸ ἐξῆς ἀξιομνημόνευτον γνωμικόν· «Ματαιότης ματαιότητων τὰ πάντα ματαιότης.»

Σημ. Ὅταν τις συλλογισθῇ, πόσῃ φρόνησιν ἔδειξεν ὁ Σολομῶν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας του, καὶ ποίαν μωρίαν εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, πρέπει νὰ τρέμη, καὶ νὰ ἔχη διὰ παντὸς εἰς τὴν καρδίαν του τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ.

Βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ. (Βασιλ. Γ'. κεφ. ιβ'.—ιγ'.)

Ἐρ. Τί συνέβη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος ;

Ἄπ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ υἱὸς του Ῥοβοάμ· καὶ ἐπειδὴ κατεβάρυνε τὸν λαὸν μὲ φόρους βαρεῖς, ἀπεχωρίσθησαν αἱ δέκα φυλαὶ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάν βασιλέα αὐτῶν τὸν Ἱεροβοάμ. Μόνη δὲ ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ φυλὴ τοῦ Βενιαμὴν ἔμειναν πισταὶ εἰς τὸν Ῥοβοάμ. Ἐγένεον λοιπὸν δύο βασίλεια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν συγκεῖμενον ἀπὸ τὰς δύο φυλάς, ὠνομάσθη βασίλειον τοῦ Ἰούδα, καὶ εἶχε πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλήμ· τὸ δὲ συγκεῖμενον ἀπὸ τὰς δέκα φυλάς, ὠνομάσθη βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ εἶχε πρωτεύουσαν τὴν Σαμάρρειαν. Ὁ Ἱεροβοάμ φοβούμενος μήπως ὁ λαὸς τοῦ βασιλείου του ἐρχόμενος κατ' ἔτος

εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ προσφέρῃ κατὰ τὸν νόμον τὰς θυσίας του εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος, ἐνωθῆ μετὰ τὸν νόμιμον αὐτοῦ βασιλέα, ἀνήγειρε θυσιαστήριον εἰς τὴν Σαμάρρειαν, κατεσκεύασε δύο χρυσοῦς μόσχους, καὶ ἐπρόσταξε τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ νὰ προσκυνήσῃ αὐτούς, λέγων· «Ἴδου οἱ θεοὶ σου, Ἰσραὴλ, οἵτινες σὲ ὠδήγησαν ἐδῶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον· αὐτοὺς πρέπει νὰ λατρεύῃς.»

Σημ. Ὁ Ἱεροβοὰμ διαφθείρας τὴν θρησκείαν τῶν ὑπηκόων του, καὶ λησμονήσας τὸν ἀληθῆ Θεόν, ἐτιμωρήθη παρ' αὐτοῦ διὰ πολλῶν δυστυχημάτων, καὶ τῆς ἀρπαγῆς πολλῶν μερῶν τοῦ βασιλείου του παρὰ τοῦ Ἀβιά, διαδόχου τοῦ Ρεβοάμ.

Ἥλιος. (Βασιλ. Γ'. κεφ. ιζ'.—ιθ'.)

Ἑρ. Τί ἠξέυρεις περὶ προφητῶν;

Ἄπ. Ὁ Θεὸς ἔστειλε τοὺς προφήτας νὰ διδάσκωσι τὸν λαόν, καὶ ἀποτρέπωσιν αὐτὸν ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν διὰ πολλῶν θαυμάτων. Πολλοὶ ὅμως ἀπὸ αὐτοὺς κατεφρονήθησαν καὶ ἀπεβλήθησαν· ἄλλοι δὲ ἐθανατώθησαν. Ἐπισημότερος δὲ ἀπὸ ὅλους ὑπῆρξεν ὁ προφήτης Ἥλιος, ὅστις κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα Ἀχαάβ, καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «Τάδε λέγει Κύριος· ἐπὶ τρία ἔτη δὲν θέλει πέσει ἐπὶ τῆς γῆς ὀρόσος ἢ βροχή, εἰ μὴ διὰ τοῦ λόγου τοῦ στόματός μου.» Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησεν εἰς τὸν χειμάρρον Χαρράθ, ὅπου οἱ κόρακες ἔφερον εἰς αὐτὸν ἄρτους τὸ πρωὶ καὶ κρέας τὸ ἑσπέρας· ὕδωρ δὲ ἔπινεν ἐκ τοῦ χειμάρρου. Ἀφοῦ δὲ καὶ ὁ χειμάρρος ἐξηράνθη, ἦλθεν εἰς Σαρεπτά τῆς Σιδωνίας. Ἀπαντήσας δὲ εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως χήραν τινὰ συνάξουσιν ξύλα, ἐζήτησεν ὀλίγον ἄρτον καὶ ὀλίγον ὕδωρ. Ἡ δὲ γυνὴ εἶπεν εἰς αὐτόν· «Δὲν ἔχω, εἰμὲ ὀλίγον ἄλευρον εἰς τὴν ὕδριαν, καὶ ὀλίγον ἔλαιον εἰς τὸ ἐλαιοδοχεῖον, τὰ ὅποια ἀφοῦ φάγω μετὰ τῶν τέκνων μου θέλωμεν ἀποθάνει. Μὴ φοβοῦ εἶπεν εἰς αὐτὴν ὁ Ἥλιος, οὔτε τὸ ἄλευρον θὰ ἐκλείψῃ, οὔτε τὸ ἔλαιον θὰ ὀλιγοστεύσῃ, ἕως οὔ ὁ Θεὸς ἀποστείλῃ βροχὴν· ὅπερ καὶ ἐγένετο.»

Ἐρ. Τί συνέβη κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εἰς τὴν γῆραν ;

Ἄπ. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀπέθανεν ὁ υἱὸς τῆς γῆρας, ὁ δὲ Ἡλίας παρακαλέσας τὸν Κύριον ἀνέστησεν αὐτόν. Ἐπὶ τρία ἔτη, ὡς εἶπεν ὁ Ἡλίας, δὲν ἔβρεξε, καὶ

Ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τῆς γῆρας

ἔγεινε λιμὸς μέγας. Τότε ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Ἡλίαν· « Ὑπαγε εἰς τὸν Ἀχαάβ, καὶ ἐγὼ θέλω δώσει βροχὴν. » Ὁ Ἀχαάβ ἀφοῦ εἶδε τὸν προφήτην, εἶπε πρὸς αὐτόν· « Σὺ εἶσαι ὅστις διαστρέφεις τὸν Ἰσραήλ; » Ὁχι ἀπεκρίθη ὁ Ἡλίας, ἀλλὰ σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου, οἵτινες ἀφήσατε τὸν ἀληθῆ Θεὸν καὶ ἀκολουθεῖτε τὸν Βάαλ. Πρόσταξον νὰ συναθροισθῇ ὄλος ὁ Ἰσραήλ εἰς τὸ Καρμήλιον ὄρος καὶ οἱ 450 προφῆται τοῦ Βάαλ καὶ οἱ ἄλλοι, οἵτινες τρέφονται ὑπὸ τῆς Ἰεζάβελ, ἵνα ἴδωμεν τίς εἶνε ὁ ἀληθὴς Θεός. » Ἀφοῦ δὲ πάντες συνήχθησαν, λέγει εἰς

αὐτοὺς ὁ Ἡλίας· «Φέρετε δύο βόας· τὸν μὲν ἕνα, ἵνα θυσιάσωσιν οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ, τὸν δὲ ἄλλον ἐγὼ καὶ εἰς οὔτινος τὸ θυσιαστήριον πέσῃ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατακαύσῃ τὸ θῦμα, ἐκείνου ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς ἀληθινός.» Ὁ λαὸς ἔστεργεν εἰς τοῦτο.

Ἐρ. Τίνες ἔσφαξαν πρῶτοι τὸν βοῦν αὐτῶν ;

Ἄπ. Πρῶτοι ἔσφαξαν τὸν βοῦν αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ, οἵτινες τρέχοντες περὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐφώναζον ἀπὸ τὸ πρῶν μέχρι τῆς μεσημβρίας, παρακαλοῦντες αὐτόν· ὁ δὲ Ἡλίας διὰ νὰ ἐμπαίξῃ αὐτούς, λέγει· «Φωνάζετε δυνατώτερα, διότι ὁ Βάαλ ἢ ὑποθέσεις ἔχει, ἢ κοιμάται.» Τότε ἤρχισαν νὰ φωνάζωσι δυνατά, ἀλλὰ ματαίως. Μετὰ τοῦτο ἐπρόσταξεν ὁ Ἡλίας καὶ ἔσφαξαν τὸν ἐδικόν του βοῦν. Αὐτὸς δὲ ποιήσας θυσιαστήριον ἀπὸ δώδεκα λίθους, ἔβαλεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν βοῦν, καὶ ἔχυσεν ἐπάνω εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸ θυσιαστήριον ὕδωρ πολὺ· μετὰ ταῦτα παρεκάλεσε τὸν Θεόν, καὶ παρευθὺς ἔπεσε πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγε τὸ ὄλοκαύτωμα. Ὁ λαὸς ἰδὼν τὸ θαῦμα τοῦτο ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εἶπεν· «Ἀληθῶς ὁ Κύριος εἶναι ὁ ἀληθὴς Θεός.» Συλλαβόντες δὲ κατὰ προσταγὴν τοῦ Ἡλίου τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βάαλ, ἐθανάτωσαν πάντας κάτω εἰς τὸν χεῖμαρρον Κεισῶν.

Ἡ ἄμπελος τοῦ Ναβουθαί· καὶ ἡ ἀνάληψις Ἡλιοῦ.

(Βασ. Γ'. κεφ. ιζ'.—κά.)

Ἐρ. Τίς καὶ διατί ἐρόνευσε τὸν Ναβουθαί ;

Ἄπ. Ὁ Ναβουθαί εἶχεν ἄμπελον, τὴν ὁποίαν ἐζήτησεν ὁ Ἀχαάβ νὰ ἀγοράσῃ ὡς συνορεύουσαν μὲ τὰ κτήματά του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ναβουθαί δὲν ἔστεργεν εἰς τοῦτο, ἡ Ἰεζάβελ συνεργεῖ καὶ καταδικάζεται οὗτος εἰς τὸν διὰ λιθοβολισμοῦ θάνατον, ὡς ὑβρίσας δῆθεν τὸν Θεόν καὶ τὸν βασιλέα, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔλαβε τὴν ἄμπελον αὐτοῦ. Τότε ὁ Θεὸς ἔστειλε τὸν Ἡλίαν πρὸς τὸν Ἀχαάβ, ἵνα ἐπιπλήξῃ αὐτὸν καὶ προεῖπῃ ὅλα τὰ κακὰ ὅσα ἔμελλον νὰ τῷ συμβῶσι διὰ τὸν ἀδικὸν φόνον τοῦ Ναβουθαί.

Πάντα δὲ ταῦτα συνέβησαν μετ' ὀλίγον, διότι ὁ μὲν Ἀχαάβ πληγωθεὶς ἀπέθανε, τὴν δὲ Ἰεζάβελ ἔρριψαν ἀπὸ τοῦ παράθυρον, οἱ δὲ κύνες κατέφαγον τὸ σῶμά της.

Ἐρ. Τί ἐγένεεν ὁ Ἥλιος ;

Ἀπ. Ὁ Ἥλιος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἐλισσαιέ, ἦλθεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἀπλώσας τὴν μηλω-

Ἀνάληψις Ἡλιοῦ.

τὴν του, ἐχώρισε τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ, καὶ διέβη μετὸν Ἐλισσαιέ, πρὸς τὸν ὁποῖον εἶπε· «Ζήτησον τί θέλεις γὰρ σοὶ κάμω, πρὶν ἀναληφθῶ ἀπὸ σοῦ.» Ὁ δὲ Ἐλισσαιέ εἶπε· «Σὲ Παρακαλῶ, ἄς εἶναι ἐπάνω μου διπλῆ μερὶς τοῦ πνεύματός σου.» Ὁ δὲ Ἥλιος εἶπε· «Δύσκολον πρᾶγμα ἐζήτησας· πλὴν, ἂν μὲ ἴδῃς ἀναλαμβανόμενον, θέλει γείνει εἰς σέ τοῦτο· εἰ δὲ δὲν μὲ ἴδῃς, δὲν θέλει γείνει.» Ἐνῶ δὲ ἀκόμη περιεπάτου, ἦλθε πυρίνη ἄμαξα με-

πυρίνους ἵππους, καὶ ἔλαβεν ἀπ' ἔμπροσθέν του τὸν Ἡλίαν. Ὁ δὲ Ἐλισσαιὲ βλέπων αὐτὸν ἀναλαμβανόμενον ἐφώναξε· « Πάτερ, πάτερ· ἄρμα Ἰσραὴλ καὶ ἵππευός αὐτοῦ· » καὶ δὲν εἶδε πλέον αὐτόν.

Ἐλισσαιέ. (Βασιλ. Δ'. κεφ. β'.—ε.)

Ἐρ. Τί ἐγένεεν ὁ προφήτης Ἐλισσαιέ ;

Ἄπ. Ὁ προφήτης Ἐλισσαιὲ λαβὼν τὴν μηλωτὴν τοῦ Ἡλίου, ἣτις ἐπέσεν εἰς αὐτὸν ἀνωθεν, ἦλθεν εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ δι' αὐτῆς διήρρεσε τὰ ὕδατα αὐτοῦ, καὶ διέβη χωρὶς νὰ βραχῶσιν οἱ πόδες του. Ἐλθὼν δὲ εἰς Ἱεριχὼν ἐθεράπευσε τὰ ὕδατα αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἄθλια, ἀφοῦ προσευχήθη εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔρριψεν ἄλας εἰς αὐτά. Ἐκεῖθεν ἀναβαίνων εἰς Βαιθὴλ ὑβρίσθη καθ' ὁδὸν ἀπὸ παιδία τινά, τὰ ὁποῖα ἔλεγον πρὸς αὐτόν· « Ἀνάβαινε φαλακρέ, ἀνάβαινε φαλακρέ. » Ὁ Ἐλισσαιὲ κατηράσθη τὰ παιδία, καὶ παρευθὺς δύο ἄρχοι ἐξελθοῦσαι ἀπὸ τοῦ δάσους, κατεσπάραξαν ἐξ αὐτῶν τεσσαράκοντα δύο. Ἀνέστησεν ἐν Σουναῖ τὸ παιδίον μιᾶς γυναικός, καὶ ἐθεράπευσε τὸν Ναιμάν, ἀρχιστράτηγον τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, ὅστις ἦτο λεπρός. Ἐτύφλωσε στρατιώτας τινάς ἐλθόντας νὰ τὸν συλλάβωσι, καὶ ἐτιμώρησε μὲ λέπραν τὸν ὑπηρέτην του Γιεζεῖ, ἐπειδὴ ἔλαβε κρυφίως δῶρα καὶ χρήματα παρὰ τοῦ Ναιμάν ἐναντίον τῆς παραγγελίας του.

Σημ. Οὐδέποτε, παιδία μου, πρέπει νὰ περιγελαῖ ἢ νὰ καταφρονῇ τις ἄλλον δι' οἰονδήποτε ἐλάττωμα. Ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ, καθὼς μέχρι τοῦδε εἶδομεν, εἶναι μεγάλη. Ὁ Θεὸς διὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ κάμνει μεγάλα θαύματα.

Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς. (Προ. κεφ. α'.—δ'.)

Ἐρ. Τί ἤξεύρεις περὶ τοῦ προφήτου Ἰωνᾶ ;

Ἄπ. Ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι τῆς Νινευῆ, μεγίστης πόλεως καὶ πρωτεύουσας τῶν Ἀσσυρίων, ἦσαν κάκιστοι καὶ ἀσεβέστατοι, ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς τὸν προφήτην Ἰωνᾶν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν. Οὗτος δὲ θέλων νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀποστολὴν ταύτην, ἐμ-

βῆκεν εἰς ἓν πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἔπλεεν εἰς Θαρσεῖς. Ἄλλ' ὁ Θεὸς διὰ τὴν ματαιώσῃ τὸν σκοπὸν του, διήγειρε τρικυμίαν, καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευε νὰ πνιγῇ. Οἱ δὲ πλέοντες, ἐπιθυμοῦντες νὰ μάθωσι τίς ἦτον ὁ αἴτιος τοῦ κινδύνου, ἔβαλον κλῆρον, ὁ δὲ κλῆρος ἔδειξε τὸν Ἰωνᾶν, ὅστις παρεκάλεσεν αὐτοὺς καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἄλλ' ὁ Θεὸς θέλων νὰ φυλάξῃ αὐτὸν ἀβλαβῆ, ἀπέστειλε κῆτος, τὸ ὁποῖον κατέπιε τὸν προφήτην. Οὗτος δὲ μείνας ἄνευ βλάβης τινὸς ἐντὸς τοῦ κοίτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, προσήχετο εἰς τὸν Θεόν. Τὸ δὲ κῆτος ἐξέρασε αὐτὸν εἰς τὴν ξηρὰν ἀβλαβῆ. Ἐκεῖ δὲ πάλιν ἐμφανισθεὶς ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Νινευῆ. Ἐλθὼν δὲ εἰς αὐτὴν ἐκήρυξεν ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἢ Νινευῆ θέλει καταστραφῆ.

Ἐρ. Τί ἔκαμον τότε οἱ Νινευῆται ;

Ἄπ. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Νινευῆται καὶ ὁ βασιλεὺς ἐφοβήθησαν πολὺ τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ μετανοήσαντες εἰλικρινῶς ἐνήστευσαν, καὶ παρεκάλεσαν τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἑαυτῶν. Ὁ δὲ Θεὸς ἐλέησας αὐτοὺς ἔσωσε τὴν πόλιν. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰωνᾶς ἐλυπήθη πολὺ, διότι δὲν ἐξετελέσθη ἡ προφητεία του, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τὴν πόλιν κατώκησεν εἰς τι μέρος. Ἐκεῖ δὲ ἐφύτρωσε μία κολοκύνθη, ἣτις ἔκαμεν εἰς αὐτὸν σκιάν, καὶ ὁ Ἰωνᾶς ἔχαιρε διὰ τοῦτο. Ἀκολούθως δὲ ἡ κολοκύνθη ἐξηράνθη, ὁ δὲ ἥλιος ἠνόχλησε πολὺ τὸν Ἰωνᾶν, ὅστις ἐλυπήθη σφόδρα διὰ τὴν ξηρανθεῖσαν κολοκύνθη, καὶ ἐπεθύμει νὰ ἀποθάνῃ. Τότε ὁ Θεὸς ἐμφανισθεὶς εἶπεν εἰς αὐτόν· «Σὺ ἐλυπήθης πολὺ διὰ τὴν κολοκύνθη, τὴν ὁποῖαν δὲν ἐφύτρεσας· δὲν ἔπρεπε δὲ καὶ ἐγὼ νὰ λυπηθῶ καὶ σώσω τοῦ μετανοοῦντος κατοίκους τῆς μεγάλης πόλεως Νινευῆ; »

Σημ. Ὅταν ὁ Θεὸς μᾶς προστάσῃ νὰ πράττωμέν τι, δὲν πρέπει νὰ ἀρνώμεθα αὐτό, ἀλλὰ νὰ τὸ ἐκτελῶμεν προθύμως· μῆτε νὰ φεύγωμεν ἀπ' ἐμπροσθέν του, διότι, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγωμεν, ὅπου καὶ ἂν κρυφθῶμεν, ὁ Θεὸς μᾶς εὐρίσκει, διότι εἶναι πανταχοῦ παρῶν.

Πρέπει νὰ μὴ πράττωμεν ποτὲ κακόν, ἄλλως ὀφείλομεν νὰ

μετανοῶμεν εἰλικρινῶς, ὡς οἱ Νινευῆται, καὶ ἀκούωμεν μὲ πολλὴν προθυμίαν τοὺς κηρύττοντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Αἰχμαλωσία τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοῦ Ἰούδα.

(*Βασ. Δ. κεφ. ιζ'.—κς.*)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ ;

Ἄπ. Μῆτε ἡ διδαχὴ τῶν προφητῶν, μῆτε τὰ θαύματα αὐτῶν ἠδυνήθησαν νὰ μεταστρέψωσι τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν. Διὰ τοῦτο ὠργίσθη κατ' αὐτῶν ὁ Θεός, καὶ τοὺς παρέδωκεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σαλμανάσαρ, βασιλέως τῶν Ἀσσυρίων, ὅστις αἰχμαλωτίσας αὐτούς, ἔφερεν εἰς τὰς χώρας αὐτοῦ, καταστρέψας τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ, τὸ ὁποῖον διήρκεσε 234 ἔτη. Μετὰ ἑκατὸν δὲ ἔτη κατεστράφη καὶ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος, βασιλέως τῆς Βαβυλῶνος, ὅστις ἠχμαλώτισε πάντα σχεδὸν τὸν λαόν, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Οὕτως ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτούς, ἀφοῦ πολὺν χρόνον πρότερον τοὺς ἠπέλειε διὰ τῶν προφητῶν.

Σημ. Ἡ ἁμαρτία τοῦ Σολομῶντος διήρκεσε τὸ βασίλειόν του, ὡς εἶδομεν, εἰς δύο· ἡ δὲ ἀσέβεια τοῦ λαοῦ, ἀπομακρυνθέντος ὀλοτελῶς ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐπέφερε τὴν παντελεῖα καταστροφῆν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν.

Ἰουδιθ.

Ἐρ. Τί ἠξεύρεις περὶ τῆς Ἰουδιθ ;

Ἄπ. Ὅτε ὁ Ὀλοφέρνης, στρατηγὸς τοῦ Ναβουχοδονόσορος, ἐπολιόρχει τὴν πόλιν Βετυλούαν, καὶ οἱ πολιορκούμενοι δι' ἔλλειψιν ὕδατος ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθῶσι μετὰ πέντε ἡμέρας, γυνὴ τις χήρα ὠραιότατη καὶ εἰς ἄκρον εὐσεβῆς, ὀνομαζομένη Ἰουδιθ, ἀποβαλοῦσα τὰ πένθημα ἐνδύματά της καὶ ἐνδυθεῖσα τὴν λαμπροτέραν της στολὴν, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πόλιν μὲ μίαν ὑπηρέτριάν της, καὶ ἐπικαλουμένη θερμῶς τὴν βοήθειαν τοῦ Ὑψίστου, ὑπῆγεν εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, καὶ παρουσιασθεῖσα

εἰς τὸν Ὀλοφέρνῳ, ὑπεσχέθη νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν· λαβοῦσα δὲ παρ' αὐτοῦ τὴν ἄδειαν, ἐξήρχετο δις τῆς ἡμέρας τὸ πρωὶ καὶ τὸ ἑσπέρας ἔξω τοῦ στρατοπέδου, διὰ νὰ προσεύχεται εἰς τὸν Θεὸν τῆς, μέχρις οὗ τελειώσῃ τὸν ἑαυτῆς σκοπὸν.

Ἐρ. Τί συνέβη μετὰ ταῦτα ;

Ἀπ. Τὴν τετάρτην ἡμέραν ὁ Ὀλοφέρνης ἔκαμε συμπόσιον, εἰς τὸ ὅποιον ἐπροσκάλεσε καὶ τὴν Ἰουδίθ· μαινόμενος δὲ ἀπὸ τὴν ὠραιότητά τῆς ἔπιε πολὺν οἶνον, ὥστε μεθυθεὶς, ἀπεκοιμήθη· τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τοὺς λοιπούς. Τότε ἡ Ἰουδίθ πλησιάσασα εἰς τὴν κλίνην τοῦ Ὀλοφέρνου προσευχήθη εἰς τὸν Κύριον, λέγουσα· «Κραταίωσόν με ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην» καὶ λαβοῦσα τὸ ξιφὸς τοῦ ἔκοψε τὴν κεφαλὴν τοῦ καὶ τὴν ἔδωκεν εἰς τὴν δούλην τῆς. Περὶ δὲ τὸν ὄρθρον ἐξελθοῦσα κατὰ τὴν συνήθειάν τῆς διὰ νὰ προσευχηθῇ ἔξω τοῦ στρατοπέδου, δὲν ὑπέστρεψε πλέον, ἀλλὰ τρέχουσα εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔδειξε πρὸς τοὺς πολίτας τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀλοφέρνου.

Ἐρ. Τί ἔκαμον τότε οἱ κάτοικοι τῆς Βετυλούας ;

Ἀπ. Οἱ κάτοικοι τῆς Βετυλούας, ἀφοῦ εἶδον τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀλοφέρνου, ἐδόξασαν τὸν Θεόν, διότι τοὺς εὐσπλαγχνίσθη, καὶ λαβόντες μέγα θάρρος, ἐξῆλθον ἐνοπλοὶ κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἥλιου ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Οἱ δὲ Ἀσσύριοι ἰδόντες τούτους, συνῆλθον περὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Ὀλοφέρνου, καὶ ἔκαμνον θόρυβον διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ, νομίζοντες ὅτι ἐκοιμάτο ἐντὸς αὐτῆς· ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐσηκώνετο, εἰσῆλθόν τινες ἐντὸς τῆς σκηνῆς, καὶ εὔρον τὸ σῶμά του χωρὶς κεφαλὴν. Τοῦτο ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται ἐτρόμαξαν, καὶ ἤρχισαν νὰ φεύγωσιν· οἱ δὲ Ἰσραηλῖται κατεδίωξαν αὐτούς, καὶ τοσαῦτα εὔρον λάφυρα, ὥστε μόλις τὰ διεμοίρασαν μεταξύ των εἰς τριάκοντα ἡμέρας. Ὁ δὲ μέγας ἱερεὺς, ἀφοῦ ἔμαθε τὸ κατόρθωμα τῆς Ἰουδίθ, ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς τὴν Βετυλούαν μὲ τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ ἠλόγησεν

αὐτὴν εἰπὼν· « Σὺ εἶσαι τὸ καύχημα τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοῦ γένους ἡμῶν. »

Ἐσθήρ. (Βιβλ. Ἐσθήρ.)

Ἐρ. Τίς ἦτο ἡ Ἐσθήρ ;

Ἄπ. Ἡ Ἐσθήρ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἀβιαὶλ καὶ ἀνεψιᾶ τοῦ Μαρδοχαίου, ὅστις, ἀφοῦ ἀπέθανον οἱ γονεῖς τῆς, τὴν ἀνέτρεφεν ὡς ἰδίαν τοῦ θυγατέρα. Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἔδωκε μέγα συμπόσιον ἐν Σούσοις εἰς τοὺς προὔχοντας τοῦ βασιλείου του, τὸ ὅποσον διήρκεσε πολλὰς ἡμέρας· τὴν δὲ τελευταίαν θέλων νὰ κάμῃ μεγαλειτέραν ἐπίδειξιν, προσεκάλεσε καὶ τὴν βασίλισσαν Ἀστίν, παραγγείλας εἰς αὐτὴν νὰ ἔλθῃ ἐνδεδυμένη μὲ τὸ βασιλικὸν διάδημα. Ἐπειδὴ ὁμως ἐκείνη ἔκρινε τὸ πρᾶγμα ἀνάξιον τῆς ὑπολήψεώς τῆς, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ συμπόσιον, ὁ Ἀρταξέρξης τὴν ἀπέβαλε, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἔλαβε γυναῖκα τὴν Ἐσθήρ, ἣτις ἦτο τὸ ὠραιότερον κοράσιον τοῦ βασιλείου του, χωρὶς νὰ ἤξεύρῃ ὅτι ἦτο Ἰουδαία, ἐπειδὴ ὁ θεὸς τῆς παρήγγειλεν εἰς αὐτὴν νὰ μὴ φανερώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ γένος καὶ τὴν πατρίδα τῆς.

Ἐρ. Ποία συνωμοσία ἐγένετο τότε κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου ;

Ἄπ. Δύο εὐνοῦχοι αὐτοῦ, Βιχθάν καὶ Θερές ὀνομαζόμενοι, συνώμοσαν ἐναντίον τοῦ Ἀρταξέρξου, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν φονεύσωσιν ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐρχόμενος καθ' ἐκάστην εἰς τὸ παλάτιον διὰ νὰ μανθάνῃ πῶς ἔχει ἡ ἀνεψιᾶ του, καὶ ἀκούσας τὰ τῆς συνωμοσίας, ἀνήγγειλεν αὐτὰ εἰς τὴν βασίλισσαν Ἐσθήρ, ἣτις ἐξ ὀνόματός του ἀνέφερεν εἰς τὸν βασιλέα τὴν βδελυρὰν ἀπόφασιν τῶν εὐνοῦχων· ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀφοῦ ἐξήτασε καὶ εὔρεν ὅτι ἦσαν ἔνοχοι, αὐτοὺς μὲν ἐθανάτωσε, τὸ δὲ συμβεβηκὸς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μαρδοχαίου ἐνεγράφησαν εἰς τὴν βίβλον τῶν χρονικῶν τοῦ βασιλείου του.

Ἐρ. Τίς ἦτο ὁ Ἀμάν ;

Ἄπ. Ὁ Ἀμάν ἦτο ὁ πρῶτος ἄρχων τοῦ Ἀρταξέρξου, τὸν ὅποσον ἐπροσκύνουν πάντες οἱ ἄνθρωποι κατὰ προσ-

ταγήν τοῦ βασιλέως. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μαρδοχαῖος δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν προσκυνήσῃ, ὁ Ἄμάν ὀργισθεὶς ἀπεφάσισε νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλους τοὺς Ἰουδαίους, ὅσοι εὐρίσκοντο εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἀρταξέρξου. Ὅθεν εἶπεν εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἔχουσιν ἄλλους νόμους παρὰ τοὺς Περσικοὺς, καὶ ὅτι παραβαίνουσι τὰ βασιλικά προστάγματα, καὶ τὸν προέτρεψε νὰ φονεύσῃ πάντας εἰς ὠρισμένην ἡμέραν, ὑποσχεθεὶς νὰ δώσῃ εἰς τὸ βασιλικὸν ταμεῖον δέκα χιλιάδας τάλαντα ἀργυρᾶ, προερχόμενα ἀπὸ τοὺς φονευθησομένους. Ὁ βασιλεὺς κατεπίεσθη, καὶ ἐξέδωκε τὸ περὶ φόνου διάταγμα, τὸ δὲ ἀργύριον ἐχάρισεν εἰς τὸν Ἄμάν.

Ἐρ. Τίς ἔσωσεν αὐτοὺς ἀπὸ τὸν θάνατον ;

Ἄπ. Ἀφοῦ ὁ Μαρδοχαῖος ἔμαθεν ὅτι ἐξεδόθη βασιλικὸν διάταγμα περὶ τῆς παντελοῦς καταστροφῆς τῶν Ἰουδαίων, ὑπῆγε πρὸς τὴν Ἑσθήρ, ἐφανέρωσεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν τοῦ βασιλέως, καὶ τὴν ἐσυμβούλευσε νὰ παρουσιασθῇ εἰς αὐτόν, νὰ φανερῶσῃ τὸ γένος τῆς, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ ὑπὲρ τῶν ὁμογενῶν τῆς. Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Ἑσθήρ, ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τοῦ Ὑψίστου, καὶ μὲ πολὺν φόβον ὑπῆγεν εἰς τὸν βασιλέα καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ χαρίσῃ τὴν ζωὴν εἰς τοὺς συμπατριώτας τῆς. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐμπνευσθεὶς ἀπὸ τὴν Θεῖαν πρόνοιαν, ὄχι μόνον ἐδέχθη τὴν παράκλησιν τῆς Ἑσθήρ καὶ ἔσωσεν ἀπὸ τὸν θάνατον ἅπαν τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ τὸν Μαρδοχαῖον κατέστησε πρῶτον ἄρχοντα εἰς τὸ βασιλεῖόν του, καὶ αὐτὸν τὸν Ἄμάν ἐκρέμασεν ἐπὶ τοῦ ξύλου, τὸ ὁποῖον οὗτος εἶχεν ἐτοιμάσει διὰ τὸν Μαρδοχαῖον.

Δανιὴλ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες. (Δαν. κεφ. 4.)

Ἐρ. Τίνες ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους τοῦ Ἰούδα διεκρίθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ;

Ἄπ. Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων τοῦ Ἰούδα ἦσαν καὶ τέσσαρες νέοι, ὀνομαζόμενοι Δανιὴλ, Ἀνανίας, Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ, οἵτινες διεκρίθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα διὰ

τὴν σύνεσιν καὶ σταθερότητα των εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ναβουχοδοноσορ ἐκλέξας τοὺς τέσσαρας τούτους νέους, ἐπρόσταξε νὰ τρέφονται καὶ αὐτοὶ μὲ ἐκλεκτὰ φαγητὰ, ὅπως ἐτρέφοντο καὶ οἱ ἐκ τῶν Ἀσσυρίων ἐκλελεγμένοι νέοι διὰ τὴν βασιλικὴν ὑπηρεσίαν, νὰ ἐκπαιδεύονται εἰς τὴν σοφίαν τῶν Χαλδαίων, καὶ μετὰ τρία ἔτη νὰ τοὺς παρουσιάσωσιν εἰς αὐτόν. Ἄλλ' ὁ Δανιήλ, δωδεκαετῆς ὢν, παρεκάλεσε τὸν βασιλικὸν ἐπιστάτην Ἀμελσάλ νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς ἐπὶ δέκα ἡμέρας μόνον ὄσπρια. Τούτου δὲ γενομένου, τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἐφάνησαν φαιδρότερα, καὶ αὐτοὶ παχύτεροι τῶν ἄλλων παίδων, οἵτινες ἔτρωγον τὰ ἐκλεκτὰ φαγητὰ. Ὁθεν ὁ ἐπιστάτης ἐξηκολούθει νὰ δίδῃ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὴν αὐτὴν τροφήν. Ὁ δὲ Θεὸς ἠὺλόγησε τοὺς τέσσαρας νέους, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς σύνεσιν καὶ προκοπὴν εἰς πᾶσαν παιδείαν. Μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ διωρισμένου χρόνου παρουσιασθέντες ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως, εὐρέθησαν κατὰ πάντα ἀνώτεροι τῶν ἄλλων παίδων.

Σημ. Δὲν εἶναι τὰ ἐκλεκτὰ φαγητὰ καὶ ποτὰ, κριδιά μου, τὰ ὁποῖα κάμνουσι τοὺς ἀνθρώπους ὠραιότερους καὶ εὐρωστοτέρους, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ.

*Ὁρεξοί: Ναβουχοδοноσορος. (Δαν. γ'.)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τὸν Ναβουχοδοноσορα ἐν Βαβυλωνί ;

Ἄπ. Ὁ Ναβουχοδοноσορ εἶδεν ὄνειρον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐταράχθη πολὺ τὸ πνεῦμά του, ὥστε, ὅταν ἐξύπνησε, δὲν τὸ ἐνθυμεῖτο πλέον. Ἐπειδὴ δὲ κάνεις ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τοῦ βασιλείου του, τοὺς ὁποίους ἐκάλεσε, δὲν ἠδυνήθη νὰ μαντεύσῃ τί ὄνειρον εἶδε, καὶ τί ἐσήμαινεν, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς φονεύσῃ ὅλους. Τότε ὁ Δανιήλ παρουσιασθεὶς εἰς αὐτόν, ἐζήτησε νὰ τῷ δοθῇ τριῶν ἡμερῶν προθεσμία, καὶ ἀφοῦ τῷ ἐδόθη αὕτη, ἔκαμε τοῦτο γνωστὸν εἰς τοὺς φίλους του, Ἀναϊάν, Ἀζαρίαν καὶ Μισαήλ, καὶ τοῖς εἶπε νὰ παρακαλέσωσι καὶ αὐτοὶ τὸν Θεόν, ἵνα φανερωσῇ εἰς αὐτοὺς τὸ ὄνειρον τοῦ βασιλέως καὶ τὴν ἐξήγησιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Κύριος εἰσακούσας τὴν προσευχὴν των, ἐ-

φανέρωσεν εἰς τὸν Δανιήλ ἐν ὄραματι τῆς νυκτὸς τὸ ὄνειρον καὶ τὴν ἐξήγησίν του.

Ἐρ. Τί ἔκαμε τότε ὁ Δανιήλ ;

Ἄπ. Τότε ὁ Δανιήλ ἐλθὼν εἰς τὸν βασιλέα, εἶπε· «Βασιλεῦ! εἶδες εἰκόνα ὑψηλήν, τῆς ὁποίας ἡ ὄρασις ἦτο φοβερὰ· εἶχε τὴν κεφαλὴν χρυσοῦν, τὸ στήθος καὶ τοὺς βραχίονας ἀργυροῦς, τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς μηρούς χαλκίνους, τὰς κνήμας σιδηρᾶς, καὶ τῶν ποδῶν μέρος σιδηροῦν καὶ μέρος ὀστράκινον· ἐθεώρεις προσεκτικῶς τὴν εἰκόνα ταύτην. Αἴφνης δὲ ἐκόπη λίθος ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ κτυπήσας τὴν εἰκόνα μετέβαλεν αὐτὴν εἰς κόνιν, ἥτις ἐχάθη ὁ δὲ λίθος ἔγεινεν ὄρος μέγα, καὶ ἐσκέπασεν ὅλην τὴν γῆν. Τοῦτο εἶναι τὸ ὄνειρόν σου· ἡ δὲ ἐξήγησις αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐξῆς. Σὺ εἶσαι βασιλεὺς βασιλέων, εἰς τὸν ὅποιον ὁ Θεὸς ἔδωκε βασιλείαν ἰσχυράν καὶ ἐνδοξόν. Σὺ λοιπὸν εἶσαι ἡ χρυσοῦ κεφαλὴ τῆς εἰκόνας· μετὰ δὲ τὴν ἰδικὴν σου βασιλείαν θέλει ἀνορθωθῆ ἄλλη κατωτέρα, ἡ βασιλεία τῶν Περσῶν, καὶ μετ' αὐτὴν ἄλλη ἡ βασιλεία τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν Ἑλλήνων· τετάρτη δὲ βασιλεία, ἥτις θέλει κυριεύσει πάντα τὰ ἔθνη, θέλει εἶσθαι ἡ Ῥωμαϊκὴ αὐτοκρατορία. Ἐπὶ δὲ τῆς αὐτοκρατορίας ταύτης θέλει ἀναστήσει ὁ Θεὸς ἑτέραν ἰσχυροτέραν βασιλείαν, τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἥτις θέλει διαμένει εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ θέλει ἀφανίσει ὅλας τὰς ἄλλας βασιλείας.» Ὁ Ναβουχοδονόσορ, ἀφοῦ ἤκουσε τὸ ὄνειρον καὶ τὴν ἐξήγησίν του, εἶπεν εἰς τὸν Δανιήλ· «Ὁ Θεὸς σου εἶναι Θεὸς Θεῶν καὶ Κύριος βασιλέων, ἀποκαλύπτων μυστήρια.» Ὑψωσε δὲ αὐτὸν εἰς μέγα ἀξίωμα, καὶ τὸν κατέστησεν ἄρχοντα ἐπὶ πάσης τῆς Βαβυλωνῶνος. Κατ' αἰτησίν του δὲ διώρισε καὶ τοὺς τρεῖς παῖδας εἰς ὑπηρεσίαν.

Σημ. Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν προσευχὴ ἡμῶν, ὦ παῖδες, ἃς προηγῆται παντὸς ἔργου. Ὁ Θεὸς εἰσακούσας τὴν προσευχὴν τῶν τριῶν παιδῶν καὶ τοῦ Δανιήλ, ἐφανέρωσεν εἰς αὐτὸν τὸ ὄνειρον τοῦ Ναβουχοδονόσορος· ἀγαπᾶτε τὴν προσευχὴν, διότι δι' αὐτῆς συνομιλοῦμεν πάντοτε μετὰ τὸν Θεόν.

Τὰ θαύματα τοῦ Θεοῦ κάμνουσι καὶ τοὺς ἀπίστους νὰ πι-

στεύσωσιν εἰς αὐτόν. Ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐπίστευσεν, ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ Δανιὴλ εἶναι ὁ ἀληθὴς Θεός.

Εἰκὼν τοῦ Ναβουχοδονόσορος. (Δαν. γ'.)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τοὺς τρεῖς παῖδας ἐν Βαβυλῶνι;

Ἄπ. Ὁ Ναβουχοδονόσορ κατασκευάσας εἰκόνα χρυστῆν τοῦ ἑαυτοῦ του ὑπερμεγέθη, ἔστησεν αὐτὴν εἰς τὴν Δειρράν, πεδιάδα τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ἐπρόσταξε τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅταν ἀκούσωσι τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, νὰ πέσωσι καὶ προσκυνήσωσιν αὐτὴν. Καὶ ὁ μὲν λαὸς ὅλος ἐπροσκύνησεν οἱ δὲ τρεῖς παῖδες, Ἀνανίας, Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ, δὲν ἠθέλησαν νὰ προσκυνήσωσι τὸ εἶδωλον τοῦτο. Τότε ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐπρόσταξε καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς δεδεμένους εἰς κάμινον πυρός, ἀφοῦ ἔκαυσαν αὐτὴν ἐπταπλασίως. Ἄγγελος δὲ Κυρίου, καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, ἐδρόσιζε τὴν κάμινον, ὥστε δὲν ἔβλαπτε παντελῶς τοὺς νέους, οἵτινες μετὰ τοῦ ἀγγέλου ἐδοξολόγουν τὸν Θεόν. Ὁ δὲ Ναβουχοδονόσορ ταραχθεὶς μεγάλως ἀπὸ τὸ θαῦμα τοῦτο, ἔβγαλε τοὺς νέους ἀπὸ τὴν κάμινον καὶ ἐξέδωκε διάταγμα, ἵνα πᾶς ὅστις ἠθελε βλασφημῆσαι τὸν Θεὸν τοῦ Μισάχ, Σεδράχ καὶ Ἀβδεναγῶ (οὕτω τοὺς μετωνόμασαν ἐν Βαβυλῶνι) ἀπωλεσθῆ, καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ διαρπαγῆ, διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλος Θεὸς δυνατὸς νὰ σώζῃ οὕτω τοὺς πιστοὺς εἰς αὐτόν. Τοὺς δὲ τρεῖς παῖδας ἀνύψωσεν εἰς ἀξιώματα ἀνώτερα.

Σημ. Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν εὐσέβεια καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν πίστις τῶν τριῶν παιδῶν ἔσωσεν αὐτοὺς ἀπὸ τὰς φλόγας τοῦ πυρός· τούτους ἄς ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς παραδειγμα, προτιμῶντες τὸν θάνατον, παρὰ νὰ ἀθετήσωμεν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν καὶ εὐσέβειαν.

Ὁ Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λέοντων (Δαν. κεβ. ς'.)

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τὸν Δανιὴλ μετὰ ταῦτα;

Ἄπ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ναβουχοδονόσορος ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βαλτάσαρ· μετὰ δὲ τὸν θάνατον καὶ τούτου, ὅστις ἐφονεύθη εἰς τινα μάχην, ἐγγέ-

νετο βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος Δαρείος ὁ Μῆδος. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τούτου ὁ Δανιὴλ ἐτιμήθη μεγάλως ὑπ' αὐτοῦ, διὰ τοῦτο τὸν ἐφθόνησαν οἱ μεγιστάνες καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν καταστρέψωσι. Γνωρίζοντες δὲ ὅτι ὁ Δανιὴλ προσήχετο τρὶς τῆς ἡμέρας, ἦλθον πρὸς τὸν Βασιλέα, καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα, ἐμποδίζον τὸ νὰ ζητήσῃ τις ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας κἀνὲν ζήτημα ἀπὸ ἄλλον τινὰ Θεὸν ἢ ἄνθρωπον, εἰμὴ παρ' αὐτοῦ

Ὁ Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων.

τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ παραβάτης νὰ ριφθῇ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων· ἦσαν δὲ βέβαιοι ὅτι ὁ Δανιὴλ δὲν ἤθελεν ὑπακούσει εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ἤθελεν ἐξακολουθεῖ νὰ προσεύχηται, ὡς καὶ πρότερον. Ἀφοῦ δὲ ἐξεδόθη τὸ διάταγμα, ἦλθεν ὁ Δανιὴλ εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ ἀνοίξας τὰς πύρας πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ θύρας τοῦ κοιτωνός του, ἤρχισε νὰ προσεύχηται. Οἱ δὲ ἐχθροὶ του, ἅμα

ιδόντες τοῦτο, ἤλθον πρὸς τὸν βασιλέα καὶ κατηγόρησαν αὐτόν.

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ὁ βασιλεὺς τότε ;

Ἄπ. Ὁ βασιλεὺς, ἀφοῦ ἤκουσε ταῦτα, ἐλυπήθη πολὺ, διότι ἠγάπα τὸν Δανιήλ, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ τὸν σώσῃ. Δὲν ἠδυνήθη ὁμῶς νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, καὶ ἠναγκάσθη παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ παραδώσῃ αὐτόν εἰς τοὺς ἐχθρούς του, οἵτινες τὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὅστις ἀπὸ τὴν λύπην του ἐκοιμήθη ἐκείνην τὴν νύκτα χωρὶς νὰ φάγῃ τίποτε, ἤλθε τὸ πρωὶ εἰς τὸν λάκκον, ἵνα ἴδῃ τί ἔγεινεν ὁ ἠγαπημένος του Δανιήλ, καὶ ἐφώνησε δυνατὰ· «Δανιήλ· δούλε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος· σὲ διέσωσεν ὁ Θεὸς σου τὸν ὁποῖον λατρεύεις ἀδιαλείπτως μὲ πολὺν ζῆλον ἀπὸ τὰ στόματα τῶν λεόντων ;» Ὁ δὲ Δανιήλ ἀπεκρίθη· «Βασιλεῦ ! εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι. Ὁ Θεὸς ἐστειλε τὸν ἄγγελόν του καὶ ἔρραξε τὰ στόματα τῶν λεόντων, ὥστε δὲν μοι ἔκαμαν κἀνὲν κακόν, διότι ἤμην ἀθῶος.» Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκπλαγεὶς ἀπὸ τὸ θαῦμα τοῦτο, ἔβγαλεν ἀπὸ τὸν λάκκον τὸν Δανιήλ, καὶ ἔρριψεν εἰς αὐτόν τοὺς ἐχθρούς του, τοὺς ὁποίους ἀμέσως κατέφαγον οἱ λέοντες. Μετὰ τοῦτο ἐξέδωκε διαταγὴν νὰ σέβωνται καὶ νὰ φοβῶνται πάντες τὸν Θεὸν τοῦ Δανιήλ.

Σημ. Καὶ ἐνταῦθα βλέπομεν ὅτι ὁ Θεὸς ἔσωσε καὶ τὸν Δανιήλ ἀπὸ τὸ στόμα τῶν λεόντων, ὡς ἔσωσεν ἄλλοτε τὸν Νῶε ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν, καὶ τοὺς τρεῖς παιδῆς ἀπὸ τὴν κἀμινον τοῦ πυρὸς διὰ τὴν μεγάλην πίστιν καὶ ἀρετὴν του.

Ἰώθ.

Ἐρ. Τίς ἦτο ὁ Ἰώθ ;

Ἄπ. Ὁ Ἰώθ ἦτο ἀνὴρ εὐσεβής ἐκ τῆς πόλεως Λυσίτιδος, ὅστις εἶχεν ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας. Ἦτο δὲ πλουσιώτατος ἔχων πολλὰ ποίμνια, πολλὰ κτήνη καὶ πολλοὺς δούλους. Θέλων δὲ ὁ Θεὸς ν' ἀφήσῃ εἰς ἡμᾶς μέγα παράδειγμα τῆς ὑπομονῆς του, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν

διάβολον νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ συγχρόνως ὅλα τὰ πλούτη καὶ ὅλην τὴν εὐδαιμονίαν του. Ἡμέραν δέ τινα, ἐν ᾧ ἐκάθητο ἔμπροσθεν τῆς θύρας του, ἔρχεται δρομαίως ὑπηρέτης τις καὶ λέγει πρὸς αὐτόν. « Ἐν ᾧ οἱ βόες ἡροτριῶν εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ οἱ ὄνοι ἔβοσκον πλησίον, οἱ Σαβθαῖοι ἐφορμήσαντες ἤρπασαν τὰ ζῶα καὶ ἐφόνευσαν τοὺς δούλους, καὶ ἐγὼ μόνος ἐσώθην καὶ ἦλθον νὰ σοὶ ἀναγγεῖλω ταῦτα. Μόλις οὗτος ἐτελείωσε τοὺς λόγους του, καὶ ἰδοὺ ἔρχεται ἄλλος ὑπηρέτης καὶ λέγει πρὸς τὸν Ἰώβ. « Πῦρ κατέπεσεν αἴφνης ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσε τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ποιμένας, καὶ ἐγὼ μόνος ἐσώθην καὶ ἦλθον νὰ σοὶ ἀναγγεῖλω ταῦτα. Ἐνῶ δὲ οὗτος ἀκόμη ἐλάλει, ἔρχεται ἄλλος ὑπηρέτης καὶ λέγει αὐτῷ. « Τρεῖς ἴλαι Χαλδαίων ἐφώρμησαν, ἤρπασαν τὰς καμήλους, ἐφόνευσαν τοὺς δούλους, καὶ ἐγὼ μόνος ἐσώθην καὶ ἦλθον νὰ σοὶ ἀναγγεῖλω ταῦτα. Μόλις ἐτελείωτε καὶ οὗτος τὸν λόγον του, καὶ ἔρχεται ἄλλος ὑπηρέτης καὶ λέγει. « Ἐν ᾧ οἱ υἱοὶ σου καὶ αἱ θυγατέρες σου συνέτρωγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ των, αἴφνης ἐπῆλθεν ἄνεμος σφοδρός, ἐκρήμνισε τὴν οἰκίαν καὶ ἐθανάτωσε πάντας, καὶ ἐγὼ μόνος ἐσώθην καὶ ἦλθον νὰ σοὶ ἀναγγεῖλω τοῦτο.

Σημ. Ἐν τοῖς ἀνωτέρω βλέπομεν τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα κακὰ, τὰ ὅποια ὑπέστη ὁ Ἰώβ συνεργεῖα τοῦ διαβόλου.

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ἀκολούθως ὁ Ἰώβ ;

Ἄπ. Ὁ Ἰώβ ἀκούσας πάντα τὰ δυστυχήματα ἐλυπήθη ὑπερβολικὰ, διέρρηξε τὰ ἱμάτιά του, καὶ κείρας τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του ἔρριψε χῶμα ἐπ' αὐτῆς. Μετ' ὀλίγον ὁμως συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν εἶπεν. « ὁ Κύριος μοὶ ἔδωκε πάντα τὰ ἀγαθὰ, ὁ κύριος μοῦ τὰ ἀφῆρεσε· ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. » Ὁ Διάβολος, ἰδὼν τὴν πίστην καὶ ὑπομονὴν τοῦ Ἰώβ, λέγει εἰς τὸν Θεόν, « ἐπίτρεψόν μοι νὰ τὸν κτυπήσω εἰς τὸ σῶμα καὶ θά ἴδῃς ἂν σὲ ἀγαπᾷ. » καὶ ὁ Θεὸς τῷ ἐπέτρεψε. Μετ' ὀλίγον ἐκαλύφθη ὅλον τὸ σῶμά του ἀπὸ ἔλκη ἀπὸ τὰ ὅποια ἔρρεον ἔμπροσθεν, καὶ ἠσθάνετο ὀδυμνῆς πόνους· ὅθεν λαβῶν

ὄστρακον ἐξέυετο μὲ αὐτό. Ἡ δὲ γυνὴ του βλέπουσα αὐτὸν δεινῶς βασανιζόμενον λέγει αὐτῷ. «Ἐως πότε κρατεῖς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν εὐσέβειάν σου; βλασφημήσῃς αὐτὸν καὶ ἀπόθαναι. Τότε ὁ Ἰώβ λέγει εἰς αὐτήν· «ὠμίλησας ὡς ἄφρων γυνή. Ὅπως ἐδέχθημεν τὰ ἀγαθὰ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου, ὀφείλομεν νὰ ὑπομείνωμεν καὶ τὰ κακά. Ἡμέραν τινὰ ἤλθον μακρόθεν τρεῖς φίλοι πρὸς ἐπίσκεψίν του, οἵτινες ἰδόντες αὐτὸν δὲν τὸν ἐγνώρισαν, ἐπειδὴ εἶχε μεταβληθῆ πολὺ ὑπὸ τῆς δυστυχίας. Οὗτοι διαρρήξαντες τὰ φορέματά των ἔρριψαν στάκτην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν καὶ κλαίοντες ἔμειναν παρ' αὐτῷ ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύκτας. Ὁ Ἰώβ κατηράσθη μόνον τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐγεννήθη. Ὁ δὲ Θεὸς ἰδὼν τὴν πίστιν καὶ εὐσέβειαν αὐτοῦ, τὸν κατέστησε πάλιν ὑγειῇ, δούς αὐτῷ διπλάσια πρόβατα καὶ κτήνη καὶ προσέτι ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας.

Σημ. Ἐν τοῖς ἀνωτέρω βλέπομεν τὰ μεγάλα κακὰ ὅσα ὑπέστη ὁ Ἰώβ, τὴν ὑπομονὴν αὐτοῦ, τὴν συμβουλήν τῆς γυναικὸς του, τοὺς τοεῖς φίλους του, τὴν ἀνάγκησιν τῆς ὑγείας του, τὰ νέα τέκνα του καὶ τὰ διπλάσια πλοῦτή του.

Ἐπάνοδος ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσίας ἐν

ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου 4989. π. Χ. 519.

(Ἐσθρ. κεφ. 1.)

Ἐρ. Ποῦς βασιλεὺς ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των;

Ἄπ. Κύρος ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, ἀφοῦ ἐγένετο κύριος τῆς Βαβυλῶνος, ἠλευθέρωσε τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἄδειαν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ ἀνεγείρωσι τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Τοῦτο δὲ εἶχε προειπεῖ ὁ προφῆτης Ἡσαίας πρὸ διακοσίων ἐτῶν. Ὑπέστρεψαν λοιπὸν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἔχοντες ἀρχηγὸν τὸν Ζοροβάβελ καὶ τὸν ἀρχιερεῖα Ἰησοῦν, φέροντες μαζί των καὶ τὰ ἱερά σκεύη τοῦ ναοῦ, τὰ ὅποια εἶχεν ἀρπάσει ὁ Ναβουχοδονόσορ. Ἀφοῦ δὲ ἐπανήλθον, πρῶτον μὲν ἔκτισαν τὸν ναόν, ὅστις ἐγένετο πολὺ κα-

τώτερος τοῦ πρώτου, ὕστερον δὲ ἐπὶ Ἀρταξέρξου ἔκτισαν καὶ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ἥτις ἐπανελάβεν ὁπωσοῦν τὴν ἀρχαίαν τῆς δόξαν.

Νεαὶ δυστυχίαι τῶν Ἰουδαίων, Ἑλεάζαρ.

(Α'. Μακκαβαίων.)

Ἐρ. Τινες ἄλλαι δυστυχίαι συνέβησαν εἰς τοὺς Ἰουδαίους;

Ἄπ. Μετὰ τὴν ἐπιστροφήν των ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας οἱ Ἰουδαῖοι ἐλάτρευον πιστῶς τὸν Θεὸν ἐπὶ τινα χρόνον· ἀλλ' ὕστερον ἤρχισαν πάλιν νὰ παραβαίνωσι τὰς ἐντολάς του, καὶ ἐξέκλιναν εἰς τὴν ἀτέθειαν· διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς τοὺς παρέδωκε πάλιν εἰς τοὺς ἐχθρούς των. Σκληρότερος δὲ πάντων ὑπῆρξεν ὁ Ἀντίοχος, βασιλεὺς τῆς Συρίας, ὅστις κυριεύσας τὴν Ἱερουσαλήμ, ἤρπασε τὰ ἱερά σκεύη τοῦ ναοῦ, ἐβεβήλωσεν αὐτόν, κατέσφαξε πλῆθος ἐκ τῶν Ἰουδαίων, καὶ δὲν ἐτυγχώρησεν εἰς αὐτοὺς νὰ φυλάττωσι τὰ τῆς ὀρησκείας των. Ὑπῆρχε δὲ τότε μεταξὺ τῶν γραμματέων σεβάσμιός τις γέρων, Ἑλεάζαρ ὀνομαζόμενος, τὸν ὁποῖον ἐβίαζον νὰ φάγη κρέατα χοίρινα, ἀπηγορευμένα ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως. Ὁ Ἑλεάζαρ ὁμως ἐπροτίμησε νὰ ἀποθάνῃ μᾶλλον, παρά νὰ παραβῆ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ· καὶ τῶντι ἀπέθανεν ὑπὸ τὰ βασανιστήρια, ἀφήσας μέγα παράδειγμα εὐσεθείας καὶ ἀρετῆς εἰς τοὺς νέους καὶ εἰς ὅλον αὐτοῦ τὸ ἔθνος.

Μαρτύριον τῶν ἐπτὰ ἀδελφῶν Μακκαβαίων καὶ

τῆς μητρὸς αὐτῶν.

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τοὺς ἐπτὰ ἀδελφοὺς Μακκαβαίους καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν;

Ἄπ. Ἐνῶ ὁ εὐσεβὴς Ἑλεάζαρ ἀπέθνησκεν ὑπὸ τὰ βασανιστήρια, συνέλαβον καὶ ἐπτὰ ἀδελφοὺς μετὰ τῆς μητρὸς των Σολομονῆς, καὶ τοὺς ἐβίαζον νὰ φάγωσιν ἀπὸ τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπηγορευμένα κρέατα. Οὗτοι δὲ μὴ θέλοντες νὰ φάγωσιν, ἐβασανίζοντο σκληρῶς κατὰ προσταγὴν τοῦ ἀσεβοῦς Ἀντιόχου. Πάντες δὲ μὲ πολλὴν παρ-

ρησίαν εἶπον εἰς τὸν τύραννον, ὅτι ἦσαν ἕτοιμοι νὰ ἀποθάνωσι, παρά νὰ παραβῶσι τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ τύραννος κύριευθεις ἀπὸ θυμόν, ἐπρόσταξε διὰ τοῦτο καὶ ἔκοψαν τὴν γλῶσσαν, τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τοῦ μεγαλειτέρου, ἔπειτα ἔρριψεν αὐτὸν ζῶντα εἰς τὰ πεπυρακτωμένα ἀγγεῖα, ὅπου ἀπέθανεν. Οὕτως ἀπέθανον καὶ οἱ ἄλλοι ἐξ, καὶ τελευταῖον ἐθνατώθη καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν, ἀφοῦ εἶδε τὸν θάνατον ὄλων τῶν τέκνων τῆς.

Σημ. Ὁ θάνατος τῆς παρουσίας ζωῆς, παιδιὰ μου, εἶναι μηδὲν ἀπέναντι τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὅποια ὁ Θεὸς θέλει δώσει εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν εἰς ἐκείνους, ὅσοι τὸν ἀγαπῶσι καὶ ἀποθήσκουσιν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Θάνατος Ἀντιόχου. (Β'. Μακκαβ'. κεφ. 6'.)

Ἐσ. Πῶς ἀπέθανεν ὁ Ἀντιόχος ;

Ἄπ. Ὁ ἀντιόχος πολεμῶν πρὸς τοὺς Πέρσας ἐνίκηθη ἐπιστρέφων δὲ εἰς τὴν καθέδραν τοῦ βασιλείου του, ἐμελέτα νὰ καταστρέψῃ ὀλοτελῶς τοὺς Ἰουδαίους. Ἐνῶ λοιπὸν ἔτρεχε μετὰ σπουδῆς ἐφ' ἀμάξης διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, προσεβλήθη αἴφνης ἀπὸ τρομερὸν κολικόπονον, ἔπεσεν ἀπὸ τὴν ἀμαξαν, ἐνῶ ἔτρεγε, καὶ ἐπλήγωσεν ὅλον του τὸ σῶμα. Τότε ὁ ἀσεβὴς βασιλεὺς, ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ἠδύνατο νὰ προσταῖξῃ καὶ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, εὐρίσκετο τεταπεινωμένος κατὰ γῆς, καὶ ἔπαυσε δεινῶς τὸ σῶμά του ἐγέμισεν ἀπὸ σκώληκας, καὶ μεγάλη δυσωδία ἐξήρχετο ἀπὸ τὰς πληγὰς του, αἷτινες ἐπὶ τέλους τῷ ἐπέφερον ὀδυνηρότατον θάνατον.

Σημ. Τοιοῦτον θάνατον, λαμβάνουσιν οἱ ἀσεβεῖς καὶ κακοὶ ἄνθρωποι, ὅσοι δὲν ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸν Θεὸν μὲ μετάνοιαν εὐκρινῆ.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

ΕΚ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἀπὸ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
μέχρι τῆς ἐναρξέως τοῦ κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων.

Γέννησις Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. (Λουκ. κεφ. 1.)

Ἐρ. Πότε ἐγεννήθη Ἰωάννης ὁ πρόδρομος ;

Ἀπ. Ὄταν ὁ Ἡρώδης ἐβασίλευεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ ὁ Αὐγούστος Καῖσαρ ἦτο αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης, ὑπῆρχεν ἱερεὺς τις, ὀνομαζόμενος Ζαχαρίας, ὅστις εἶχε γυναῖκα, ὀνομαζομένην Ἐλισάβετ. Κατήγοντο δὲ καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ Ἀαρών· Ἦσαν δὲ δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν εἶχον τέκνα, ἐπειδὴ ὁ μὲν Ζαχαρίας ἦτο ἐννενηκοντούτης, ἡ δὲ Ἐλισάβετ στεῖρα καὶ πολὺ ἡλικιωμένη, ὥστε δὲν ἦτο ἐλπίς νὰ γεννήσῃ τέκνα. Ἐνῶ δὲ ὁ Ζαχαρίας ἡμέραν τινα ἐθυμιάζεν εἰς τὸ ἱερόν, ἐστάλη εἰς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Γαβριήλ, καὶ τῷ εἶπεν ὅτι ἡ γυνὴ του θέλει γεννήσει υἱόν, ὅστις θέλει εἶσθαι μέγας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸν ὄποσον θέλει ὀνομάσει Ἰωάννην. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ζαχαρίας ἐδίστασεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἀγγέλου, ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἔγεινεν ἄφωνος μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐγένοντο ὅλα, ὅσα εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ ἄγγελος.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.

Ἐρ. Τίνα ἔστειλεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν παρθένον Μαρίαν, ἵνα εἴπῃ εἰς αὐτὴν ὅτι θέλει γίνεαι μήτηρ Κυρίου ;

Ἀπ. Ἐξ ἡμέρας μετὰ τὴν σύλληψιν Ἰωάννου τοῦ προδρόμου, ἐστάλη ἀπὸ τὸν Θεὸν ὁ ἄγγελος Γαβριήλ πρὸς τὴν παρθένον Μαρίαν, μεμνηστευμένην μὲ τὸν Ἰωσήφ,

εις Ναζαρέτ, και εἶπεν εις αὐτήν· «Χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.» Ἡ δὲ Μαρία ἐταράχθη εις τοὺς λόγους τοῦ ἀγγέλου, και ἐσυλλογίζετο τί ἐσήμαινεν ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. Τότε ὁ ἀγγελος εἶπεν εις αὐτήν· « Μὴ φοβοῦ Μαριάμ, διότι εὗρες χάριν παρὰ τῷ Θεῷ, και ἰδοὺ θέλεις συλλάβει ἐν πνεύματι ἁγίῳ και γεννήσει υἱόν, ὅστις θέλει εἶσθαι μέγας, και θέλει ὀνομασθῆ υἱὸς Ὑψίστου, και θέλει δώσει εις αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, και θέλει βασιλεύσει εις τοὺς αἰῶνας.» Ἡ δὲ Μαριάμ εἶπε πρὸς τὸν ἀγγελον. » Ἐγὼ εἶμαι δούλη Κυρίου, γεννηθῆτω κατὰ τὸ ῥῆμά σου.» και οὕτως ὁ ἀγγελος ἀνεχώρησεν ἀπὸ αὐτήν.

Σημ. Ὁ Ἰωσήφ, ἅμα ἐνόησεν ὅτι ἡ παρθένος ἦτο ἐγκυος, ἐπειδὴ δὲν ἐγνωρίζε τὸν τρόπον τῆς συλλήψεως τῆς, ἠθέλησε νὰ τὴν ἐγκυταλειψῇ· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀποστείλας τὸν ἀγγελὸν του, ἐφανέρωσεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ παρθένος Μαριάμ θέλει γίνεαι μήτηρ Θεοῦ, και οὕτω μετέβαλε τὸν σκοπὸν του ὁ Ἰωσήφ.

Ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος ἐν Βηθλεέμ. (Λουκ. κεφ. 1.)

Ἐρ. Πότε ἐγεννήθη ὁ Χριστός ;

Ἄπ. Ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας μετὰ παρέλευσιν 5508 ἐτῶν, ἀφοῦ ἐκτίσθη ὁ κόσμος. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ Αὐγουστος Καῖσαρ, αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης, ἐξέδωκε διάταγμα, ἵνα καταγραφῆ ἕκαστος εις τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του· ἡ δὲ παρθένος Μαρία και ὁ Ἰωσήφ ἐλθόντες ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ εις τὴν Βηθλεέμ διὰ νὰ καταγραφῶσι, και μὴ εὐρόντες ἄλλο μέρος νὰ μείνωσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν συνηγμένων ἀνθρώπων, κατέφυγον εις ἐν σπήλαιον, και ἐκεῖ ἐγέννησεν ἡ παρθένος Μαρία τὸν Ἰησοῦν, τὸν ὁποῖον ἐσπαργάνωσε και ἔβαλεν εις τὴν φάτνην τῶν ἀλόγων.

Ἐρ. Τίνες ἔμαθον πρῶτοι τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ;

Ἄπ. Πρῶτοι ἀπὸ ὄλους ἔμαθον τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ποιμένες τινές, οἵτινες ἔβοσκον ἐκεῖ πλησίον εις

τοὺς ἀγροὺς τὰ ποιμνιά των. Εἰς τούτους ἐφάνη ἄγγελος Κυρίου, καὶ λάμπρις μεγάλη περιέλαμψεν αὐτοὺς καὶ ἐφοβήθησαν. Ὁ δὲ ἄγγελος εἶπεν εἰς αὐτοὺς· «Μὴ φο-

Ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος ἐν Βηθλεὲμ.

βείσθε, διότι ἔρχομαι νὰ σᾶς ἀναγγεῖλω χαρὰν μεγάλην, ἣτις θέλει μεταδοθῆ εἰς ὅλον τὸν λαόν· σήμερον ἐγεννήθη σωτὴρ δι' ὑμᾶς· ὑπάγετε εἰς τὴν Βηθλεὲμ, καὶ θέλετε εὑρεῖ βρέφος ἐπαργανωμένον, κείμενον εἰς τὴν φάτνην.» Μόλις δὲ ὁ ἄγγελος ἔπαυσε νὰ λαλῆ, καὶ εὐθὺς ἐφάνη πλῆθος ἄλλων ἀγίων ἀγγέλων, οἵτινες ἐδοξολογοῦν τὸν Θεόν, λέγοντες· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.» Ἀφοῦ δὲ οἱ ἄγγελοι ἀνεχώρησαν, ὑπήγον οἱ ποιμένες εἰς τὴν Βηθλεὲμ, καὶ εὗρον τὴν Μαρίαν καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον εἰς τὴν φάτνην τῶν ἀλόγων, ὡς εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ ἄγγελος.

Σημ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, παιδία μου, ἐγεννήθη ταπεινός· ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ταπεινότητα ἔλαμψεν ἡ θεία του δόξα, διότι ἄγγελοι ἀνήγγειλαν τὴν γέννησίν του, καὶ ἐδοξολογοῦν αὐτὴν.

Ἡ περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ. (Λουκ. κεφ. β'.)

Ἐρ. Πότε περιετμήθη ὁ Χριστός ;

Ἄπ. Κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως τὰ ἄρρενα παιδία περιετέμοντο τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς των, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐλάμβανον καὶ τὸ ὄνομα. Ὅτε λοιπὸν ἦλθεν ἡ ὀγδόη ἡμέρα, περιετμήθη καὶ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἰησοῦς.

Σημ. Ἰησοῦς σημαίνει σωτήρ· Χριστός θὰ εἶπη κεχρισμένος. Τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐχοίοντο οἱ βασιλεῖς, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ προφῆται. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἔχει καὶ τὰς τρεῖς ταύτας τὰς ιδιότητας, σημαίνει ὅτι εἶναι κεχρισμένος μὲ τὸ ἅγιον ἔλαιον.

Ἐρ. Πότε ἡ Παρθένος Μαρία ἐπαρουσίασε τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν ναόν ;

Ἄπ. Τεσσαράκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ ὑπήγεν ἡ Παρθένος Μαρία μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς εἰς τὸν ναόν, διὰ νὰ ἀφιερῶσθαι αὐτὸν εἰς τὸν Θεὸν ὡς πρωτότοκον κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, καὶ προσφέρῃ τὰ ἀπαιτούμενα δῶρα, τὰ ὁποῖα διὰ μὲν τοὺς πλουσίους ἦτο ἐν ἀρνίον, διὰ δὲ τοὺς πτωχοὺς ἐν ζευγος περιστερῶν ἢ τρυγόνων. Ὅταν δὲ ἡ Παρθένος εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν μετὰ τὸν Ἰησοῦν, εἰσῆλθε καὶ σεβάσμιός τις γέρων, Συμεὼν ὀνομαζόμενος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς εἶχε προειπεῖ, ὅτι δὲν θέλει ἀποθάνει πρὶν ἰδῆν τὸν Χριστὸν Κυρίου. Οὗτος δὲ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, καὶ λαθὼν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του, εἶπε· «Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.»

Ἐρ. Τί εἶπε μετὰ τοῦτο εἰς τοὺς γονεῖς τοῦ Ἰησοῦ ;

Ἄπ. Μετὰ τοῦτο ἐστράφη πρὸς τοὺς γονεῖς τοῦ παιδὸς καὶ ἠλόγησεν αὐτούς· πρὸς δὲ τὴν μητέρα εἶπεν·

Ἡ ὑπαπαντή τοῦ Χριστοῦ.

«Οὗτος κείται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία.» Ἡ προφητεία αὐτῆ περιεῖχεν ὅλα ὅσα ἐμελλον νὰ συμβῶσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους, διὰ τὰ ὅποια ἡ Θεοτόκος ἠσθάνθη ῥομφαίαν διερχομένην τὰ σπλάγχνα της. Τὴν αὐτὴν δὲ ὥραν εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν καὶ γυνὴ τις χήρα, ὀγδοήκοντα τεσσαρῶν ἐτῶν, ὀνομαζομένη Ἄννα, ἣτις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της τεσσαράκοντα περίπου ἔτη ὑπῆρτει εἰς τὸν ναὸν, νηστεύουσα καὶ προσευχομένη νύκτα καὶ ἡμέραν. Ταύτην ἤξιωσεν ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἀγαθότητά της νὰ ἴδῃ τὸν Ἰησοῦν, καὶ γνωρίσῃ

αὐτὸν ὡς Μεσσίαν. Ὁθεν χαίρουσα ἐδόξαζε τὸν Θεόν, καὶ ἐλάλει περὶ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς πάντας τοὺς περιμένον-
τας τὴν ἔλευσίν του.

Σημ. Ὁ Συμεὼν, παιδίον μου, ἦτο δίκαιος ἄνθρωπος. Οὗ-
τος παρεκάλεσε τὸν Θεόν νὰ μὴ ἀποθῆνῃ πρὶν ἰδῆ τὸν σω-
τῆρα τοῦ κόσμου· τὴν δὲ ἡμέραν, καθ' ἣν ἔφερε τὸν Ἰησοῦν
εἰς τὸν ναὸν ἡ Παρθένος Μαρία, ὠδηγηθεὶς ἀπὸ τὸ ἅγιον
Πνεῦμα, ἦλθεν ἐκεῖ καὶ εἶδεν αὐτόν· μετὰ ταῦτα ἀπέθανε.
Τὸ αὐτὸ ἅγιον Πνεῦμα ὠδήγησε καὶ τὴν εὐσεβῆ καὶ δικαίαν
Ἄνναν, ἣτις ζήσασα ἀκόμη μερικὸν καιρὸν, ἐλάλει περὶ τῆς
ἐλευσίσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων. (Ματθ. κεφ. 6.)

Ἐρ. Τίνες μετὰ τοὺς ποιμένας ἐπροσκύνησαν τὸν Ἰησοῦν;

Ἀπ. Μετὰ τοὺς ποιμένας ἦλθον ἐξ ἀνατολῶν οἱ Μά-
γοι (ἄνδρες σοφοὶ εἰς τὰ γράμματα καὶ τὴν ἀστρονομίαν)
καὶ ἐπροσκύνησαν τὸν Ἰησοῦν, προσφέροντες εἰς αὐτὸν
καὶ δῶρα, σμύρναν, χρυσὸν καὶ λίβανον. Οὗτοι ἀνεχώ-
ρησαν ἐκ τῆς πατρίδος τῶν, ἀφοῦ εἶδον εἰς τὸν Οὐρανὸν
ἀστέρα τινὰ νέον, περὶ τοῦ ὁποίου προφήτης τις προεῖ-
πεν, ὅτι ὁ ἀστήρ οὗτος ἐμελλε νὰ ἀναγγείλῃ τὴν ἔλευ-
σιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἀστήρ οὗτος ὠδήγει τοὺς Μά-
γους καθ' ὁδόν, καὶ ἐγεινεν ἄφαντος ὅταν ἔφθασαν εἰς
τὴν Ἱερουσαλήμ. Εἰσελθόντες δὲ εἰς τὴν πόλιν, ἠρώτων·
« Ἰδοὺ εἶναι ὁ γεννηθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἐπειδὴ
εἶδομεν τὸν ἀστέρα αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ ἦλθο-
μεν νὰ τὸν προσκυνήσωμεν. » Ἡ εἰδήσις αὕτη ἐτάραξε
πᾶσαν τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸν βασιλέα Ἡ-
ρώδη, ὅστις ἀκούσας τὴν γέννησιν βασιλέως, καὶ νομί-
σας ὅτι ἡ βασιλεία αὐτοῦ εἶναι ἀπὸ τὰς βασιλείας τοῦ
κόσμου τούτου, ἐζήτει νὰ μάθῃ εἰς ποῖον μέρος ἐγεννήθη.

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ὁ Ἡρώδης διὰ νὰ μᾶθῃ ποῦ ἐγεννήθη ὁ
Χριστός;

Ἀπ. Ὁ Ἡρώδης συνήθροισε πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς
καὶ τοὺς γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς
ποῦ ἐμελλε νὰ γεννηθῇ ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας. Μα-

ρών δὲ ὅτι ἐμελλε νὰ γεννηθῆ εἰς Βηθλεέμ, προσεκάλεσε κρυφίως τοὺς Μάγους, καὶ ἐξετάσας ἔμαθεν ἀκριβῶς ἀπ' αὐτοὺς τὸν χρόνον τοῦ φανέντος εἰς τὸν οὐρανὸν ἀστέρος, ὅθεν εἶπε πρὸς αὐτούς. «Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου, καὶ ὅταν τὸ εὔρητε, εἰδοποιήσατε καὶ ἐμέ, ἵνα ἔλθω καὶ προσκυνήσω αὐτό.» Ταῦτα ἔλεγεν ὁ Ἡρώδης διὰ νὰ μάθῃ ποῦ εἶναι καὶ τὸ θανατώσῃ. Οἱ δὲ Μάγοι πορευόμενοι εἰς τὴν Βηθλεέμ εἶχον ὁδηγὸν τὸν ἴδιον ἀστέρα, ὅστις, ἀφοῦ ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἦτο τὸ παιδίον ἐστάθη, καὶ ἐκ τούτου ἐγνώρισαν ὅτι ἐκεῖ ἦτο ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Εἰσελθόντες δὲ εἰς τὴν αἰκίαν εὔρον τὸ παιδίον, καὶ προσκυνήσαντες αὐτό, προσ-

Ἡ προσκύνησις τῶν μάγων

ἤνεγκον τὰ δῶρα. Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησαν δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, ἐπειδὴ ἄγγελος Κυρίου ἐφάνη εἰς αὐτοὺς κατ' ὄναρ, καὶ τοῖς ἐφάνέρωσε τοὺς κακοὺς σκοποὺς τοῦ Ἡρώδου κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ παιδίου.

Σημ. Οἱ Μάγοι, ὡς εἶδομεν, προσέφερον δῶρα εἰς τὸν Ἰησοῦν, σμύρναν, χρυσὸν καὶ λίβανον. Καὶ τὸν μὲν χρυσὸν προσέφεραν ὡς εἰς βασιλέα, τὸν λίβανον ὡς εἰς Θεόν, καὶ τὴν σμύρναν ὡς εἰς ἄνθρωπον, ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς εἶχε καὶ τὰς τρεῖς ταύτας τὰς ιδιότητας.

Φυγὴ τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἡ ἐν Βηθλεὲμ βρεφοκτονία. (Ματθ. κέρ. 6.)

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ὁ Ἡρώδης, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι οἱ Μάγοι ἐνέπαιζαν αὐτόν;

Ἄπ. Ὁ Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι οἱ Μάγοι ἐξαπατήσαντες αὐτὸν ἀνεχώρησαν δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς τὴν πατρίδα των, ἔστειλε δημίους καὶ ἐθανάτωσαν ὅλα τὰ εἰς Βηθλεὲμ καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς ἀρσενικά παιδία, ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ κατωτέρω, πιστεύσας ὅτι μεταξὺ αὐτῶν ἤθελε φονεύσει καὶ τὸν Ἰησοῦν· ἀλλ' ἄγγελος Κυρίου φανείσκατ' ὄναρ εἰς τὸν Ἰωσήφ, ἐπρόσταξεν αὐτὸν νὰ φύγη εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα του, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ὁ Ἡρώδης λοιπὸν φονεύσας δεκατέσσαρας χιλιάδας ἀθῶα παιδία, δὲν ἠδυνήθη νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Ἰησοῦν. Μετὰ δύο δὲ μῆνας ἀπὸ τοῦ θανάτου τῶν παίδων, ὁ Θεὸς ἐκτύπησε τὸν Ἡρώδη μὲ πληγὴν ἀνιάτου, ὡς ἐκτύπησεν ἄλλοτε καὶ τὸν Ἀντίοχον. Προσεβλήθη ὑπὸ τρομερᾶς νόσου, ὥστε ἐγένετο τὸ σῶμά του ἀπὸ σκώληκας, οἵτινες κατέτρωγον τὰς σάρκας του· αἱ δὲ πληγαὶ του ἐξέφερον τόσῃν κακῇ ὀσμῇ, ὥστε μήτε αὐτὸς ὁ Ἰδιος ἠδύνατο νὰ τὴν ὑποφέρῃ. Ἀπέθανε δὲ εἰς αὐτὴν τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν τὸν τρίτον μῆνα μετὰ τὴν βρεφοκτονίαν.

Ἐρ. Ποῦ ὑπῆγεν ὁ Ἰωσήφ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρώδου;

Ἄπ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρώδου ἐφάνη πάλιν ὁ Ἄγγελος εἰς τὸν Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα του, καὶ ἐπίστρεφον εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ, διότι ἀπέθανον οἱ ζητοῦντες τὴν ζωὴν τοῦ παιδίου.» Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἐπίστρεψας κατώκησεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, διότι ἐβασίλευεν

εις τὴν Ἰουδαίαν Ἀρχέλαος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἡρώδου, καὶ ἐφοβεῖτο ἀκόμη διὰ τὴν ζωὴν τοῦ παιδίου.

Ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ μέσῳ τῶν διδασκάλων. (Λουκ. κεφ. 6'.)

Ἐρ. Πότε ὑπῆγεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τί ἔκαμεν ἐκεῖ ;

Ἄπ. Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετῆς ὢν ὑπῆγε μετὰ τῆς μητρὸς του καὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ ἐορτάσωσιν εἰς τὸν ναὸν τὸ πάσχα. Μετὰ δὲ τὴν ἐορτὴν οἱ γονεῖς του ὑπέστρεφον πάλιν εἰς τὴν Ναζαρέτ, νομίζοντες ὅτι καὶ ὁ Ἰησοῦς ἦτο μετὰ τὴν συναδίαν των. Προχωρήσαντες δὲ μιᾶς ἡμέρας δρόμον, ἀνεζήτησαν αὐτὸν τὸ ἑσπέρας μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν γνωρίμων των. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν τὸν εὔρον, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὸν εὔρον εἰς τὸν ναόν, καθήμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν διδασκάλων, ἀκούοντα καὶ ἐρωτῶντα αὐτούς. Πάντες δὲ ὅσοι τὸν ἤκουον, ἐθαύμαζον διὰ τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ. Τότε ἡ μήτηρ του λέγει εἰς αὐτόν· «Διὰ τί, τέκνον, μᾶς ἔκαμες τοῦτο ; Ἴδου ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ σὲ ἐζητοῦμεν μετὰ μεγάλην στενοχωρίαν.» Πρὸς ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Διὰ τί με ἐζητεῖτε, δὲν ἤξεύρετε ὅτι πρέπει νὰ μένω εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου ;» Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησε μετὰ αὐτούς, καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ναζαρέτ, ὅπου ἦτο ὑποτεταγμένος εἰς αὐτούς, καὶ ἐπρόκοπτεν εἰς τὴν σοφίαν, καὶ χάρις Κυρίου ἦτο ἐπάνω εἰς αὐτόν.

Σημ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, παιδί μου, ἠγάπα πολὺ τὴν μητέρα του· ἠγάπα ὅμως περισσότερον τὸν οὐράνιον του πατέρα· διὰ τοῦτο ἀπεκρίθη, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, εἰς τὴν μητέρα του, ὅτι πρέπει νὰ μένη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός του. Ὁ Ἰησοῦς τότε πρώτην φορὰν ἐν τῷ ναῷ καὶ ἐνώπιον ἀπίπτου πλήθους ὡμολόγησεν ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Κήρυγμα Ἰωάννου. (Λουκ. κεφ. 7'.)

Ἐρ. Ποῦ ἐκήρυξεν ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής ;

Ἄπ. Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, ἀφοῦ ἔζησε πολὺν καιρὸν

εἰς τὴν ἔρημον, φορῶν δέρμα καμήλου καὶ τρεφόμενος μὲ ἀκρίδας καὶ μέλι ἀγριον, ἦλθε πλησίον τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, καὶ ἤρχισε νὰ κηρύττῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, λέγων· «Μετανοεῖτε, διότι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.» Ἦρχετο δὲ πρὸς αὐτὸν πολὺς λαὸς ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ ἄλλα μέρη, καὶ ἤκουε τὸ κήρυγμά του, καὶ ἐβαπτίζετο ἀπὸ αὐτόν. Ἐκεῖ τότε ἦλθε καὶ ὁ Ἰη-

Βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

σοῦς καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην, ἂν καὶ δὲν εἶχε χρεῖαν βαπτίσματος. Ἐν ᾧ δὲ ἐβαπτίζετο, ἤνοιξεν ὁ οὐρανὸς καὶ κατέβη τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν εἶδει περιστεράς ἐπάνω εἰς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἠκούσθη φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ λέγουσα· «Οὗτος εἶναι ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα.»

Σημ. Αἱ ἀκρίδες δὲ τὰς ὁποίας ἐτρωγεν ὁ Ἰωάννης δὲν ἦσαν ἀπὸ τῶ γνωστῶ εἰς ἡμᾶς ζούρια, τὰ ὅποια ὀνομάζομεν

ἀκριδᾶς, ἀλλ' αἱ τρυφερᾶι κορυφαὶ διαφόρων φυτῶν, αἵτινες ὀνομαζόνται ἀκριδῆς.

Ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ἔρημον. (Λουκ. κεφ. δ'.)

Ἐρ. Ποῦ ὑπῆγεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὸ βάπτισμα ;

Ἄπ. Μετὰ τὸ βάπτισμα ὁ Ἰησοῦς ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ὑπῆγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου νηστεύσας τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἐπεινάσε. Τότε ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ Διάβολος καὶ τῷ λέγει· «Ἐὰν ἦσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ νὰ γένωσιν οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι.» ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Εἶναι γεγραμμένον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν τρέφεται μόνον μὲ ἄρτον, ἀλλὰ μὲ πάντα λόγον τοῦ Θεοῦ.» Ὑστερον φέρει αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ὁ Διάβολος, καὶ ἀφοῦ τὸν ἀνεβίβασεν εἰς τὸ πτερύγιον τοῦ ναοῦ, λέγει εἰς αὐτόν· «Ἐὰν ἦσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ρίψον τὸν ἑαυτὸν σου κάτω, διότι εἶναι γεγραμμένον, ὅτι θέλει προσταῖξει τοὺς ἀγγέλους του νὰ σὲ λάβωσιν εἰς τὰς χεῖράς των, ἵνα μὴ προσκόψῃς εἰς λίθον τὸν πόδα σου.»

Ἐρ. Τί ἀπεκρίθη εἰς ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ;

Ἄπ. Ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· « Ἀλλ' εἶναι γεγραμμένον νὰ μὴ πειράξῃς εἰς μάτην Κύριον τὸν Θεόν σου.» Τελευταῖον ἔφερεν αὐτὸν εἰς ὄρος ὑψηλόν, καὶ ἐκεῖθεν δείξας εἰς αὐτὸν ὅλας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, τῷ εἶπε· «Πάντα ταῦτα θέλω σοὶ δῶσει, ἐὰν πέσης καὶ μὲ προσκυνήσῃς.» Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, διότι εἶναι γεγραμμένον, Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.» Τότε ὁ μὲν Διάβολος ἀνεχώρησεν ἀπὸ αὐτόν, οἱ δὲ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐλθόντες ὑπῆρέτουν αὐτῷ.

Θάνατος Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. (Ἰωάν. κεφ. ά.)

Ἐρ. Πῶς ἀπέθανεν ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ;

Ἄπ. Ὁ Ἰωάννης ἐπέπληχεν Ἡρώδη τὸν τετράρχην δι' ὅλα μὲν τὰ κακά, ὅσα ἔκαμνεν, κατ' ἐξοχὴν δὲ, διότι

ἔλαβεν εἰς γυναῖκά του τὴν Ἑρωδιάδα, γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του Φιλίππου, ἐνῶ αὐτὸς ἔζη ἀκόμη. Ὁ δὲ Ἑρώδης θυμωθεὶς συνέλαβεν αὐτὸν καὶ τὸν ἔβαλεν εἰς τὴν φυλακὴν. Κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του ἑορτάζων τὰ γενέθλιά του, ἔδωκε μέγα συμπόσιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν πολλοὶ ἄρχοντες καὶ ἐπίσημοι ἄνδρες προσκεκλημένοι. Εἰς τοῦτο τὸ συμπόσιον, ἐπειδὴ ἡ θυγάτηρ

Θάνατος Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

τῆς Ἑρωδιάδος ἐχόρευσε καὶ εὐχαρίστησε πολὺ τοὺς παρευρεθέντας, εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ Ἑρώδης· «Ζήτησον ὅ,τι θέλεις ἕως τὸ ἥμισυ τῆς βασιλείας μου, καὶ θέλω σοι δώσει αὐτό.» Αὕτη δὲ κατὰ συμβουλήν τῆς μητρὸς τῆς ἐζήτησεν ἐπὶ πινακίου τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Ὁ δὲ Ἑρώδης, ἂν καὶ ἐλυπήθη διὰ τὴν αἴτησιν ταύτην, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο τὸν λαόν, ἐὰν ἐφόνευε τὸν Ἰωάννην, δὲν ἠθέλησε νὰ ἀθετήσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του. Ὁθεν ἐπέμφεν εἰς τὴν φυλακὴν ἄξιον, ὅστις φονεύσας τὸν

Ἰωάννην, καὶ λαβὼν τὴν κεφαλὴν τοῦ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὸν Ἡρώδη. Οὗτος δὲ θέσας αὐτὴν ἐπὶ πινακίου, τὴν ἔδωκεν εἰς τὴν θυγατέρα τῆς Ἡρωδιάδος, αὐτὴ δὲ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν μητέρα τῆς.

Κλήσις τῶν Ἀποστόλων. (Ματθ. κεφ. 6'. Ἰωάν. κεφ. 6.)

Ἐρ. Τίνας τῶν ἀποστόλων ἐκλεσε πρῶτον ὁ Ἰησοῦς ;

Ἄπ. Ἐνῶ περιεπάτει ποτὲ ὁ Ἰησοῦς πλησίον τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφούς, υἱοὺς τοῦ Ἰωάνᾳ, Σίμονα τὸν ὁποῖον μετωνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, οἵτινες ἔρριπτον τὰ δίκτυα εἰς τὴν θάλασσαν, διότι ἦσαν ἀλιεῖς, καὶ λέγει εἰς αὐτούς· «Ἐλθετε ὀπίσω μου καὶ θέλω σᾶς κάμει ἀλιεῖς ἀνθρώπων. » Οὗτοι δὲ ἀφήσαντες εὐθὺς τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτόν. Ἐκεῖθεν δὲ προχωρήσας εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ οὗτοι ἀφήσαντες εὐθὺς τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα των, ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν. Μετὰ τούτους ἐκάλεσε τὸν Φίλιππον, τὸν Βαρθολομαῖον, τὸν Θωμᾶν, τὸν Ματθαῖον, Ἰάκωβον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλφαίου, τὸν Θαδδαῖον, Σίμονα τὸν Κανανίτην καὶ Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην.

Πρῶτον θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ. (Ἰωάν. κεφ. 6.)

Ἐρ. Ποῖον εἶναι τὸ πρῶτον θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ ;

Ἄπ. Μετὰ τρεῖς μῆνας, ἀφοῦ ὁ Ἰησοῦς ἐκάλεσε τοὺς πρῶτους μαθητάς του, ἐγένετο γάμος ἐν Κανᾳ τῆς Γαλιλαίας, εἰς τὸν ὁποῖον προσεκλήθη καὶ αὐτὸς μετὰ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μαθητάς του. Εἰς τοῦτον τὸν γάμον, ἐπειδὴ ἐτελείωσεν ὁ οἶνος, ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ λέγει πρὸς αὐτόν· «Οἶνον δὲν ἔχουσιν.» ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του· «Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἦλθεν ἡ ὥρα μου.» καὶ ταῦτα εἰπὼν μετέβαλεν εἰς οἶνον ἐξαιρετον τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον περιεχόν ἐξ ὑδρίαι μεγάλαι, τὰς ὁποίας ἐγένμισαν κατὰ προσταγὴν τοῦ ἕως ἄνω.

Σημ. Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του· «τί ἐμοὶ καὶ

σσί, γύναι, » δηλοδὴ τί μᾶς μέλλει, ἂν ὁ οἶνος ἐτελείωσεν· οἱ ἔχοντες τὸν γάμον ἅς φροντίσωσιν. Ἐννοήσας ὁμοῦς τί ἐζήτηε ἀπὸ αὐτῆς ἢ μητρὸς του, διὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ μετέβαλε τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον.

Ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ναῷ. (Ἰωάν. κεφ. 6')

Ἐρ. Ποῦ ὑπῆγε μετὰ τὸ βάπτισμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ τί ἔλαμνε;

Ἄπ. Ὅτε ἐπλησίαζε τὸ Πάσχα, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς Ἱερουσόλυμα· Εὐρών δὲ εἰς τὸ προ-

Ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ Ναῷ.

αῦλιον τοῦ ναοῦ τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας τὰ ζῶα διὰ τὰς θυσίας, καὶ τοὺς ἀργυραμοιβούς, ἀνέτρεψε τὰς τραπέζας αὐτῶν, καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν διὰ μάστιγος, λέγων· «Μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου.» Ἐπὶ ταῦτα δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τῷ εἶπον· «Τί σημεῖον μᾶς δεικνύεις ὅτι ἔχεις τὴν ἐξουσίαν νὰ κά-

μνης ταῦτα ; » Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· « Κρημνίσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐγὼ θέλω τὸν ἀνεγείρει εἰς τρεῖς ἡμέρας. » Καὶ οἱ μὲν Ἰουδαῖοι ἐνόμιζον ὅτι ὀμιλεῖ περὶ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐνόει μὲ τοῦτο τὸν θάνατον καὶ τὴν μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνάστασίν του.

Σημ. Καὶ σήμερον ἀκόμη ὑπάρχει κακὴ συνήθεια παρ' ἡμῖν νὰ κάμνωμεν εἰς πολλὰ μέρη διαφόρους ἀγοροπωλησίας ἔμπροσθεν τῶν ἱερῶν ναῶν. Τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, χρεοστοῦμεν νὰ ἀπομακρύνωμεν αὐτὰς ἀπὸ τῶν ἱερῶν ναῶν, διότι εἶναι ἀπρεπέστατον καὶ ἀσεβὲς πρᾶγμα νὰ γίνωνται οἰαιδήποτε ἐμπορικαὶ πανηγύρεις εἰς τόπους καθιερωμένους διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ.

Δεύτερον θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ. (Ἰωάν. κεφ. δ')

Ἐρ. Ποῖον εἶναι τὸ δεύτερον θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ ;

Ἄπ. Διερχόμενός ποτε ὁ Ἰησοῦς τὴν Γαλιλαίαν, ἤλθε πάλιν εἰς Κανά. Ἐκεῖ δὲ ἐλθὼν παρεκάλεσεν αὐτὸν ἄνθρωπός τις βασιλικός, νὰ ὑπάγῃ εἰς Καπερναοὺμ καὶ θεραπεύσῃ τὸν υἱὸν του, ὅστις ἠσθένει βαρέως. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποβλέψας εἰς τὴν πίστιν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, εἶπεν εἰς αὐτόν· « Ὑπάγε, ὁ υἱός σου ζῆ. » Οὗτος δὲ πιστεύσας εἰς τὸν λόγον τοῦ Ἰησοῦ, ἀνεχώρησεν ἀμέσως. Ἄφου δὲ ἐφθασεν εἰς Καπερναοὺμ, εὔρε τὸ παιδίον ὑγιές, καὶ ἐξετάσας περὶ αὐτοῦ, ἔμαθεν ὅτι ἀνέλαβεν τὴν υγείαν του, καθ' ἣν στιγμήν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν· « Ὑπάγε ὁ υἱός σου ζῆ. »

Ἐρ. Ἐκαμε καὶ ἄλλα θαύματα ὁ Ἰησοῦς ;

Ἄπ. Ὁ Ἰησοῦς ἔκαμε τόσα πολλὰ θαύματα, ὥστε δυσκόλως δύναται τις νὰ τὰ περιγράψῃ. Ἀναβαίνων πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα, ἐθεράπευσε διὰ μόνου τοῦ λόγου ἄνθρωπὸν τινα, ὅστις ἦτο παράλυτος ἐπὶ 38 ἔτη, εἰπὼν εἰς αὐτόν· « Ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. » Ἄλλοτε πάλιν ἐθεράπευσε ἕτερον παραλυτικόν, τὸν ὁποῖον οἱ συγγενεῖς του, μὴ δυνάμενοι νὰ τὸν ἐμβάσωσιν ἀπὸ τὴν θύραν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου ἔμενον ὁ Ἰησοῦς, διότι ἦτο ἐξῶθεν αὐτῆς πολὺ πλη-

θος συνηγμένον, ἀνέβιβασαν αὐτὸν εἰς τὸ δῶμα, καὶ ἀνοίξαντες μέρος τῆς στέγης, τὸν κατεβίβασαν μὲ σχοινίον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἄλλοτε διαπλέων μὲ τοὺς μαθητάς του τὴν λίμνην Γεννησαρὲτ ἀπεκοιμήθη, καὶ παρευθὺς ἠγέρθη σφοδρὰ τριχυμία, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸ πλοῖον ἐκινδύνευε νὰ πνιγῇ· οἱ δὲ μαθηταὶ φοβηθέντες, ἐξύπνησαν τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἐπρόσταξε τὸν ἄνεμον καὶ ἔπαυσεν ἀμέσως,

Ἐρ. Εἶπέ καὶ ἄλλα θαύματα τοῦ Ἰησοῦ ;

Ἄπ. Εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσιῶν ἐθεράπευσε δύο δαιμονιζομένους, ἀφοῦ ἔβγαλεν ἀπὸ αὐτοὺς τὰ δαιμόνια. Ἄνέστησε τὴν θυγατέρα τοῦ ἀρχισυναγωγῆτος Ἰαείρου· ἐθεράπευσε τὴν αἰμόρροϊαν γυναικὸς τινος. Διερχόμενος τὴν Γαλιλαίαν, ἀνέστησεν εἰς τὴν πόλιν Ναϊν τὸν μονογενῆ υἱὸν μιᾶς χήρας, τὸν ὁποῖον παρέδωκεν εἰς τὴν μητέρα του. Εἰς δὲ τὴν ἔρημον μὲ πέντε ἄρτους καὶ δύο ὀψάρια ἐχόρτασε πέντε χιλιάδας ἀνθρώπους. Ἄλλοτε πάλιν μὲ ἑπτὰ ἄρτους ἐχόρτασε τετρακισχιλίους. Ἐκαμε τὸν Πέτρον νὰ περιπατῇ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐθεράπευσεν ἓνα ἐκ γενετῆς τυφλόν, ἀφοῦ ἔχρισε τοὺς ὀφθαλμούς του μὲ πηλόν, καὶ διέταξεν αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ καὶ νιφθῇ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ. Ἄνέστησε τὸν Λάζαρον, ἀδελφὸν τῆς Μαρίας καὶ Μάρθας, ὅστις εἶχεν ἀποθάνει καὶ ἐνταφιασθῆ πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν.

Ἐρ. Εἶπέ ἀκόμη καὶ ἄλλα θαύματα ;

Ἄπ. Ἐξήρανε τὴν ἄκαρπον συκῆν. Διερχόμενος διὰ τῆς Σαμαρρείας καὶ Γαλιλαίας, ἐνῶ εἰσῆρχετο εἰς τινα κώμην, ἐθεράπευσε δέκα λεπρούς, οἵτινες ἐφώναζον μακρόθεν· « Ἰησοῦ ἐλέησον ἡμᾶς. » Ἐθεράπευσε τὸν ὑπηρέτην ἑκατοντάρχου τινός, ὅστις ἦτο παράλυτος. Ἐθεράπευσε τὴν Μαγδαλινην Μαρίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔβγαλεν ἑπτὰ δαιμόνια. Ἐθεράπευσε τὴν χεῖρα ἀνθρώπου τινός ἐχοντος αὐτὴν ξηράν. Ἐβγαλεν ἀπὸ σεληνιαζόμενόν τινα τὸ δαιμόνιον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐκ παιδικῆς του ἡλικίας. Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα θαύματα ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἐθεράπευε δὲ πᾶσαν νόσον, καὶ ἔδιδε τὴν δύνα-

μιν καὶ εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ κάμνωσι τοιαῦτα θαύματα.

Σημ. Ὅλα ταῦτα τὰ θαύματα, παιδιά μου, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτο υἱὸς τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ οὐχὶ μόνον αὐτὸς ἔκαμε ταῦτα, ἀλλ' ἔδωκε καὶ εἰς τοὺς μαθητάς του τὴν δύναμιν νὰ κάμνωσιν ὁμοία.

Ὁ πλούσιος καὶ ὁ Λάζαρος. (Λουκ. κεφ. 15'.)

Ἐρ. Τί ἤξεύρεις περὶ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου ;

Ἄπ. Ὁ Ἰησοῦς ὁμιλῶν ποτε μὲ τοὺς μαθητάς του ἔλεγεν· « Ἦτό ποτε ἄνθρωπός τις πλούσιος, ὅστις ἐνε-

Πλουσίου καὶ Λαζάρου.

δύετο πορφύραν καὶ στολὴν βυσίνην, εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν μεγαλοπρεπῶς· ἦτο δὲ καὶ πτωχὸς τις, ὀνομαζόμενος Λάζαρος, ὅστις ἔκειτο ἔξωθεν τῆς θύρας τοῦ πλουσίου, γεμάτος ἀπὸ πληγῶν, καὶ ἐπεθύμει νὰ χορτά-

ση ἀπὸ τὰ ψιχία, τὰ ὅποια ἐπιπτον ἀπὸ τὴν τράπεζαν αὐτοῦ, οἱ δὲ σκύλοι ἤρχοντο καὶ ἐγλείφον τὰς πληγὰς του. Ἀφοῦ δὲ ἀπέθανεν ὁ πτωχός, ἐφέρθη ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, (εἰς τὸν παράδεισον). Μετὰ καιρὸν ἀπέθανε καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη (ἐφέρθη ἀπὸ τοὺς δαίμονας εἰς τὴν κόλασιν). Ἐνῶ δὲ ἐβασανίζετο εἰς τὴν κόλασιν, βλέπει μακρόθεν τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Λάζαρον εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦ, καὶ φωνήσας με μεγάλην φωνήν, εἶπε· «Πάτερ Ἀβραάμ! ἐλήσόν με καὶ πέμψον τὸν Λάζαρον νὰ βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ῥοσίστῃ τὴν γλῶσσάν μου, διότι βασανίζομαι πολὺ εἰς τὴν φλόγα ταύτην.»

Ἐρ. Τί ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀβραάμ;

Ἀπ. Ὁ Ἀβραάμ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν· «Τέκνον ἐνθυμήθητι ὅτι σὺ ἀπήλαυσας τὰ ἀγαθὰ σου εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὁ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· τώρα οὗτος μὲν παρηγορεῖται, σὺ δὲ βασανίζεσαι· πρὸς τούτοις δὲ ὑπάρχει καὶ μέγα χάσμα μεταξὺ σοῦ καὶ ἡμῶν, ὥστε οἱ θέλοντες νὰ ἔλθωσιν ἐντεῦθεν πρὸς ἐσάς, δὲν δύνανται νὰ περάσωσι, μήτε οἱ θέλοντες αὐτόθεν νὰ ἔλθωσιν ἐδῶ. Σὲ παρακαλῶ λοιπόν, πάτερ, εἶπεν ὁ πλούσιος, νὰ πέμψῃς αὐτόν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ὅπου ἔχω ἀκόμῃ πέντε ἀδελφούς, ν' ἀναγγείλῃ ταῦτα, μὴ ἔλθωσι καὶ ἐκεῖνοι εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασιάνου.» Πρὸς ταῦτα ὁ Ἀβραάμ εἶπεν· «Ἐχουσι τὸν Μωϋσῆν καὶ τοὺς προφήτας· ἄς ἀκούωσιν αὐτούς.» Ὁχι· πάτερ Ἀβραάμ, ἀπεκρίθη ὁ πλούσιος, δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, ἀλλ' ἐὰν ὑπάγῃ εἰς αὐτούς εἰς ἀπὸ τοὺς νεκροὺς, ἀφεύκτως θέλουσι μετανοήσει.» Εἰς ταῦτα ὁ Ἀβραάμ ἀπεκρίθη· «Ἐὰν τὸν Μωϋσῆν καὶ τοὺς προφήτας δὲν ἀκούωσι, δὲν θέλουσι πεισθῆ μηδ' ἂν τις ἀπὸ τοὺς νεκροὺς ἀναστηθῇ.»

Σημ. Βλέπετε, παιδιά μου, πόσον μάταιος εἶναι ὁ κόσμος οὗτος; τὰ πλούτη καὶ ἡ δόξα δὲν ὠφελοῦν τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν δὲν ἔχῃ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ δὲν φυλάττῃ τὰς ἐντολάς του. Ὁ πλούσιος ἀπήλαυσε ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς παρούσης ζωῆς· ἔτρωγεν, ἔπινεν, ἐνεδύετο, ὡς ἤθελε· δόξαν εἶχε πολλήν, ἀλλὰ δὲν ἐροεῖτο τὸν Θεόν, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεός

δὲν ἦτο μὲ αὐτόν. Ἀποθανὼν δὲ ἐκολάσθη. Ὁ δὲ Λάζαρος ὑπομείνας γενναίως τὰς δυστυχίας, ἀφοῦ ἀπέθανεν, ὑπῆγεν εἰς τὸν Παραδεισον.—Μωϋσῆν λέγων ὁ Ἀβραάμ ἐννοεῖ τὸν μωσαϊκὸν νόμον, καὶ προφήτας, τὰς προφητείας.

Περὶ τῆς ἀκάρπου συκῆς. (Λουκ. κεφ. ιγ'.)

Ἐρ. Τί εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Χριστὸς περὶ τῆς ἀκάρπου συκῆς ;

Ἄπ. « Ἄνθρωπός τις εἶπεν ὁ Ἰησοῦς εἶχεν εἰς τὸν ἀμπελῶνά του πεφυτευμένην συκὴν τινα, καὶ ἐλθὼν εἰς αὐτὴν ἐζήτει καρπὸν, ἀλλὰ δὲν εὔρε· διὰ τοῦτο διέταξε τὸν ἀμπελουργὸν νὰ ἐκκόψῃ αὐτὴν, διὰ νὰ μὴ κατέχη τὸν τόπον εἰς μάτην. Ὁ δὲ ἀμπελουργὸς λέγει πρὸς αὐτόν· « Ἄφες, Κύριε, αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως οὗ σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κοπρίαν· καὶ ἐὰν μὲν κάμη καρπὸν, θέλεις τὴν διατηρήσει, εἰ δὲ μὴ, τότε θέλεις τὴν ἐκκόψει. »

Σημ. Ἀμπελῶν, παιδία μου, εἶναι ἡ Ἐκκλησία· κύριος τοῦ ἀμπελῶνος εἶναι ὁ Θεός· ἡ δὲ συκὴ τὴν ὁποίαν ἐφύτευεν εἶναι οἱ ἄνθρωποι. Ἡμεῖς λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ διδῶμεν καρπὸν, δηλαδὴ νὰ κάμνωμεν ἔργα καλὰ. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν κάμνη καλὰ ἔργα, ὁμοιάζει μὲ τὴν ἀκαρπον συκὴν, καὶ θέλει τιμωρηθῆ ἀπὸ τὴν θείαν δικαιοσύνην αὐστηρῶς. Ὁ Θεὸς ἀναβιβλάει πολλάκις τὴν τιμωρίαν τῶν κακῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ μετανοήσωσιν.

Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ. (Ματθ. κεφ. ιζ'.)

Ἐρ. Τί ἤξεύρεις περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ ;

Ἄπ. Παραλαβὼν ποτε ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Θαβώρ, διὰ νὰ προσευχηθῆ· ἐνῶ δὲ προσήχετο, μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ τὸ μὲν πρόσωπόν του ἔλαμψεν ὡς ὁ Ἥλιος, τὰ δὲ φορέματά του ἔγειναν λευκὰ ὡς τὸ φῶς, καὶ ἐφάνησαν ὁ Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας συνομιλοῦντες μετ' αὐτοῦ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον ἐμελλε νὰ λάβῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Τότε ὁ Πέτρος εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· « Κύριε ! καλὸν εἶναι νὰ μείνωμεν ἐδῶ· ἐὰν θέλῃς, ἄς

κάμωμεν ἐνταῦθα τρεῖς σκηνάς· μίαν διὰ Σέ, μίαν διὰ τὸν Μωϋσῆν, καὶ μίαν διὰ τὸν Ἡλίαν.» Ἐνῶ δὲ ὁ Πέτρος ὠμίλει ἀκόμη, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ φωνὴ ἤκουσθη ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· «Οὗτος εἶναι ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς τὸν ὁποῖον εὐηρεστήθην, αὐτοῦ ἀκούετε.» Οἱ δὲ μαθηταί, ἀφοῦ ἤκουσαν ταῦτα, ἔπεσον κατὰ γῆς καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Τότε πλησιάζας ὁ Ἰησοῦς ἐπίασεν αὐτούς, καὶ εἶπε· «Σηκώθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.» Οἱ δὲ μαθηταί ὑψώσαντες τοὺς ὀφθαλμούς των, δὲν εἶδον ἄλλον παρὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Ἐνῶ δὲ κατέβαινον ἀπὸ τὸ ὄρος, εἶπεν εἰς αὐτούς ὁ Ἰησοῦς· «Μὴ εἰπῆτε εἰς κανένα ἐκεῖνο τὸ ὅποσον εἶδετε. ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀναστήθῃ ἐκ νεκρῶν.»

Σημ. Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Ἰησοῦ εἶναι εἰς ἀπὸ τὰ πολλὰ αὐτοῦ θαύματα. — Δευτέραν δὲ ἤδη φοράν ὁ Θεὸς ὠνόμασεν αὐτὸν υἱὸν του· πρώτην δὲ ὅταν ἐδραπέτευετο.

Παραβολὴ περὶ τοῦ πλουσίου, οὐ τις εὐτύχησαν οἱ ἄγροί. (Λουκ. κεφ. ιβ')

Ἐρ. Ποίαν παραβολὴν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ πλουσίου, οὗτινος εὐτύχησαν οἱ ἄγροί;

Ἄπ. Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐτύχησαν οἱ ἄγροί, καὶ διελογίζετο εἰς τὸν ἑαυτὸν του, λέγων· «Τί νὰ κάμω; διότι δὲν ἔχω ποῦ νὰ συνάξω τοὺς καρπούς μου.» σκεφθεὶς δὲ εἶπε· «Τοῦτο θὰ κάμω· θὰ χαλάσω τὰς ἀποθήκας μου, καὶ θὰ κατασκευάσω μεγαλειτέρας, καὶ ἐκεῖ θὰ συνάξω ὅλα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, καὶ θὰ εἶπω εἰς τὴν ψυχὴν μου· ψυχὴ ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ εὐρισκόμενα εἰς τὰς ἀποθήκας σου διὰ πολλὰ ἔτη· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.» Ὁ δὲ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ἄφρων εἰς ταύτην τὴν νύκτα οἱ δαίμονες ἀφαιροῦσι τὴν ψυχὴν σου ἀπὸ σοῦ, ὅσα δὲ ἠτοίμασας εἰς τίνα θὰ μείνωσιν;» Οὕτω θὰ συμβῆ εἰς πάντα, ὅστις θησαυρίζει διὰ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ δὲν πλουτεῖ εἰς τὸν Θεόν. Ταῦτα λέγων ἐφώναζεν· «Ὅστις ἔχη ὧτα διὰ νὰ ἀκούῃ, ἴσ' ἀκούῃ.»

Σημ. Ποτέ ὁ ἄνθρωπος, παιδιά μου, δὲν πρέπει νὰ ἀναπαύηται εἰς τὰ ἀγαθὰ του, καὶ νὰ λησμονῇ ἐκεῖνον ὅστις ἔδωκε ταῦτα εἰς αὐτόν. Ἄς προσέχωμεν μᾶλλον πῶς νὰ λατρεύωμεν καὶ νὰ εὐχαριστῶμεν τὸν Θεὸν διὰ τὰς πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίας του, παρὰ πῶς νὰ τρώγωμεν, νὰ πίνωμεν καὶ νὰ εὐφραινώμεθα.

Τελώνης καὶ Φαρισαῖος. (Λουκ. κεφ. ιη.)

Ἐρ. Ποῖαν παραβολὴν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου ;

Ἄπ. Ὁ Ἰησοῦς θέλων ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος διακαιοῦται περισσότερον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν μετάνοιαν, εἶπε τὴν ἀκόλουθον παραβολήν· « Δύο ἄνθρωποι ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν διὰ νὰ προσευχηθῶσιν· ὁ εἰς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἄλλος Τελώνης. Καὶ ὁ μὲν Φαρισαῖος σταθεῖς ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ, προσηύχετο καθ' ἑαυτόν, λέγων· « Θεέ μου, Σὲ εὐχαριστῶ, διότι δὲν εἶμαι καθὼς οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, ἀδικοὶ, ἄρπαγες, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ Τελώνης. Νηστεύω δις τῆς ἑβδομάδος, καὶ δίδω τὸ δέκατον ἀπὸ ὅσα ἔχω. » Ὁ δὲ Τελώνης ἴστατο μακρόθεν, καὶ δὲν ἤθελεν οὔτε τοὺς ὀφθαλμοὺς του νὰ ὑψώσῃ εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτε τὸ στήθος του, λέγων· « Θεέ μου! συγχώρησόν με τὸν ἁμαρτωλόν ! » Σὰς βεβαιῶ ὅτι ὁ Τελώνης ἀνεχώρησεν εἰς τὸν οἶκόν του περισσότερον δεδικαιωμένος, παρὰ ὁ Φαρισαῖος· διότι πᾶς ὅστις ὑψώνει τὸν ἑαυτόν του, θέλει ταπεινωθῆ, καὶ ὅστις ταπεινώνει τὸν ἑαυτόν του, θέλει ὑψωθῆ. »

Σημ. Βλέπετε, παιδιά μου ! ὁ Τελώνης, ἐπειδὴ ὠμολόγησε τὰς ἁμαρτίας του, καὶ ἐζήτησε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐδικαιώθη περισσότερον, παρὰ ὁ Φαρισαῖος. Κανεὶς δὲν πρέπει νὰ καυχᾶται ὅτι εἶναι δίκαιος καὶ ἀγαθός.

Ὁ Ἰησοῦς εὐλογεῖ τὰ παιδιά. (Ματθ. κεφ. ιθ'.)

Ἐρ. Ποῖα παιδιά νυλόγησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ τί εἶπεν εἰς τοὺς ἐμποδίζοντας αὐτά ;

Ἄπ. Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς

τὰ σύνορα τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, ἔφερον πρὸς αὐτὸν μητέρες τινὲς τὰ τέκνα των, διὰ τὰ εὐλογῆσαι· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ γνωρίζοντες ὅτι ὁ διδάσκαλός των εἶχε χρεῖαν ἀναπαύσεως, ἠμποδίζοναυτάς καὶ τὰς ἐπέπληττον. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς· « Ἀφήσατε τὰ παιδιά νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐμέ, καὶ μὴ τὰ ἐμποδίζετε, διότι τῶν τοιούτων εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τῇ ἀληθείᾳ σᾶς λέγω, ὅτι, ὅστις δὲν δεχθῆ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, δὲν θέλει εἰσελθεῖ εἰς αὐτήν· » λαβὼν δὲ αὐτὰ εἰς τὰς ἀγκάλας του τὰ ἠλόγησε.

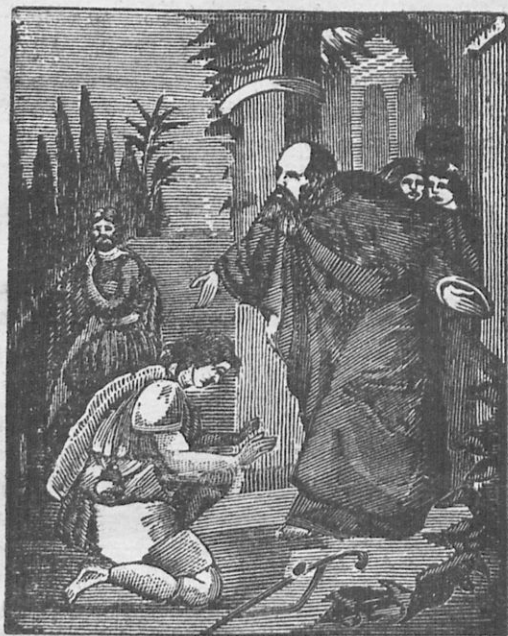
Σημ. Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μαθητόμενος, παιδία μου, ὅτι διὰ τὰ εἰσελθεῖ τις εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, πρέπει νὰ εἶναι ἄκακος, ὡς τὰ μικρὰ παιδιά. Τοιοῦτος δὲ γίνεται καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς διὰ τῆς εἰλικρινοῦς μετανοίας του.

Ὁ ἄσωτος υἱός. (Λουκ. κεφ. ιε.)

Ἐρ. Ποίαν παραβολὴν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ ;

Ἄπ. Ἄνθρωπός τις, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, εἶχε δύο υἱούς, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ νεώτερος εἶπεν εἰς τὸν πατέρα του· « Πάτερ ! δός μοι τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς κληρονομίας μου· » ὁ δὲ πατὴρ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τοῦτο. Οὗτος δὲ παραλαβὼν αὐτὸ ἀνεχώρησεν εἰς μακρυνὸν τόπον, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὸν πλοῦτόν του ζῶν ἀσώτως. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξώδευσε πάντα ὅσα εἶχε, συνέβη εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον μεγάλη πείνα. Αὐτὸς δὲ τότε, ἐπειδὴ δὲν εἶχε τί νὰ φάγῃ, ἔγεινεν ὑπηρέτης εἰς ἓνα τῶν πολιτῶν ἐκείνης τῆς χώρας, ὅστις τὸν ἔστειλε νὰ βόσκη τοὺς χοίρους του, καὶ ἐπεθύμει νὰ γεμίσῃ τὴν κοιλίαν του ἀπὸ τὰ ξυλοκέρατα, τὰ ὅποια ἔτρωγον οἱ χοῖροι, καὶ κανεὶς δὲν εἶδεν εἰς αὐτὸν νὰ χορτάσῃ. Συνελθὼν δὲ τότε εἰς τὸν ἑαυτὸν του εἶπε· « Ἦόσοι ὑπηρεταὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου ἔχουσιν ἀφθονίαν ἄρτου, καὶ ἐγὼ χάνομαι ἀπὸ τὴν πείναν· ἅς ἐπιστρέψω πρὸς αὐτόν, καὶ ἅς προσπέσω εἰς τὸ ἔλεός του· » καὶ ἀμέσως ἔπραξεν οὕτως. Ὁ δὲ πατὴρ τῶν

ιδὼν αὐτὸν μακρόθεν, τὸν εὐσπλαγχνίσθη, καὶ τρέξας πρὸς αὐτὸν γονατίσαντα ἐνώπιόν του, τὸν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὸν κατεσίλει. Τότε εἶπεν ὁ υἱός·

Ὁ ἄνωτος υἱός.

«Πάτερ ! ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ὀνομασθῶ υἱός σου, ἀλλ' ἔχε με ὡς ἓνα τῶν ὑπηρετῶν σου.»

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ὁ πκτήρ του τότε ;

Ἄπ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ πατήρ του εἶπεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας του· «Φέρετε τὴν καλλιτέραν στολήν καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτυλίδιον εἰς τὴν χεῖρά του, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας του· φέρετε δὲ καὶ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, καὶ σφάξατέ τον, διὰ νὰ φάγωμεν καὶ εὐφρανθῶμεν, ἐπειδὴ ὁ υἱός μου οὗτος ἦτο νεκρὸς καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη.» Ἐν ᾧ δὲ εὐφραίνοντο, ἔρχεται ὁ πρεσβύτερος υἱός ἀπὸ τὸν ἀγρόν, καὶ

ἀφοῦ ἤκουσε τὰς εὐθυμίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς του, ἠρώτησεν ἓνα τῶν ὑπηρετῶν περὶ τῶν γινομένων· μαθὼν δὲ ὅτι ταῦτα ἐγίνοντο διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, ὠργίσθη καὶ δὲν ἤθελε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν. Ὁ δὲ πατήρ του ἐξεληθὼν παρεκάλει αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ· ἐκεῖνος ὁμῶς δὲν ἤθελε καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἐγὼ σὲ δουλεύω τόσα ἔτη, καὶ οὐδέποτε παρέβην ἐντολὴν σου τινὰ· καὶ ὁμῶς ποτὲ δὲν μοι ἔδωκας οὔτε ἓν ἐρίφιον διὰ νὰ εὐφρανθῶ μὲ τοὺς φίλους μου· τώρα δέ, ὅτε ἦλθεν ὁ υἱός σου οὗτος, ὅστις κατεδαπάνησε τὸν πλοῦτόν του εἰς τὰς ἀσωτείας, ἔσφαξας χάριν αὐτοῦ τὸν μόσχον τὸν σκευτόν.» Τότε ὁ πατήρ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Σὺ, τέκνον μου, εἶσαι πάντοτε ὁμοῦ μὲ ἐμέ, καὶ ὅλα ὅσα ἐγὼ ἔχω, εἶναι ἐδικὰ σου· τώρα ὁμῶς ἔπρεπε νὰ εὐφρανθῶμεν καὶ νὰ χαρῶμεν, διότι ὁ ἀδελφός σου ἦτο νεκρός καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπολωλώς καὶ εὐρέθη.»

Σημ. Βλέπετε, παιδιά μου! ὁ ἄσωτος υἱός, ἐπειδὴ ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸν ἀγαθὸν πατέρα του, ἐκινδύνευσε νὰ καταστραφῇ ὀλο-τελῶς· ἀφοῦ ὁμῶς μετενόησε καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἐζήτησε τὸ ἔλεος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐσυγχωρήθη παρ' αὐτοῦ καὶ ἐσώθη. Ὁ ἀγαθὸς οὗτος πατήρ εἶναι τύπος τοῦ παναγαθοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ ἄσωτος υἱὸς εἶνε ἡ εἰκὼν ὄλων ἐκείνων, οἵτινες ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν θεῖον νόμον, διὰ νὰ ζῶσι κακῶς κατὰ τὰς ἐπιθυμίας των.

Νομικός τις ἐρωτᾷ τὸν Ἰησοῦν. (Λουκ. κεφ. 1.)

Ἐρ. Τίνα ἐρώτησιν ἔκαμε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νομικός τις;

Ἀπ. Νομικός τις ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν εἶπε πρὸς αὐτόν· «Διδάσκαλε! τί πρέπει νὰ κάμω διὰ νὰ κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωὴν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Τί εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸν νόμον; πῶς ἀναγινώσκεις εἰς αὐτόν;» καὶ ἐκεῖνος εἶπεν· «Ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου, ὡς σεαυτόν.» Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· «Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· οὕτω κάμνε καὶ σύ, καὶ θέλεις κληρονομήσει τὴν αἰώνιον ζωὴν.» Ὁ δὲ νομικός θέλων νὰ δικαιώσῃ τὸν ἑαυτὸν του

εἶπε· «Καὶ τίς ἐστὶν ὁ πλησίον μου;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινε ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ καθ' ὁδὸν περιέπεσε εἰς τὰς χεῖρας ληστῶν, οἵτινες τὸν ἐγύμνωσαν, τὸν ἐπλήγωσαν, καὶ ἀφοῦ τὸν ἄφησαν ἡμιθανῆ ἀνεχώρησαν. Κατὰ τύχην δὲ διέβαινε ἐκεῖθεν ἱερεὺς τις, ὅστις ἰδὼν αὐτὸν ἐπέρασε χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχὴν· ὁμοίως δὲ διέβαινε καὶ τις Λευίτης, ὅστις ἀφοῦ ἤλθε πρὸς αὐτόν, καὶ εἶδε τὴν κατάστασίν του, ἀνεχώρησε. Διαβαίνων δὲ ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ Σαμαρίτης τις, καὶ ἰδὼν τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκετο, τὸν εὐσπλαγχνίσθη, καὶ πλησιάζας ἔδωσε τὰς πληγὰς αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον εἰς αὐτάς· ἔπειτα ἔβαλεν αὐτὸν ἐπάνω εἰς τὸ κτήνος του, τὸν ἔφερεν εἰς τι ξενοδοχεῖον καὶ τὸν ἐπεριποιήθη. Τὴν δὲ ἀκόλουθον ἡμέραν, ἐπειδὴ ἐμελλε νὰ ὑπάγῃ μακρύτερα, ἔβγαλε δύο δηνάρια, τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν ξενοδόχον καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ἐπιμελήθητι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, καὶ ὅσα περισσότερα ἤθελες ἐξοδεύσει δι' αὐτόν, ὅταν ἐπιστρέψω θέλω σοὶ τὰ πληρώσει. Τίς λοιπὸν τῶν τριῶν τούτων σοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι πλησίον τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς;» Ὁ δὲ νομικὸς ἀπεκρίθη· «Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος εἰς αὐτόν.» Ὑπαγε λοιπὸν καὶ σύ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ποιεῖ ὁμοίως.»

Σημ. Βλέπετε, παιδιά μου· πλησίον ἡμῶν δὲν εἶναι ὅστις καταάγεται ἀπὸ τὸ αὐτὸ γένος, ἢ ἔχει τὴν αὐτὴν θρησκείαν, ἀλλὰ πᾶς ἄνθρωπος, ὅστις ἔχει ἀνάγκην συνδρομῆς.

Παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων. (Ματθ. κεφ. κέ.)

Ἐρ. Ποίαν παραβολὴν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς περὶ τῶν δέκα παρθένων;

Ἀπ. Κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, θὰ ὁμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ δέκα παρθένοισι, αἵτινες ἔλαβον τὰς λαμπάδας αὐτῶν καὶ ἦλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. Ἐξ αὐτῶν δέ, αἱ μὲν πέντε ἦσαν μωραὶ, αἱ δὲ ἄλλαι φρόνιμοι. Καὶ αἱ μὲν μωραὶ ἔλαβον μὲν τὰς λαμπάδας τῶν, δὲν ἔλαβον ὅμως καὶ ἔλαιον μεθ' αὐτῶν, ὡς αἱ φρόνιμοι. Ἐπειδὴ δὲ ἐβράδυνεν ὁ νυμφίος

νὰ ἔλθῃ, ἐνύσταξαν ὄλαι καὶ ἐκοιμήθησαν. Περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον ἤκούσθη φωνή, λέγουσα· «Ἴδου ἔρχεται ὁ νυμφίος, ἐξέλθετε εἰς ἀπάντησίν του.» Ἀφοῦ δὲ ἤκουσαν τὴν φωνὴν ταύτην, ἐσηκώθησαν καὶ αἱ δέκα, καὶ ἠτοίμαζον τὰς λαμπάδας των. Καὶ αἱ μὲν μωραὶ, ἐπειδὴ δὲν εἶχον ἔλαιον, εἶπον εἰς τὰς φρονίμους· «Δότε καὶ εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἔλαιόν σας, διότι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.» αἱ δὲ φρόνιμοι εἶπον εἰς αὐτάς· «Ὑπάγετε μᾶλλον εἰς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἔλαιον, μήπως αὐτὸ το ὁποῖον ἡμεῖς ἔχομεν, δὲν ἀρκέσῃ καὶ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ σας.» Καὶ αἱ μὲν μωραὶ ὑπῆγον ν' ἀγοράσωσιν, αἱ δὲ φρόνιμοι, ὑποδεχθεῖσαι τὸν νυμφίον, εἰσῆλθον μὲ αὐτὸν εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Αἱ δὲ μωραὶ ἐλθοῦσαι ὕστερον ἔλεγον· «Κύριε, Κύριε· ἀνοιξον εἰς ἡμᾶς.» ὁ δὲ νυμφίος εἶπεν εἰς αὐτάς· «Δὲν σας γνωρίζω.» προσέχετε λοιπὸν πάντες, διότι δὲν ἤξεύρετε μήτε τὴν ἡμέραν, μήτε τὴν ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔρχεται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. »

Σημ. Νυμφίος, παιδία μου, τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, καὶ γάμος ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· φρόνιμοι παρθένοι εἶναι οἱ δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς, μωραὶ δὲ οἱ κακοὶ καὶ ἄσεβεῖς· νυσταγμὸς ἡ ψυχorroαγία, καὶ ὕπνος ὁ θάνατος. Καὶ ἐπειδὴ δὲν γνωρίζομεν μήτε τὴν ὥραν, μήτε τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου, χρεωστοῦμεν νὰ εἴμεθα πάντοτε ἔτοιμοι, διὰ νὰ μὴ κλεισθῶμεν ἔξω τοῦ παραδείσου.

Εἰσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

(Ματθ. κεφ. κἀ. Μάρκ. ιά. Λουκ. ιθ'. Ἰωάν. ιβ'.)

Ἐρ. Ποίαν ὑποδοχὴν ἔκαμον εἰς τὸν Ἰησοῦν, εἰσερχόμενον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ;

Ἄπ. Ἐν ᾧ ἐπλησίαζεν ἡ ἑορτὴ τοῦ πάσχα, ἤρχετο ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ με τοὺς μαθητάς του, καθήμενος εἰς πῶλον μιᾶς ὄνου. Ὁ δὲ λαὸς ἀκούσας ὅτι ὁ Ἰησοῦς, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνέστησε τὸν Λάζαρον εἰς τὴν Βηθανίαν, ἤρχετο εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, λαβῶν εἰς τὰς χεῖράς του κλάδους φοινίκων, ὡς νίκης σύμ-

θελον, ἐξήλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ ἔκραζαν· «Ὁσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, (εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.)» Τοσοῦτος δὲ ἦτο ὁ ἐνθουσιασμός τῶν ἀνθρώπων, ὥστε ἄλλοι ἔστρωνον τὰ φορέματά των εἰς

Εἰσοδος Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ.

τὴν ὁδόν, ἄλλοι ἔκοπτον κλάδους δένδρων, καὶ ἔστρωνον αὐτοὺς εἰς τὸ μέρος, ὅθεν ἐμελλε νὰ διέλθῃ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἔκραζον μεγαλοφώνως· «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.» Μὲ τοιαύτην βασιλικὴν πομπὴν εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ αὕτη ἦτο ἡ πάνδημος ἀναγνώρισις αὐτοῦ ὡς Μεσσίου. Οἱ Φαρισαῖοι ὁμως ἠγανάκτησαν διὰ τὴν μεγάλην τιμὴν τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς ἔκαμεν εἰς αὐτόν, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν θανατώσωσι.

Σημ. Τὴν εἰσοδὸν ταύτην τοῦ Ἰησοῦ ἑορτάζομεν καὶ ἡμεῖς τὴν κυριακὴν τῶν Βαίων, ἧτοι ὀκτῶ ἡμέρας πρὸ τοῦ εἴγιν πάσχα.

Ὁ μυστικός δειπνος καὶ τὸ νύμφιον τῶν ποδῶν.
(Λουκ. κεφ. κβ'.)

Ἐρ. Τί ἤξούρεις περὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου τοῦ Ἰησοῦ;

Ἄπ. Ὁ Ἰησοῦς ἔστειλε δύο ἐκ τῶν μαθητῶν του, τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἠτοίμασαν ὅ,τι ἐχρειάζετο διὰ νὰ φάγωσι τὸ πάσχα. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐλθὼν καὶ αὐτὸς ἐκεῖ μετὰ τῶν λοιπῶν μαθητῶν, εἶπεν εἰς αὐτούς· «Πολὺ ἐπεθύμησα νὰ φάγω ὁμοῦ μετ' ὑμᾶς τοῦτο τὸ πάσχα πρὶν ἀποθάνω.» Διὰ νὰ δείξῃ δὲ εἰς τοὺς μαθητάς του τὸ παράδειγμα τῆς ταπεινοφροσύνης, ἐσηκώθη ἀπὸ τῆν τράπεζαν καὶ ἤρχισε νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας αὐτῶν. Ὁ δὲ Πέτρος δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ τὸν Ἰησοῦν νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας του, λέγων· «Οὐδέποτε θέλω στέρξει νὰ πλύνῃς τοὺς πόδας μου.» Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ἐὰν δὲν πλύνω τοὺς πόδας σου, δὲν ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πέτρος ἀφήκε τὸν Ἰησοῦν νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας του εἰπὼν· «Κύριε ὄχι μόνον τοὺς πόδας, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν.» Μετὰ ταῦτα ἐκάθισε πάλιν εἰς τὴν τράπεζαν, ἔλαβε τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας τὸν Θεὸν εὐλόγησεν αὐτόν, τὸν ἔκοψε καὶ τὸν διέμοιρασεν εἰς τοὺς μαθητάς του, λέγων· «Λάβετε φάγετε, τοῦτο εἶναι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλύμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.» Ὡσαύτως ἔλαβεν ἔπειτα καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸν οἶνον, καὶ ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν καὶ τὸ εὐλόγησε, τὸ ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του εἰπὼν· «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο εἶναι τὸ αἷμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.» Καὶ οὕτω συνέστησεν ὁ Ἰησοῦς τὸ μυστήριον τῆς ἀγίας εὐχαριστίας, τὴν ὁποίαν διέταξε νὰ μεταλαμβάνωμεν ὅλοι οἱ χριστιανοὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν.

Σημ. Ἔχετε ὅμως ὑπ' ὄψιν, παιδία μου, ὅτι διὰ νὰ μεταλάβῃ τις ἀξίως τὴν ἀγίαν εὐχαριστίαν, πρέπει νὰ εἶναι καθαρὸς ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν, ἄλλως δὲν πρέπει νὰ πλησιασῇ εἰς τὸ μυστήριον τοῦτο, διότι ἀντὶ ὠφελείας θέλει ἐπισύρει εἰς ἑαυτὸν τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.

Σύλληψις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. κε'. λς'. Μάρκ. ιδ'. Λουκ. ιβ'. Ἰωάν. ιγ')

Ερ. Ποῖος ἐπέδωκε τὸν Ἰησοῦν Χριστόν ;

Ἄπ. Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, σηκωθείς ἐκ τῆς τραπέζης ὑπήγεν εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν ὁποίων εἶχε συμφωνήσει πρότερον τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰησοῦ, διὰ τὰ ὀδηγήσει εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἦτο ὁ Ἰησοῦς τοὺς στρατιώτας, αἵτινες ἠθέλων ἀποσταλῆ διὰ τὰ τὸν συλλάβωσιν. Ἐπειδὴ δὲ οὗτοι δὲν τὸν ἐγνώριζον, ὁ Ἰούδας εἶπε πρὸς αὐτούς· « Ὅντινα ἐγὼ φιλήσω, αὐτὸς εἶναι, αὐτὸν συλλάβετε. » Ὁ δὲ Ἰησοῦς μετὰ τὸν δειπνῶν ἐξῆλθε μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, εἰς ἓνα κήπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐτυνεύθικε πάντοτε τὰ πηγαίνῃ, ἔθα πρὸς τοὺς ἄλλοις, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· « Τὴν νύκτα ταύτην πάντες θέλετε σκανδαλισθῆ δι' ἐμέ. » Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε· « Κύριε, ἐὰν πάντες σκανδαλισθῶσι διὰ σέ, ἐγὼ δὲν θέλω σκανδαλισθῆ εἰς τὸν αἰῶνα. » Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν· « Τῆ ἀληθείᾳ σοι λέγω, ὅτι ταύτην τὴν νύκτα, πρὶν φωνήσῃ ὁ ἀλέκτωρ, θέλεις μὲ ἀρνηθῆ τρίς. » Φθάτας δὲ εἰς τὸ χωρίον Γεθσημανῆ, λέγει εἰς τοὺς μαθητὰς του. « Καθίσατε ἐδῶ, ἕως οὗ ὑπάγω τὰ προσευχηθῶ. » Παραλαβὼν δὲ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον, καὶ παραμέρισας εἶπε πρὸς αὐτούς· « Περίλυπος εἶναι ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ἐδῶ καὶ ἀγρυπνεῖτε μετ' ἐμοῦ. » Καὶ προχωρήσας ὀλίγον ἔπεσε κατὰ πρόσωπον καὶ εἶπε· « Πάτερ ! ἐὰν εἶναι δυνατόν, ἄς περάσῃ ἀπὸ ἐμὲ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν ἄς μὴ γένη τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ ἐδικόν σου. » Τότε ἔφρανη εἰς αὐτὸν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ, ὅστις τὸν ἐνίσχυσε. Τόσον δὲ μεγάλη ἦτο ἡ λύπη του, ὥστε ἤλθεν εἰς ἀγωνίαν, καὶ ὕδρωσε παραπολύ.

Ερ. Τί ἔκαμε μετὰ τοῦτο ;

Ἄπ. Μετὰ τοῦτο σηκωθείς ἀπὸ τῆν προσευχῆν, ἦλθεν εἰς τοὺς μαθητὰς του, καὶ εὐρών αὐτούς κοιμωμένους, τοὺς ἐπέπληξε μὲ πραότητα, διότι δὲν ἠδυνήθησαν τὰ ἀ-

γρυπνήσωσι μίαν ὥραν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἀφήσας αὐτούς, ὑπῆγε δευτέραν φοράν νὰ προσευχηθῆ. Ἐπιστρέψας δὲ πάλιν εὔρεν αὐτοὺς κοιμωμένους, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ των ἦσαν βεβαρυσμένοι ἀπὸ τὴν λύπην. Ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε καὶ τρίτην φοράν εἰς προσευχήν, καὶ ἐπιστρέψας λέγει εἰς αὐτούς· «Κοιμᾶσθε; ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-

Ἡ προδοσία Ἰούδα.

που παραδίδεται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. » Ἐν ᾧ δὲ ἐλάλει ἀκόμη, ἔρχεται ὁ προδότης Ἰούδας μετὰ πολλοὺς στρατιώτας καὶ δούλους τῶν ἀρχιερέων, καὶ πλησιάσας εἰς τὸν Ἰησοῦν, εἶπε· «Χαῖρε διδάτκαλε!» καὶ ἐφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς τῷ ἀπεκρίθη· «Φίλε, διατί ἦλθες; Ἰούδα, μετ' ἐφίλημα παραδίδεις τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; » τότε οἱ στρατιῶται συνέλαβον αὐτόν. Ὁ δὲ Πέτρος ἐλκύσας τὴν μάχαιράν του, ἔκοψε τὸ δεξιὸν αὐτίον τοῦ δούλου τοῦ ἀρχιερέως. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς, τὸ μὲν

αυτόν του δούλου εθεράπευσεν, εἰς δὲ τὸν Πέτρον εἶπε· «Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην τῆς, διότι ὅστις σύρει μάχαιραν ἐναντίον ἄλλου, μὲ μάχαιραν θέλει φορευθῆ καὶ αὐτός. » Τότε πάντες οἱ μαθηταὶ φοβηθέντες ἀφῆκαν τὸν Ἰησοῦν, πλὴν τοῦ Πέτρου, ὅστις ἠκολούθει αὐτὸν μακρόθεν.

Σημ. Φρικτὸν εἶναι τὸ ἐγκλημα τῆς προδοσίας, παιδίᾳ μου ! Ὁ Ἰούδας, ἐπειδὴ ἐπρόδωκε τὸν εὐεργέτην καὶ διδάσκαλόν του, ἔχασε τὴν ψυχὴν του, ἐκολάσθη.

Ἄρνησις τοῦ Πέτρου. (Ματθ. κεφ. κς')

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τὸν Πέτρον ;

Ἄπ. Ὁ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν τὸν Ἰησοῦν ἕως εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, ὅπου οἱ ὑπηρέται αὐτοῦ εἶχον ἀνθρακίαν καὶ ἐθερμαίνοντο. Εἰς ταύτην ἐπλησίασε καὶ αὐτὸς διὰ νὰ ζεσταθῆ. Ἐκεῖ δὲ ἐρωτηθεὶς τρεῖς, ἂν γνωρίζῃ τὸν Ἰησοῦν, ἠρνῆθη καὶ μάλιστα τὴν τρίτην φοράν ἤρχισε ν' ἀναθεματίζῃ τὸν ἑαυτὸν του, λέγων ὅτι δὲν γνωρίζει τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀμέσως ὁ ἀλέκτωρ ἐφώναξε. Τότε ὁ Πέτρος ἐνθυμηθεὶς τὸν λόγον τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι θέλει τὸν ἀρνηθῆ τρεῖς πρὶν φωνήσῃ ὁ ἀλέκτωρ, ἐξῆλθεν ἔξω καὶ ἔκλαυσε πολύ.

Σημ. Ὁ ἄνθρωπος, παιδίᾳ μου, εἰς πολλὰς περιστάσεις δὲν εἶναι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ἐν δὲν εἶναι μὲ αὐτὸν καὶ ἡ θεία δύναμις· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πέτρος ἀφῆθει εἰς τὰς ἰδίαις· του δυνάμεις, ἠρνῆθη τρεῖς τὸν Ἰησοῦν διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων· ὅθεν ὀφειλομέν εἰς ὅλας ἡμῶν τὰς ἐπιχειρήσεις νὰ ζητῶμεν τὴν θεϊὰν βοήθειαν.

Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως.
(Ματθ. κς'.-κς'. Μάρκ. ιδ'.-ιδ' Λουκ. κβ'.-κγ'. Ἰωάν. ιη'.-ιβ'.)

Ἐρ. Τί ἔκχρον τὸν Ἰησοῦν οἱ στρατιῶται ;

Ἄπ. Οἱ στρατιῶται, ἀφοῦ συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, ὠδήγησαν αὐτὸν εἰς τὸν Ἄγγαν, πενθερὸν τοῦ Καϊάφα, ἀρχιερέως τοῦ ἔτους ἐκείνου, ὅστις τὸν ἠρώτησε περὶ τῶν μαθητῶν καὶ τῆς διδασκαλίας του. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἐγὼ παρρησία ἐλάλησα εἰς τὸν κόσμον, ἐρώτησον τοὺς ἀκροατάς μου, οἵτινες ἠξεύρουσι τί ἔλεγον

εἰς αὐτούς.» Τότε εἰς τῶν ὑπηρετῶν ἐρράπισεν αὐτὸν καὶ τῷ εἶπεν· «Οὕτως ἀποκρίνεσαι εἰς τὸν ἀρχιερέα;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Ἄν μὲν ἐλάλησα κακῶς, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, διατί με δέρεις;»

Ἐρ. Τι ἔκαμεν ὁ Ἄννης τὸν Ἰησοῦν;

Ἄπ. Ὁ Ἄννης ἀπέστειλε τὸν Ἰησοῦν μετὰ ταῦτα δεδεμένον εἰς τὸν Καϊάφην, ὅπου συνήχθησαν πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, καὶ ἐζήτησαν ψευδομάρτυρας κατὰ τοῦ Ἰησοῦ διὰ νὰ τὸν θανατώσωσιν, ἀλλὰ δὲν εὕρισκον κανένα. Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες, εἶπον· «Οὗτος εἶπε δύναμαι νὰ κρημνίσω τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας νὰ τὸν οἰκοδομήσω πάλιν.» Τότε ἐσηκώθη ὁ ἀρχιερεὺς καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἰησοῦν· «Δὲν ἀποκρίνεσαι τίποτε εἰς ὅσα μαρτυροῦσιν οὗτοι ἐναντίον σου; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπη, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπε πάλιν πρὸς αὐτόν· «Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος νὰ μᾶς εἴπῃς, ἂν σὺ ᾔσαι ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.» Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Σὺ εἶπας; πλὴν σὰς βεβαιῶ, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλετε ἰδεῖν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀρχιερεὺς ἔσχισε τὰ ἐνδύματά του, καὶ εἶπεν· «Ἐβλασφήμησε· τί χρεῖαν ἔχομεν πλέον μαρτύρων.» Πάντες δὲ ἐφώναζον· «Ἔνοχος εἶναι θανάτου.» Τότε ἄλλοι μὲν ἔπτυσον αὐτόν, καὶ ἄλλοι ἐτκέπαζον τὸ πρόσωπόν του, καὶ τὸν ἐρράπιζον, λέγοντες· «Προφήτευσον εἰς ἡμᾶς Χριστέ, τίς σε ἐρράπισεν.»

Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου.

(Λουκ. κεφ. κη'. Ἰωάν. ιη. Ματθ. κζ'. Μάρκ. ιε.)

Ἐρ. Τι ἔκαμε τὸν Ἰησοῦν ὁ μέγας ἀρχιερεὺς;

Ἄπ. Ὁ Καϊάφης, ἀφοῦ τὸν ἐβασάνισε διαφοροτρόπως ἐκείνην τὴν νύκτα, ἐπεμφεν αὐτὸν τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐνώπιον τοῦ Ποντίου Πιλάτου, ὅστις ἦτο ἡγεμὼν τῆς Ἰουδαίας. Ὁ δὲ Πιλάτος τοὺς ἠρώτησε τίνα κατηγορίαν ἔχουσι κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, αὐτοὶ δὲ ἀπεκρίθησαν· «Ἄν δὲν ἦτο οὗτος κακοποιὸς ἄνθρωπος, δὲν

ἤθελομεν παραδώσει αὐτὸν εἰς σέ.» Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς αὐτούς· «Λάβετε αὐτὸν σεῖς καὶ κρίνατέ τον κατὰ τὸν νόμον σας.» καὶ ἐκεῖνοι εἶπον· «Δὲν μᾶς εἶναι συγκεχωρημένον νὰ καταδικάσωμεν εἰς θάνατον κανένα.» Μετὰ δὲ ταῦτα εἰσῆλθεν ὁ Πιλάτος εἰς τὸ δικαστήριον καὶ ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν· «Σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Ἄφ' ἑαυτοῦ σου λέγεις τοῦτο, ἢ ἄλλοι σοὶ εἶπον περὶ ἐμοῦ;» Καὶ ὁ Πιλάτος λέγει πρὸς αὐτόν· «Μήπως ἐγὼ εἶμαι Ἰουδαῖος; τὸ ἔθνος σου καὶ οἱ ἀρχιερεῖς σου σέ παρέδωσαν εἰς ἐμέ· τί λοιπὸν ἔκαμες;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἡ ἐδική μου βασιλεία δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· ἐάν ἦτο ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, οἱ ὑπηρέται μου ἤθελον πολεμήσει ὑπὲρ ἐμοῦ.» Καὶ ὁ Πιλάτος εἶπε πρὸς αὐτόν· «Λοιπὸν εἶσαι βασιλεὺς;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Σὺ λέγεις ὅτι εἶμαι βασιλεὺς· ἐγὼ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὅστις εἶναι ἐκ τῆς ἀληθείας, ἐκεῖνος ὑπακούει εἰς τὴν φωνήν μου.» Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε· «Τί εἶναι ἀλήθεια;» Καὶ αὐτοῦ εἶπε τοῦτο, ἐξῆλθεν ἔξω καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· «Ἐγὼ δὲν εὐρίσκω εἰς αὐτὸν οὐδεμίαν αἰτίαν.» Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐπέμενον λέγοντες, ὅτι διεγείρει τὸν λαὸν εἰς ἀποστασίαν, ἐμποδίζει τοὺς ἀνθρώπους νὰ πληρώνωσι φόρον εἰς τὸν Καίσαρα, καὶ ὀνομάζει τὸν ἑαυτόν του βασιλέα.

Ἐρ. Τί ἔλαβεν ὁ Πιλάτος μετὰ ταῦτα;

Ἄπ. Μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἦτο συνήθεια νὰ ἀπολύῃ ὁ ἡγεμὼν κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἓνα κατάδικον, ὅτινα ἤθελεν ὁ λαός, ὁ Πιλάτος ἠρώτησε τοὺς Ἰουδαίους· «Τίνα θέλετε νὰ σας ἀπολύσω, τὸν Βαραβᾶν, ἢ τὸν Ἰησοῦν;» Ἦτο δὲ ὁ Βαραβᾶς διαβόητος ἡρστής· τότε πάντες ἔκραζον· «Ἀπόλυτον τὸν Βαραβᾶν.» Ὁ δὲ Πιλάτος τοὺς ἠρώτησε πάλιν· «Τί νὰ κάμω τὸν Ἰησοῦν;» Ὅσοι δὲ ἀπεκρίθησαν· «Σταυρωθήτω.» Ὁ δὲ Πιλάτος λέγει πρὸς αὐτούς· «Καὶ τί κακὸν ἐποίησεν;» Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐπέμενον κράζοντες μεγαλοφώνως· «Σταυρωθήτω.» Ἀναγκασθεὶς λοιπὸν ὁ Πιλάτος ἀπὸ τὴν ἐπιμονὴν τῶν Ἰουδαίων, τὸν μὲν Βαραβᾶν ἀπέλυσε, τὸν δὲ Ἰουδοῦν ἐ-

μαστίγωσε καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τοὺς στρατιώτας, οἵτινες τὸν ἐβασάνισον τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτός.

Ἐρ. Τί ἔκαμον οἱ στρατιῶται ἀφοῦ παρέλαβον τὸν Ἰησοῦν;

Ἄπ. Οἱ στρατιῶται, ἀφοῦ παρέλαβον τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ

Ὁ ἀκάνθινος στέφανος καὶ ἡ μαστίγωσις τοῦ Ἰησοῦ.

τὸν Πιλάτον, τὸν ἐνέδυσαν κοκκίνην χλαμύδα, ἔπλεξαν στέφανον ἐξ ἀκανθῶν καὶ τὸν ἔθεσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, τῷ ἔδωκαν κάλαμον εἰς τὴν δεξιάν αὐτοῦ ἀντὶ σκήπτρου, καὶ τοιουτοτρόπως ἐνδεδυμένον τὸν περιέπαιζον ὡς βασιλέα, λέγοντες πρὸς αὐτόν. «Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.» Τὸν ἔπτυσον εἰς τὸ πρόσωπον, τὸν ἐρράπιζον, καὶ τὸν ἐκτύπων εἰς τὴν κεφαλὴν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐξῆλθε πάλιν ἔξω μετὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ λέγει πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι δὲν εὑρίσκει κατ' αὐτοῦ οὐδεμίαν αἰτίαν. Ἐκεῖνοι ὁμῶς ἐφώναζον ὁμοφώνως, «Σταύρωσον, σταύρω-

σον αὐτόν.» Καὶ ὁ Πιλάτος εἶπε· «Λάβετε αὐτὸν σεις καὶ σταυρώσατε, διότι ἐγὼ δὲν εὐρίσκω εἰς αὐτὸν οὐδεμίαν αἰτίαν.» Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἀπεκρίθησαν· «Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν πρέπει νὰ ἀποθά- νῃ, διότι ἔκαμε τὸν ἑαυτὸν τοῦ υἱὸν τοῦ Θεοῦ.»

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ὁ Πιλάτος, ἀφοῦ ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους;

Ἄπ. Ὁ Πιλάτος ἀφοῦ ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, «Πόθεν εἶσαι;» ὁ δὲ Ἰησοῦς δὲν ἀπεκρίθη. Τότε ὁ Πιλάτος εἶπε πρὸς αὐτόν· «Εἰς ἐμὲ δὲν λαλεῖς; Δὲν ἠξεύρεις ὅτι ἔχω ἐξουσίαν καὶ νὰ σὲ σταυρώσω καὶ νὰ σὲ ἀπολύσω;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς τῷ εἶπε, «Δὲν θὰ εἶχες καμμίαν ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ, ἐὰν δὲν σοι ἦτο δεδομένον ἄνωθεν.» Ὁ δὲ Πιλάτος ἐζήτηε ἐκ τούτου νὰ τὸν ἀπολύσῃ· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες· «Ἄν τοῦτον ἀπολύσῃς, δὲν εἶσαι φίλος τοῦ Καίσαρος.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πιλάτος ἐφοβήθη καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος λέγει πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· «Ἴδοὺ ὁ βασιλεὺς σας.» Ἐκεῖνοι δὲ ἔτι περισσότερον ἐφώναζον, «Ἄρον! Ἄρον! σταύρωσον αὐτόν.» Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε· «Τὸν βασιλέα σας νὰ σταυρώσω;» Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀπεκρίθησαν, ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἄλλον βασιλέα, παρὰ τὸν Καίσαρα. Ἀφοῦ δὲ εἶδεν ὁ Πιλάτος ὅτι δὲν ὠφελεῖ τίποτε, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἐνίψε τὰς χεῖράς του ἔμπροσθεν τοῦ ὄχλου, καὶ εἶπεν· «Ἄθως εἶμαι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου, σεις ὄψεσθε.» Τότε πάντες ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἀπεκρίθησαν· «Τὸ αἷμά του ἂς εἶναι ἐπάνω εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν.» Τότε ὁ Πιλάτος παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ σταυρωθῇ.

Ἐρ. Τί ἔκαμε τότε ὁ Ἰούδας;

Ἄπ. Ὁ Ἰούδας, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ὁ διδάσκαλός του κατεδικάσθη εἰς θάνατον, μετενόησε καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβυτέρους τὰ τριάκοντα ἀργύρια, εἶπεν· «Ἥμαρτον, διότι παρέδωκα αἷμα ἁθῶν.» Ἐκεῖνοι ὁμῶς ἀποκρίθησαν· «Τί μᾶς μέλλει· σὺ ὄψου.» Τότε ὁ Ἰούδας ἔρριψεν εἰς τὸν ναὸν τὰ ἀργύρια, καὶ ὑπῆγε καὶ ἐκρεμάσθη.

Σημ. Ἀπὸ φθόνον κινούμενοι οἱ Ἰουδαῖοι διὰ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα θαύματα τοῦ Ἰησοῦ καὶ διὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, ἐζήτησαν τὸν θάνατόν του, προτιμήσαντες νὰ ἀπολυθῇ ὁ Βροῦθας, ὅστις ἦτο διαβόητος ληστής καὶ κακοῦργος. Ὁ δὲ Ἰούδας διὰ τὴν μεγάλην του φιλαργυρίαν ἐπρόδωκε τὸν διδάσκαλόν του. Ἀποφεύγετε λοιπόν, παιδία μου, τὰ δύο ταῦτα ἐλαττώματα τῆς ψυχῆς, τὸν φθόνον καὶ τὴν φιλαργυρίαν, ὧς πρὸς ἐνα μεγάλων ἀμαρτημάτων.

Ἡ σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. κζ'. Λουκ. κγ'. Ἰωάν. ιβ'. Μάρκ. ιε.)

Ἐρ. Τί ἔακμον μετὰ ταῦτα οἱ στρατιῶται ;

Ἄπ. Μετὰ ταῦτα οἱ στρατιῶται ἐκβαλόντες τοῦ Ἰησοῦ τὴν γλαυῦδα, τὸν ἐνέδυσαν μὲ τὰ φορέματά του, καὶ θέσαντες εἰς τοὺς ὤμους του τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, τὸν ἔφερον εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Καθ' ὁδὸν δὲ ἀπήντησαν ἄνδρα τινὰ Κυρηναῖον, Σίμωνα ὀνομαζόμενον, καὶ τὸν ἠγκάρευσαν νὰ σηκώσῃ τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰησοῦ. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν εἰς τινὰ τόπον ὀνομαζόμενον Ἑβραῖστὶ μὲν Γολγοθᾶν, Ἑλληνιστὶ δὲ Κρανίον, τὸν ἐσταύρωσαν ἐκεῖ, ἀφοῦ πρῶτον τῷ ἔδωκαν νὰ πῖν ὄξος μὲ χολῆν μμιγμένον. Ἐσταύρωσαν δὲ μετ' αὐτοῦ καὶ δύο ληστές, τὸν μὲν ἓνα ἐκ δεξιῶν, τὸν δὲ ἄλλον ἐξ ἀριστερῶν. Ἡ δὲ ἡμέρα, καθ' ἣν ἐσταυρώθη ἦτο Παρασκευή. Καὶ ὁ μὲν Ἰησοῦς, ἐπὶ τοῦ σταυροῦ εὕρισκόμενος, εἶδετο ὑπὲρ τῶν σταυρωτῶν αὐτοῦ λέγων· «Πάτερ συγχώρησον αὐτούς, διότι δὲν γνωρίζουσι τί κάμνουσιν.» ὁ δὲ Πιλάτος ἔγραψε τὴν αἰτίαν τῆς καταδίκης του μὲ γράμματα Ἑβραϊκά, Ἑλληνικά καὶ Ῥωμαϊκά, «Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.» καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.

Σημ. Ἐνθυμεθεε, παιδία μου, ὅτι οἱ Ἰσραηλιταὶ, ὅτε ἐμμελλον ν' ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἔφαζαν ἐκάστη οἰκογένεια κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ ἓν ἀρνίον, τὸ ὅποιον ἔφαγον μὲ ἄζυμα. Τοῦτο τὸ ἀρνίον προσεκόνιζε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ μίαν ἡμέραν, διὰ νὰ σώσῃ ἀπὸ τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ἡ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τελευτῇ τοῦ Ἰησοῦ. (Ματθ. κζ'.)

Ἐρ. Τί συνέβη ἀφοῦ ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς ;

Ἀπ. Ἀφοῦ ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς, οἱ μὲν στρατιῶται διεμοίρασαν πρὸς ἀλλήλους τὰ ἐνδύματά του· εἰς δὲ τὸ ἐπανωφόριόν του, τὸ ὁποῖον δὲν ἠθέλησαν νὰ διασχίσωσιν, ἐπειδὴ ἦτο οἰλούφαντον, ἔβαλον κλήρον. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι διαβαίνοντες πλησίον τοῦ σταυροῦ, περιέπαιζον τὸν Ἰησοῦν κινουῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· « Ἀλλοίμονον ! Σύ, ὅστις καταλύεις τὸν ναὸν καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας οἰκοδομεῖς αὐτόν, σῶσον τὸν ἑαυτὸν σου καὶ κατὰ βάνα ἀπὸ τὸν σταυρόν. Ὁμοίως ἔλεγον καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς· « Ἄλλους ἔσωσε, τὸν δὲ ἑαυτὸν του δὲν δύναται νὰ σώσῃ. » Ἀπὸ δὲ τοὺς συσταυρωθέντας ληστὰς, ὁ μὲν εἰς ἐβλασφήμει λέγων· « Ἐὰν ἦσαι ὁ Χριστός, σῶσον τὸν ἑαυτὸν σου καὶ ἡμᾶς. » ὁ δὲ ἕτερος ἐπέπληξεν αὐτόν, λέγων· « Δὲν φοβεῖσαι τὸν Θεόν ; ἡμεῖς μὲν πάσχομεν δικαίως, καὶ ἀπολαμβάνομεν ἄξια τῶν κακουργημάτων μας· οὗτος ὅμως οὐδὲν ἐπράξε κακόν. » Ἐπειτα λέγει πρὸς τὸν Ἰησοῦν· « Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου. » Ὁ δὲ Ἰησοῦς τῷ εἶπε· « Ἐγὼ ἀληθεῖα σοὶ λέγω ὅτι σήμερον θὰ ἦσαι μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν Παράδεισον. » Πλησίον δὲ τοῦ σταυροῦ ἐστέχοντο ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὁ ἠγαπημένος αὐτοῦ μαθητῆς Ἰωάννης· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν μητέρα του, εἶπε πρὸς αὐτήν· « Γύναι ἰδοὺ ὁ υἱός σου· πρὸς δὲ τὸν Ἰωάννην εἶπεν, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. » Ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἐρ. Τί ἐγένετο ἀκολούθως ;

Ἀπ. Ἀκολούθως κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἐγένετο σκότος μέγα, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τρεῖς ὥρας ἐσκέπασε τὴν γῆν ὅλην, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐφώνησε, Θεέ μου ! Θεέ μου ! διατί με ἐγκατέλιπες ! Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπε πάλιν· « διψῶ. » Καὶ εὐθὺς εἰς τῶν στρατιωτῶν ἐγένετο σπὸγγον μὲ ὄξος, τὸν ἔβαλεν εἰς κάλαμον, καὶ τὸν προσέφερεν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γευθεὶς εἶπε· « Τετέλεσται. » Πάτερ εἰς χεῖράς σου παραδίδω τὸ πνεῦμά μου· » καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν ἐξέπνευσε. Τότε τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ

ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνω ἕως κάτω· ἡ γῆ ἐσειέθη, αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, τὰ μνημεῖα ἠνεώχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα ἀποθαμμένων ἁγίων ἀνέστησαν καὶ ἐφάνησαν εἰς πολλούς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ φυλάσσοντες στρατιῶται, ἀφοῦ εἶδον τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν καὶ εἶπον· «Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦτο οὗτος.»

Σημ. Ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον προεικόνιζεν ὁ πασχάλιος ἀμνὸς τῶν Ἰουδαίων, εἶναι παιδία μου, ἀληθὴς θυσία διὰ τῆς ὁποίας ἐφιλιώθημεν μετὰ τὸν Θεόν, ὅστις ἦτο παρωργισμένος καθ' ἡμῶν διὰ τὴν μεγίστην διαφθοράν, εἰς ἣν εἶχομεν φθάσει ἐξ αἰτίας τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας. Τοῦτον δὲ τὸν ἐπονεϊδιστὸν σταυρικὸν θάνατον ἐδέχθη ὁ Ἰησοῦς εἰς ἑαυτόν, διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ ἡμεῖς τῆς κατάρας τοῦ Νόμου καὶ τῆς ποινῆς, τῆς ὁποίας εἴμεθα ἄξιοι διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν.

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τοὺς σταυρωθέντας, ἐνῶ ἦσαν ἀκόμη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ;

Ἀπ. Διὰ νὰ μὴ μείνωσιν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα τῶν σταυρωθέντων τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, διότι ἦτο τὸ Πάσχα, οἱ Ἰουδαῖοι παρεκάλεσαν τὸν Πιλάτον νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ἄδειαν νὰ συντρίψωσι τὰ σκέλη των διὰ νὰ ἀποθάνωσι, καὶ οὕτω νὰ καταβιβάσωσι καὶ ἐνταφιάσουν αὐτούς. Καὶ ὁ μὲν Πιλάτος ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἄδειαν, οἱ δὲ στρατιῶται ἦλθον εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, καὶ τῶν μὲν δύο ληστῶν, ἐπειδὴ ἀκόμη ἦσαν ζωντανοί, συντρίψαν τὰ σκέλη, τοῦ δὲ Ἰησοῦ δὲν τὰ συντρίψαν, διότι ἦτο ἤδη ἀποθαμμένος· εἰς ὁμῶς ἀπὸ τοὺς στρατιώτας ἐκτύπησε τὴν πλευρὰν αὐτοῦ μετὰ τὴν λόγχην, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πληγῆς αἷμα καὶ ὕδωρ.

Σημ. Τὰ δύο ταῦτα, παιδία μου, ἦτοι τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ, προεικόνιζον τὰ δύο σημαντικώτερα μυστήρια· τὸ μὲν αἷμα, τὴν ἁγίαν εὐχαριστίαν, τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἅγιον βάπτισμα.

Ἡ ταρῆ τοῦ Ἰησοῦ.

(Ματθ. κεφ. κ'. Μάρκ. ιε'. Λουκ. κγ'. Ἰωάν. ιθ'.)

Ἐρ. Τίς ἔθαψε τὸν Ἰησοῦν ;

Ἀπ. Περὶ τὸ ἔσπερας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἄνθρωπός τις πλούσιος ἐξ Ἀρμαθαίας, Ἰωσήφ ὀνομαζόμενος, ὅστις

ἦτο βουλευτῆς καὶ κεκρυμμένος μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθὼν εἰς τὸν Πιλάτον ἐζήτησε νὰ λάβῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ διὰ νὰ τὸ ἐνταφιάσῃ. Λαβὼν δὲ τὴν ἄδειαν κατεβίβασεν αὐτὸ ἀπὸ τὸν σταυρὸν μετὰ τοῦ Νικοδήμου, καὶ τυλίξας αὐτὸ εἰς σινδὸνα καθαρὰν, τὸ ἔβαλεν εἰς μνημεῖον νέον, τὸ ὁποῖον εἶχε κατασκευάσει διὰ τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸν κῆπὸν του, πλησίον τοῦ Γολγοθᾶ, καὶ κυλίσας λίθον μέγαν ἐπάνω τοῦ μνημείου ἀνεχώρησε. Τὴν δὲ ἐπαύριον, ἐλθόντες εἰς τὸν Πιλάτον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον εἰς αὐτόν. «Κύριε, ἐθυμῆθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος, ἐνῶ ἀκόμη ἔζη, εἶπεν ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θέλει ἀναστῆθῃ· πρόσταξον λοιπόν, σὲ παρακαλοῦμεν, νὰ φυλαχθῇ ὁ τάφος μέχρι τῆς τρίτης ἡμέρας, μήπως ἔλθωσι τὴν νύκτα οἱ μαθηταὶ του καὶ κλέψωσιν αὐτόν, καὶ ἔπειτα εἰπῶσιν εἰς τὸν λαὸν ὅτι ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, καὶ τότε ἡ ἐσχάτη πλάνη θέλει εἶσθαι χειροτέρα τῆς πρώτης.» Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη εἰς αὐτούς· «Ἔχετε φύλακας, ὑπάγετε καὶ ἀσφαλίσατε τὸν τάφον, καθὼς ἠξεῦρετε.»

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

(*Ματ. κεφ. κέ. Λουκ. κδ'. Μαρκ. ις'. Ἰωάν. κ'.*)

Ἔρ. Πότε ἀνέστη ὁ Ἰησοῦς, Χριστός;

Ἄπ. Ἀπὸ τῆς Παρασκευῆς καὶ ὅλον τὸ Σάββατον ἔμεινεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν τάφον· τὴν δὲ Κυριακὴν, ἧτις ἦτο ἡ τρίτη ἡμέρα μετὰ τὸν θάνατόν του, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἔγεινε σεισμὸς μέγας, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη πλήρης δόξης. Ἄγγελος δὲ Κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω εἰς αὐτόν. Ἡ δὲ ὄψις τοῦ ἀγγέλου ἔλαμπεν ὡς ἀστραπή, καὶ τὰ φορέματά του ἦσαν λευκὰ ὡς ἡ χιών. Οἱ δὲ στρατιῶται, οἵτινες ἐφύλασσαν τὸν τάφον, τόσον πολὺ ἐφοβήθησαν, ὥστε ἔπεσαν κατὰ γῆς, ὡς νεκροί. Αἱ δὲ ἅγιοι γυναῖκες, αἵτινες ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον διὰ νὰ ἀλείψωσι μὲ ἀρώματα τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, ἔλεγον καθ' ἑαυτάς· «Τίς θέλει μᾶς ἀποκυλίσει τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;» Ἀφοῦ ὁμως ἦλθον εἰς τὸν κῆπον, ἐθαύμασαν ἰδοῦσαι τὸν λίθον ἀποκεκυλι-

σμένον, καὶ τὸν ἄγγελον, ὅστις εἶπεν εἰς αὐτάς· « Μὴ φοβεῖσθε· σεῖς ζητεῖτε Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον· αὐτὸς ἀνέστη, καθὼς προεῖπε, καὶ δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ. Ἐλθετε καὶ ἴδετε τὸν τάφον, ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος. Ὑπάγετε λοιπὸν ταχέως εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶπατε εἰς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν Πέτρον, ὅτι ἀνέστη ἐκ νεκρῶν. »

Ἐρ. Τί ἔκαμαν τότε αἱ γυναῖκες ;

Ἄπ. Αἱ γυναῖκες ἐξεληοῦσαι τότε ἐκ τοῦ μνημείου με φόβον καὶ χαρὰν μεγάλην, ἔτρεξαν εἰς τὴν πόλιν διὰ τὴν ἀναγγέλωσιν εἰς τοὺς ἀποστόλους τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου. Καθ' ὁδὸν δὲ συνήντησεν αὐτάς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπε πρὸς αὐτάς· « Χαίρετε· » αὐταὶ δὲ πλησιάσασαι ἔπεσαν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πάλιν πρὸς αὐτάς, « Μὴ φοβεῖσθε, ἀλλ' ὑπάγετε καὶ εἶπατε εἰς τοὺς ἀδελφούς μου, νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ θέλουσι με ἰδεῖν. » Καὶ αἱ μὲν γυναῖκες ἀνήγγειλαν πρὸς τοὺς μαθητάς ὅσα εἶπε πρὸς αὐτάς ὁ Κύριος· ἐκ δὲ τῶν στρατιωτῶν ἤλθόν τινες εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς πάντα τὰ γενόμενα. Οὗτοι δὲ ἔκαμον συμβούλιον μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἔδωκαν χρήματα πολλὰ εἰς τοὺς στρατιώτας, καὶ τοὺς κατέπεισαν νὰ εἰπῶσιν ὅτι ἤλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἔκλεψαν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τοῦ τάφου, ἐνῶ αὐτοὶ ἐκοιμῶντο.

Ἐρ. Τί ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τὴν ἀνάστασιν του;

Ἄπ. Πρὸς τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἦτοι τῆς Κυριακῆς, ἐνῶ ἦσαν κεκλεισμένοι αἱ θύραι τῆς οἰκίας, ὅπου ἦσαν συνηθροισμένοι οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἤλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ σταθεὶς εἰς τὸ μέσον, εἶπεν εἰς αὐτούς· « Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἔστειλεν ἐμὲ ὁ Πατήρ, οὕτω πέμπω καὶ ἐγὼ ὑμᾶς. » Εἶτα ἐνεφύσησεν εἰς αὐτούς καὶ εἶπε· « Λάβετε πνεῦμα ἅγιον· ἂν τινῶν συγχωρήσητε τὰς ἁμαρτίας, θέλουσιν εἶσθε συγχωρημένοι, καὶ ἂν τινῶν δὲν τὰς συγχωρήσητε, δὲν θέλουσιν εἶσθε συγχωρημένοι. » Καὶ ἀφοῦ εἶπε ταῦτα, ἀμέσως ἐγένετο ἄφαντος.

Ἀπιστία Θωμᾶ. (Ἰωάν. κεφ. κ')

Ἐρ. Τί συνέβη εἰς τὸν Θωμᾶν, μαθητὴν τοῦ Ἰησοῦ;

Ἄπ. Ὅτε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς μαθητάς του, Θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος, εἰς ἓκ τῶν δώδεκα μαθητῶν του, δὲν ἦτο μετ' αὐτῶν εἰς τὴν οἰκίαν. Οἱ δὲ ἄλλοι ἔλεγον πρὸς αὐτόν· «Ἡμεῖς εἶδομεν τὸν Κύριον.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ Θωμᾶς ἀπεκρίθη· «Ἐὰν δὲν ἴδω εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὸ σημεῖον τῶν καρφίων, καὶ ἂν δὲν βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸ σημεῖον τῶν καρφίων, καὶ τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευράν του, δὲν θέλω πιστεῦσαι, ὅτι ἀνάστη. Μετὰ ὀκτῶ δὲ ἡμέρας, ἐνῶ ἦσαν πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ συνηθροισμένοι εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν, καὶ ὁ Θωμᾶς ὁμοῦ μὲ αὐτούς, ἔχοντες τὰς θύρας κλεισμένας, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ σταθεὶς εἰς τὸ μέσον εἶπεν εἰς αὐτούς· «Εἰρήνη ὑμῖν.» Ἐπειτα λέγει εἰς τὸν Θωμᾶν· «Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ἐδῶ καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνεσαι ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.» Τότε εἶπεν ὁ Θωμᾶς· «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.» Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ἐπειδὴ με εἶδες, Θωμᾶ, ἐπίστευσας; μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύοντες.»

Σημ. Τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, παιδία μου, πρέπει νὰ πιστεύωμεν καὶ ἡμεῖς ἀδιστακτικῶς, ὅπως παρεδόθη εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Ἀποστόλων, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀκούσωμεν ὑπὸ τοῦ Κυρίου τὸ Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες, νὰ γίνωμεν κληρονόμοι τῆς ἐπουρανίου αὐτοῦ βασιλείας, καὶ νὰ μὴ καταδικασθῶμεν ὡς ἄπιστοι εἰς κόλασιν αἰώνιον.

Ἡ ἀνάληψις τοῦ Σωτῆρος. (Ματθ. κη'. Λουκ. κδ'.)

Ἐρ. Πότε ἀνελήφθη ὁ Ἰησοῦς Χριστός;

Ἄπ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τὴν ἓκ νεκρῶν ἀνάστασιν του ἐφάνη ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας τεσσαράκοντα, διδάσκων τοὺς μαθητάς αὐτοῦ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Παρήγγελε δὲ εἰς αὐτούς νὰ μείνωσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, μέχρις οὗ λάβωσιν ἐξ ὕψους τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· τοῖς εἶπε νὰ κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ νὰ βαπτίζωσι τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς,

καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τελευταῖον δὲ ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς τὴν Βηθανίαν, εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν, καὶ ἐκεῖ, ἀφοῦ τοὺς εὐλόγησεν, ἀνελήφθη ἔμπροσθεν αὐτῶν εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Ἐρ. Τί συνέβη ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἀνέβαινεν εἰς τὸν Οὐρανόν;

Ἄπ. Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἀνέβαινεν εἰς τὸν Οὐρανόν, παρεστάθησαν δύο ἄγγελοι, λευκὰ ἐνδεδυμένοι, καὶ εἶπον εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· « Ἄνδρες Γαλιλαῖοι! τί στέκεσθε βλέποντες εἰς τὸν Οὐρανόν; Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἀνελήφθη ἀπὸ ὑμᾶς εἰς τὸν Οὐρανόν, θέλει ἔλθει πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν τὸν εἶδετε ἀναβαίνοντα. » Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἀπόστολοι ἐπροσκύνησαν τοὺς ἄγγελους, καὶ ὑπέστρεψαν μὲ χαρὰν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἦσαν διὰ παντός εἰς τὸ ἱερόν, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ὁ Ἰούδας ἐκρεμίσθη, συνηθροίσθησαν οἱ Ἀπόστολοι καὶ ἄλλοι ὡς ἑκατὸν εἴκοσι τὸ ὄλον, καὶ ἐξέλεξαν μεταξύ αὐτῶν δύο ἐναρέτους ἄνδρας, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν καὶ τὸν Ματθίαν, καὶ ἀφοῦ ἐπεκαλέσθησαν διὰ προσευχῆς τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν, ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὸν Ματθίαν, ὅστις συνηριθμήθη μετὰ τῶν ἑνδεκα Ἀποστόλων.

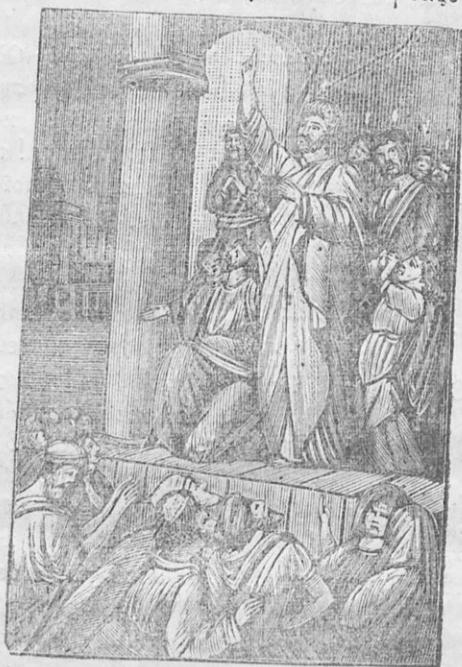
Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους. (Πράξ. 6'.)

Ἐο. Πότε ἐπεμψεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τοὺς Ἀποστόλους;

Ἄπ. Τὴν Πεντηκοστὴν ἡμέραν μετὰ τὸ Πάσχα ἐπεμψεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τοὺς Ἀποστόλους τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ἐνῶ οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν ὅλοι συνηθροισμένοι εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, αἴφνης ἐγένετο ἀπὸ τὸν Οὐρανόν μέγας κρότος, ὡς νὰ ἦτο βιαία πνοὴ ἀνέμου, ἣτις ἐγέμισεν ὅλον τὸν οἶκον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκάθητο, καὶ ἐφάνησαν ὡς γλῶσσαι πυρός, αἰτινες ἐκάθησαν εἰς καθένα ἐξ αὐτῶν. Οἱ δὲ Ἀπόστολοι ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρχισαν νὰ λαλῶσι διαφόρους γλώσσας κατὰ τὴν χάριν, τὴν ὁποίαν ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον.

Ἐρ. Τι συνέβη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ;

Ἄπ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐπειδὴ ἦτο ἡ μεγάλη ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς, τὴν ὁποίαν ἐώρταζον οἱ Ἰου-

Κατάβασις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους.

δαῖοι εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ πρὸς τὸν Μωϋσῆν δοθείσης νομοθεσίας, εἶχον συναθροισθῆ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς γῆς πολλοὶ εὐσεβεῖς Ἰουδαῖοι, καὶ πολλοὶ ἄλλοι προσήλυτοι ἐκ διαφόρων ἐθνῶν, οἵτινες, ἀφοῦ ἤκουσαν τὸν κρότον τῆς βοῆς, ἔτρεξαν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἦσαν οἱ Ἀπόστολοι, καὶ ἐξεπλάγησαν ἀκούσαντες αὐτοὺς νὰ ὁμιλῶσι τὴν πατριὸν ἐνὸς ἐκάστου γλῶσσαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· «Οἱ ἄνδρες οὗτοι δὲν εἶναι Γαλιλαῖοι ; πῶς ἡμεῖς τοὺς ἀκούομεν τώρα νὰ λαλῶσι τὴν γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ἐγεννήθημεν, καὶ νὰ διηγῶνται τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ ; » Ἀπορῶντες δὲ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· «Τί θαῦμα εἶναι

τοῦτο ; » Ἄλλοι δὲ πάλιν περιέπαιζον αὐτοὺς λέγοντες ὅτι εἶναι μεθυσμένοι.

Ἐρ. Τί ἔκαμε τότε ὁ Πέτρος ;

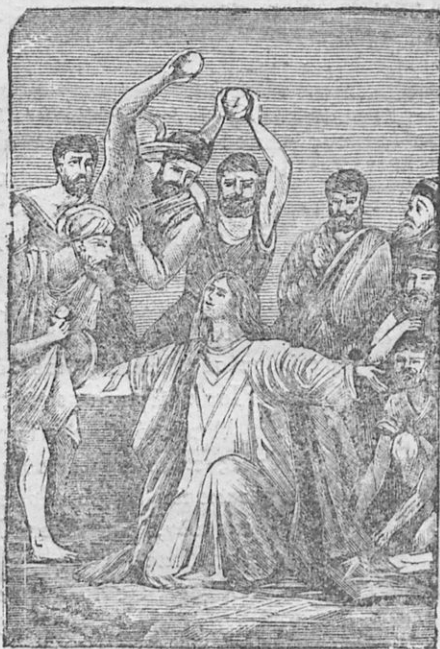
Ἄπ. Τότε ὁ Πέτρος σταθεὶς εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους μὲ τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους, εἶπε μεγαλοφώνως· « Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἱερουσαλήμ ! ἀκούσατε μὲ προσοχὴν τοὺς λόγους μου· οἱ ἄνδρες οὗτοι δὲν εἶναι μεθυσμένοι, καθὼς νομίζετε, διότι οὐδέποτε μεθύουσιν, ἀλλ' ἔλαβον Πνεῦμα Ἅγιον, τὸ ὁποῖον ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τὸν ὁποῖον σεῖς ἐσταυρώσατε, ὅστις ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ἀνέβη εἰς τοὺς Οὐρανοὺς, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς του. » Τότε οἱ Ἰσραηλιταὶ εἶπον εἰς τὸν Πέτρον καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους· « Τί νὰ κάμωμεν ἀδελφοί ; » Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν εἰς αὐτοὺς· « Μετανοήσατε, καὶ ἄς βαπτισθῇ ἕκαστος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ θέλετε λάβει τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἡμέραν ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τρεῖς χιλιάδες ἄνθρωποι, καὶ ἀπὸ τότε ἤρχισεν ἡ σύστασις τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας.

Οἱ Διάκονοι. (Πράξ. Ἀποστ. κεφ. 5'.)

Ἐρ. Τίνες ἦσαν οἱ Διάκονοι ;

Ἄπ. Οἱ Διάκονοι ἦσαν ἑπτὰ ἄνδρες εὐσεβεῖς, τοὺς ὁποίους ἐξέλεξε κατὰ προτροπὴν τῶν Ἀποστόλων τὸ πλήθος τῶν μαθητῶν, διὰ νὰ τοὺς βοηθῶσιν εἰς τὸ κήρυγμα καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν. Ὄνομάζοντο δὲ Στέφανος, Φίλιππος, Πρόχορος, Νικάνωρ, Τίμων, Παρμενᾶς καὶ Νικόλαος. Μεταξὺ δὲ τούτων διεκρίθη ὁ Στέφανος, ὅστις ἔκαμε μεγάλα θαύματα εἰς τὸν λαόν. Οὗτος ἀπέθανε πρῶτος μάρτυς μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, λιθοβοληθεὶς ἀπὸ τοὺς κακοὺς καὶ ἀσεβεῖς Ἰουδαίους.

Σημ. Ὁ Στέφανος, παιδία μου, διεκρίθη μεταξὺ τῶν δεικνόντων διὰ τὴν μεγάλην του εὐσέβειαν καὶ τὸν ζῆλον τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος· Ὄνομάσθη δὲ πρῶτος μάρτυς, διότι πρῶτος αὐτὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.

Λιθοβολισμός Στεφάνου.

Ἐπιστροφή Παύλου. (Πράξ. Ἀποστ. κεφ. θ'.)

Ἐρ. Ποῖος ἦτο ὁ τρομερώτερος διώκτης τῶν Χριστιανῶν ;
 Ἀπ. Τρομερώτερος διώκτης τῶν Χριστιανῶν ἦτο ὁ
 Ἀπόστολος Παῦλος, ὅστις ἦτο Φαρισαῖος, καὶ ὠνομάζετο
 Σαῦλος. Οὗτος ἤρχετο εἰς τὰς οἰκίας, ἔσυρε διὰ τῆς βίας
 ἀνδρας καὶ γυναῖκας εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ ἐφοβέριζε νὰ
 θανατώσῃ πάντας τοὺς μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ. Ἐλθὼν δὲ
 πρὸς τὸν μέγαν ἀρχιερέα, ἔλαβεν ἐπιστολάς διὰ νὰ ὑπάγῃ
 εἰς τὴν Δαμασκόν, συλλάβῃ καὶ φέρῃ δεδεμένους εἰς τὴν
 Ἱερουσαλήμ, ὅσους ἤθελεν εὑρεῖ ἐκεῖ Χριστιανούς. Ἄλλ'
 ἐνῶ ἐπλησίαζεν εἰς αὐτήν, εἶδεν ὑπερφυσικόν τι φῶς, τὸ
 ὅποσον τὸν ἐτυφλῶσε, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἤκουσε φωνήν,
 λέγουσαν· «Σαοὺλ, Σαοὺλ ! τί με διώκεις ;» Ὁ δὲ
 Σαοὺλ εἶπε· «Τίς εἶσαι, Κύριε, ὃν ἐγὼ διώκω ;» Ἡ δὲ φωνή
 ἀπεκρίθη· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὅποσον σὺ διώκεις·
 εἶναι σκληρόν νὰ λακτίξῃς πρὸς κέντρα.» Ταῦτα ἁ-

κούσας ὁ Σαούλ καὶ ἐντρομος γενόμενος, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ἀκολούθως χειραγωγούμενος ὑπ' ἄλλων ἦλθεν εἰς τὴν Δαμασκόν, ὅπου κατὰ παραγγελίαν τοῦ Ἰη-

Ἐπιστροφή Παύλου.

σοῦ Χριστοῦ ἐβαπτίσθη ἀπὸ ἁγίον τινα καὶ ἐνάρετον ἀνδρα, Ἀνανίαν ὀνομαζόμενον, ἐθεραπεύθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ του, καὶ ἔκτοτε μετονομασθεὶς Παῦλος, ἔγεινε μέγας Ἀπόστολος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κηρύξας τὸ Εὐαγγέλιον προφορικῶς καὶ δι' ἐπιστολῶν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη.

Τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων.

Ἐρ. Ποῦ ἐκήρυξαν οἱ Ἀπόστολοι;

Ἄπ. Οἱ Ἀπόστολοι, ἀφοῦ διέμειναν δώδεκα ἔτη εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος, διεσπάρησαν ἔπειτα εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς οἰκουμένης, κηρύττοντες τὸ Εὐαγγέλιον καὶ συσταίνοντες ἐκκλησίας. Καὶ ὁ μὲν Πέτρος, ἀφοῦ περιῆλθε πολλὰ μέρη τῆς Ἀσίας, κατήντησε τελευταῖον εἰς τὴν Ῥώμην ὅπου ἐδέχθη

τὸν σταυρικὸν θάνατον ἐπὶ Νέρωνος τοῦ ἰμωτάτου. Ὁ δὲ Ἀνδρέας, περιελθὼν πολλὰ μέρη τῆς Γαλατίας, Καππαδοκίας, Σκυθίας καὶ Βυθινίας, ἦλθε καὶ εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας, ὅπου καὶ ἐσταυρώθη Ὁ δὲ Ματθαῖος ἐκήρυξεν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Ὁ δὲ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐκήρυξεν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἐφεσον. Ἐπὶ Δομητιανοῦ ἐξωρίσθη εἰς τὴν Πάτμον, ὅπου εἶδε τὴν ἀποκάλυψιν. Ὁ Φίλιππος ἐκήρυξεν εἰς τὴν ἄνω Ἀσίαν, καὶ ἐσταυρώθη εἰς τὴν Ἱεράπολιν τῆς Φρυγίας. Ἰακώβος, ὁ ἀδελφός, ἐκήρυξεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἐχειροτονήθη καὶ ἐπίσκοπος. Ἰούδας ὁ Θαδδαῖος, ἀδελφὸς τοῦ Ἰακώβου) ἐκήρυξεν εἰς τὴν Συρίαν. Ὁ Παῦλος ἐκήρυξεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τὴν Ἀντιόχειαν, τὴν Κύπρον, τὴν Παμφιλίαν, τὴν Ποσιδίαν, τὴν Λυκαονίαν, τὴν Φρυγίαν, τὴν Γαλατίαν, τὴν Τρωάδα, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Ἑλλάδα (εἰς Ἀθήνας καὶ Κόρινθον), τὴν Ἐφεσον, καὶ τελευταῖον εἰς τὴν Ῥώμην ἐπὶ Νέρωνος, ὅπου ἔλαβε τὸν σταυρικὸν θάνατον καρατομηθεὶς

Οἰκουμενικαὶ σύνοδοι.

Ἐρ. Πόσαι εἰσὶν αἱ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι ;

Ἄπ. Αἱ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, τὰς ὁποίας συνεκρότησαν οἱ Θεοφόροι πατέρες ἐκτὸς τῆς συνόδου τῶν Ἀποστόλων εἶναι ἑπτὰ. Ἡ πρώτη συνεκροτήθη ἐν Νικαίᾳ ἐν ἔτει 325 ὑπὸ 318 πατέρων κατὰ Ἀρείου, ὅστις ἔλεγε κτίσμα τὸν προαιώνιον καὶ συνάναρχον υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Ἡ δευτέρα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἔτει 384 ὑπὸ 150 πατέρων κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου καὶ δύο ἄλλων. Ἡ τρίτη ἐν Ἐφέσῳ ἐν ἔτει 431 ὑπὸ 200 πατέρων κατὰ τοῦ Νεστωρίου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐπειδὴ ἔλεγε ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Χριστόν. Ἡ τετάρτη ἐν Χαλκιδόνι ἐν ἔτει 451 ὑπὸ 630 πατέρων κατὰ Διοσκύρου καὶ Εὐτυχοῦς τῶν Μονοφυσιτῶν. Ἡ πέμπτη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἔτει 553 ὑπὸ 165 πατέρων κατὰ τῶν αἰρετικῶν Ὠριγένους καὶ λοιπῶν. Ἡ ἕκτη πάλιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἔτει 680 ὑπὸ 289 πατέρων κατὰ τῶν Μονοθελητῶν. Ἡ δὲ ἑβδόμη ἐν Νικαίᾳ ἐν ἔτει 787 ὑπὸ 350 πατέρων κατὰ τῶν εἰκονομάχων.

ΤΕΛΟΣ.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΕΚΔΕΔΟΜΕΝΑ

Γραμματική πρὸς χρῆσιν τῶν Δημ. Σχολείων δρ.	1.25
Γεωγραφία μαθηματική καὶ πολιτική . . . »	1
Τετὰ ἱστορία μικρὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀλλη- λοδιδασκτικοῦ τμήματος.	λεπ. 30

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ

Αἰσώπου μῦθοι καὶ διάφορα ἠθικά διηγήματα δρ.	1.50
Ἐπιτομὴ Παλαιᾶς Διαθήκης μετ' εἰκόνων καὶ στοιχείων τῶν 16 στιγμῶν	» 1
Ἐπιτομὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, μετ' εἰ- κόνων καὶ στοιχείων τῶν 12 στιγμῶν	» 1.50
Ἄλφαβητάριον κατὰ τὴν νέαν μέθοδον	λεπ. 50

Τιμᾶται δραχ. 1.50

